

Med klaven tunga

Hur EU-parlamentarikerna faktiskt röstar

Av Jan Å Johansson
Rapport 2004:1

Med kluven tung

Hur EU-parlamentarikerna faktiskt röstar

Av Jan Å Johansson

Rapport 2004:1

- 2004:1 Med kluven tunga
Hur EU-parlamentarikerna faktiskt röstat
av *Jan Å Johansson*
- 2004:2 EU:s nya grundlag
En konstitution värd namnet?
av *Henrik Dahlsson*
- 2005:1 Demokrati till salu?
En kritisk granskning av EU-konstitutionen
av *Hélène Goudin, Nils Lundgren, Lars Wohlin*
- 2005:2 Varför behövs folkomröstningar?
Argument för och mot direktdemokrati
av *Birgitta Swedenborg*
- 2005:3 Demokratisera demokratin
Om folkomröstningar och medborgarmakt i Europa
av *Henrik Dahlsson*

Gruppen för Oberoende och Demokrati (Independence and Democracy), IND/DEM) är en tvärpolitisk grupp i EU-parlamentet och verkar för ett fritt samarbete mellan Europas länder och folk. Den pågående utvecklingen mot ett Europas förenta stater avvisas. Därför säger IND/DEM, som enda grupp i EU-parlamentet, nej till förslaget till en EU-konstitution. För mera information gå till www.europarl.eu.int/inndem .

● junilistan

Junilistan är ett tvärpolitiskt alternativ i svensk politik och verkar för ett EU grundat på samarbete mellan jämbördiga, självständiga stater, ett EU präglad av när demokrati och respekt för medborgarnas ställningstaganden i val och folkomröstningar. I valet till EU-parlamentet i juni 2004 blev Junilistan tredje största parti i Sverige och fick tre mandat. Junilistan bygger sin politiska verksamhet i Sverige på intensiv Internetkontakt med över ett tusen svenska sympatisörer runtom i landet. Junilistan tillhör IND/DEM-gruppen i EU-parlamentet. För mera information gå till www.junilistan.se.

Med kluven tunga - hur EU-parlamentarikerna faktiskt röstar

Rapport 2004:1

Författare: Jan Å Johansson

ISBN: 91-975515-0-3

Form och tryck: www.singoalla.net

Foto: Omslag - EU-kommissionen

IND/DEM:s svenska delegation

Europaparlamentet, ATR 07K018

Rue Wiertz, B - 1047 Bryssel

www.europarl.eu.int/inndem

Copyright: Författaren och IND/DEM

Sammanfattning	6
Förord	8
1 Med kluven tunga	9
2 Ja-partierna röstar för ökad EU-federalism	11
2.1 EU-parlamentet vill skapa en EU-stat	14
2.2 EU-partier byggs uppifrån	97
2.3 EU vill ha mer pengar	101
2.4 Med en röst i utrikespolitiken	115
2.5 Politisk makt på enskilda sakområden	132
2.6 Mer pengar till parlamentarikerna	145
3 Den federalistiska linjen	148
3.1 Den socialdemokratiska gruppen	151
3.2 Den kristdemokratiska/konservativa gruppen	153
3.3 Den liberalerna gruppen	155
3.4 Den gröna/regionalistiska gruppen	156
4 Politiskt opinionsarbete för ökad EU-federalism	158
5 Slutsats	164
Appendix 1 Förvirrad höger-vänsterskala	167
Appendix 2 Förvirringarnas lågvattenmärken	168
Appendix 3 Förkortningar och förklaringar	180
Appendix 4 Parlamentets sammansättning	182
Källförteckning	184
Tips för vidare läsning	185
Författarpresentation	186

Sammanfattning

Junilistans kartläggning av hur svenska EU-parlamentariker röstat och uttalat sig under den gångna mandatperioden visar att de flesta svenska politiker uppträder på ett helt annat sätt i Bryssel än vad de vanligtvis ger sken av inför väljarna på hemmaplan.

Medan partierna i Sverige säger sig vara emot att utvecklingen av EU går i alltför överstatlig riktning har deras företrädare i EU-parlamentet konsekvent stött just en sådan utveckling.

Kontrasten mellan retoriken inför svenska väljare och den praktiska politiken i Bryssel är slående skarp hos socialdemokraterna, moderaterna, kristdemokraterna och centerpartiet.

Vår undersökning visar att det är socialdemokraterna som mest okritiskt accepterar ökat EU-inflytande på politikområde efter politikområde. Men skillnaderna mellan "ja-partierna" är likväl blott en fråga om nyanser.

Av den ideologiska motsättning mellan vänster och höger som i synnerhet socialdemokraterna och moderaterna i valrörelsen försöker mana fram, märks mycket lite i EU-parlamentet. Socialdemokrater, moderater, folkpartister, kristdemokraten Anders Wijkman och centerpartisten Karl-Erik Olsson har i gott samförstånd bejakat mer överstatlighet.

Brottet med partiernas hållning hemma i Sverige - och därmed sveket mot väljarna - är särskilt slående, närmast spektakulärt, i utrikes- och försvarspolitik. Socialdemokrater, moderater och folkpartister har röstat för att militärt alliansfria stater skall tas ifrån möjligheten att föra en oberoende utrikes-, säkerhets-, och försvarspolitik.

Socialdemokrater och moderater har röstat för att Sverige inte skall kunna hänvisa till sin alliansfrihet för att slippa dras in i väpnade konflikter.

Alliansen för överstatlighet har manifesterat sig gång efter annan. Förslaget att ger mer makt till de stora länderna både i ministerrådet och i EU-parlamen-

tet vann brett stöd, från socialdemokrater till moderater. Svenska väljare vet inte att det stora flertalet svenska företrädare i EU-parlamentet vill tvinga in Sverige i en militär allians, rent av i militära konflikter och att de konsekvent röstar för att minska Sveriges inflytande i unionen.

Junilistans kartläggning blottlägger att retoriken om att partierna inte skulle vilja ha för mycket överstatlighet är just tom retorik. Socialdemokraterna, moderaterna, folkpartiet, centern och kristdemokraterna är alla överens om en sak: att ge EU mer makt.

Förord

Denna rapport tar upp ett urval av ärenden som behandlats i EU-parlamentet mandatperioden 1999-2004 för att belysa åsiktsskillnaderna mellan de överstatligt inriktade och de mellanstatligt inriktade EU-parlamentarikerna från Sverige.

Källor för vår undersökning är EU-parlamentets protokoll, antagna texter och omröstningar med namnupprop. De finns att tillgå på www.europarl.eu.int under "Sammanträdesperioder".

Vi har i denna rapport i vissa fall förkortat de antagna texterna och i andra hänvisar vi till vår hemsida. Hur det antagna betänkandet/resolutionen ser ut i sin helhet kan läsas på www.junilistan.se under fliken "Vår politik"; "Fakta".

När vi redovisar resultaten vid omröstningar anges politikerna i den ordning som används i EU-rapporterna.

Jan Å Johansson

De svenska parlamentarikerna har under perioden varit:

Per-Arne Arvidsson (m)	Yvonne Sandberg-Fries (s) 2002-2004
Staffan Burenstam-Linder (m) 1999-2000	Pierre Schori (s) 1999-2000
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m) 2000-2004	Hans Karlsson (s) 2000-2004
Gunilla Carlsson (m) 1999-2002	Maj Britt Theorin (s)
Peter Wachtmeister (m) 2002-2004	Cecilia Malmström (fp)
Charlotte Cederschiöld (m)	Marit Paulsen (fp)
Per Stenmarck (m)	Olle Schmidt (fp)
Lennart Sacrédeus (kd)	Karl-Erik Olsson (c)
Anders Wijkman (kd)	Marianne Eriksson (v)
Jan Andersson (s)	Herman Schmid (v)
Göran Färm (s)	Jonas Sjöstedt (v)
Eva Hedkvist Petersén (s)	Per Gahrton (mp)
Annelie Hulthén (s) 1999-2002	Inger Schörling (mp)

1 Med kluven tunga

Låt oss ta ett typexempel på hur svenska EU-parlamentariker talat med kluven tunga; en inför svenska väljare i valrörelser och en annan väl på plats i EU-parlamentet.

I EU-parlamentsvalrörelsen 1999 hävdade de svenska socialdemokraterna konsekvent att man inte ville ombilda EU till en statsbildning, beskedet i EMU-frågan var otydliga och mellanstatlighet sades skulle vara huvudprincipen för arbetet inom EU. De svenska socialdemokraterna gjorde allt i den ytterst lamma EU-parlamentsvalrörelsen 1999 för att fokusera på höger-vänstermotsättningen och undvika känsliga frågor som EU:s ökande överstatliga inriktning och att Sveriges militära alliansfrihet sakta utarmas.

Men det är precis som om något händer när de socialdemokratiska ledamöterna sedan blivit valda och satt sig på planet ner till Bryssel för att påbörja arbetet i EU-parlamentet. Plötsligt verkar många av ståndpunkterna i valrörelsen vara bortblåsta. I Bryssel fungerar svenska socialdemokrater främst som en integrerad del av ett federalistiskt inriktat socialdemokratiskt Europaparti. Även om partiet i Sverige har en annan uppfattning. Ett av de tydligaste exemplen på den omsvängningen är socialdemokraternas toppkandidat i EU-valet 1999 och sedan de svenska socialdemokraternas gruppleddare 1999-2000 i EU-parlamentet, Pierre Schori.

Pierre Schori anpassade sig under sin korta tid i EU-parlamentet kvickt till EU-parlamentets federalistiska majoritet. Före EU-valet lät det annorlunda. I en DN-intervju (23/5 -99) sade Pierre Schori bland annat att en EU-armé är en befängd idé, han lutade åt svenskt inträde i valutaunionen EMU men var absolut ingen fanatiker på området. Han sade också att han inte tyckte att EU-parlamentet skulle få mer makt, då mixen nu var bra. Dessutom sade han också: "under inga omständigheter kommer vi att gå med ett ömsesidigt försvarsåtagande. Där menar vi att det ska gå en brandvägg". I SVT:s utfrågning av de

ledande kandidaterna sade Schori att överstatliga beslut kunde han tänka sig i miljöfrågor men inte i övrigt. På mindre än ett år lyckades Pierre Schori snabbt bryta sina vallöften.

I denna rapport påvisas hur bland annat de svenska socialdemokratiska EU-parlamentarikerna (med undantag av Maj Britt Theorin) stött skapandet av en EU-överstat på område efter område. Underlaget för rapporten är EU-parlamentets handlingar såsom protokoll och förteckningar över hur ledamöterna röstat i omröstningar med namnupprop.

Men detta gäller också moderaterna, kristdemokraterna och centerpartiet. Folkpartiet är i regel mer öppna med att de verkligen vill att EU skall bli en federal stat med bland annat en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik och operativ federal EU-polis med befogenhet att operera på medlemsländernas territorium.

2 Ja-partierna röstar för ökad EU- federalism

Under mandatperioden 1999-2004 har Sverige haft 22 ledamöter av parlamentets 626, det vill säga 3 procent. Mandatperioden 2004-2009, efter EU:s utvidgning kommer Sverige att ha 19 ledamöter av 732, det vill säga 2,6 procent.

EU-parlamentets politiska grupper har under denna mandatperiod varit, i storleksordning: den kristdemokratiska/konservativa gruppen (PPE-DE), den socialdemokratiska (PSE), den liberala (ELDR), Europas förenade vänster/Nordisk grön vänster (GUE/NGL), de gröna/ regionalisterna (Verts/ALE), Unionen för Nationernas Europa (borgerlig/höger) (UEN), den EU-kritiska Gruppen för demokratiernas och mångfaldens Europa (EDD) samt grupplösa (NI). En grupp, TOL - Tekniska gruppen för oberoende ledamöter, som enbart hade ett tekniskt samarbete tvingades upplösas av EG-domstolen under början av mandatperioden.

Partigrupperna måste ha någon form av politiskt program för sin grupp för att få ha gruppstatus, enbart tekniska samarbeten mellan olika nationella partigrupper tolereras inte. Spärngränsen för minsta antal ledamöter och minsta antal medlemsländer som måste finnas representerade i en partigrupp har också höjts sakta men säkert. Från de tre största politiska familjerna kristdemokraterna/konservativa, socialdemokraterna och liberalerna har man utan tvivel strävat efter att försvåra livet för mindre partier och partier som är EU-kritiska.

Sacrédeus (kd), som är EU-kritisk, sitter i gruppen PPE-DE som i huvudsak är EU-federalistisk, vilket gör att han har ett gruppträck på sig att rösta i EU-federalistisk riktning. En ensam EU-parlamentariker har givetvis svårt att sätta sig in i alla de olika federalistiska resolutioner som läggs, vilket försvårar hans möjligheter att rösta i enlighet med sina åsikter. Detsamma gäller Theorin

(s), som också är EU-kritisk och trycket på henne har säkert varit än större än i Sacrédeus fall.

Theorins och Sacrédeus situation som ganska ensamma "mellanstatligt inriktade" EU-parlamentariker i stora EU-federalistiska grupper bör noteras. Inför EU-parlamentsvalet 2004 finns enstaka EU-kritiker på kristdemokraternas och socialdemokraternas listor, men även om de skulle bli invalda är deras möjligheter små att verka utifrån EU-kritiska utgångspunkter.

Moderaterna har ingått i PPE-DE-gruppen liksom kristdemokraterna. I april 2004 hade PPE-DE-gruppen 232 mandat av 626. Socialdemokraterna har ingått i PSE-gruppen som i april 2004 hade 175 mandat av 626. ELDR-gruppen är den mest federalistiska gruppen i EU-parlamentet och också den grupp som röstar mest enhetligt i omröstningarna. Folkpartiet ingår i denna grupp men även centerpartiet, vilket rimmar illa med den EU-skepsis och det EMU-motstånd som finns inom centerpartiets väljarkår. Centerpartiet var vid EU-inträdet inte medlem i det europeiska liberala partiet och det har varit en lång process för att få in det i Europas liberala familj. Skepsisen har hela tidens funnits inom delar av centerpartiets medlemskår. I april 2004 hade ELDR-gruppen 52 mandat av 626. Vänsterpartiet ingår i GUE-NGL, Europas förenade vänster - Nordiska gröna vänstern. Den är mycket konfederal med stor rörelsefrihet för de olika ledamöterna. Det gör att man under EU-parlamentets mandatperiod sedan 1999 fått en del nya medlemmar från bland annat det franska socialistpartiet, en ledamot från de tyska gröna och en ledamot (ett tag två) från danska Folkrörelsen mot EU. I det konstitutionella utskottet har GUE-NGL-gruppen representerats av en tysk PDS-ledamot och en från det lilla Comunisti Italiani. Ironiskt nog är det dessa två partier som har den mest EU-federalistiska inställningen inom vänstergruppen. I april 2004 hade GUE-NGL-gruppen 49 mandat av 626. Slutligen miljöpartiet som ingår i den gröna/regionalistiska gruppen. Gruppen styrs i hög grad av de tyska och franska gröna partierna som tror på skapandet av ett "grönt" Europa genom att skapa en EU-stat. De svenska, brittiska och irländska gröna utgör en minoritet

mot denna position. De regionalistiska partierna från bland annat Spanien och Storbritannien tror på ett starkt EU för att minska medlemsländernas politiska makt och öka regionernas politiska inflytande. I april 2004 hade den gröna/regionalistiska gruppen 45 mandat av 626.

Nationernas Europa (UEN, också benämnd UNE) hade i april 2004 23 mandat, EDD (också benämnd DME) 18 mandat och de grupplösa utgjordes av 32 ledamöter.

Med utgångspunkt från spännvidden mellan överstatlighet och mellanstatlighet i EU är de intressantaste utskotten det konstitutionella utskottet, budgetutskottet (gäller frågan om införande av EU-skatt och finansiellt oberoende för EU) samt utrikesutskottet. Till dessa tillkommer enskilda sakområden från ytterligare ett par utskott.

2.1 EU-parlamentet vill skapa en EU-stat

Det konstitutionella utskottet i EU-parlamentet utgör EU-federalisternas hjärta. Här sitter naturligt nog de mest brinnande EU-federalisterna. Många av dem är mycket aktiva i olika EU-federalistiska föreningar vilka erhåller bidrag för sin verksamhet av EU-kommissionen. En del av dem har också en lång bakgrund som EU-funktionärer i Bryssel innan de valts in i EU-parlamentet, till exempel Richard Corbett från brittiska Labour och Monica Frassoni, en italienska som 1999-2004 representerar det franskspråkiga belgiska gröna partiet Ecolo.

2.1.1 Krav på mer överstatlighet - Dimitrakopoulos/Leinenbetänkandet

Den EU-federalistiska majoriteten i EU-parlamentet var inte nöjd med utgången av Amsterdamfördraget. De önskade ett ännu starkare överstatligt EU och ansåg att före östutvidgningen måste ett federalt strukturerat EU skapas. Resolutionen (A5-0058/1999) från den 18/11 1999 upprepar denna uppfattning.

EU-parlamentet vill se en konstitutionell process för utarbetandet av ett nytt fördrag och vill att detta består av två olika delar. Den första ska vara en konstitutionell del. Man vill också att en förordning ska utarbetas om politiska partier på EU-nivå, vilket man menar skulle underlätta unionsmedborgarnas politiska engagemang. EU-parlamentet upprepar också "sin starka övertygelse om att omröstning med kvalificerad majoritet (KMO) och medbeslutandeförfarandet (för EU-parlamentet, min anmärkning) normalt bör tillämpas då allmänna lagstiftningsbeslut skall fattas inom gemenskapen, anser att enhällighet även i fortsättningen skall krävas endast i de frågor som är av författningsmässig natur och av avgörande betydelse". EU-parlamentet vill också att EU ska bli en juridisk person och ha en rättskapacitet i internationella sammanhang.

Riktigt ömtålig blir resolutionen när den tar upp säkerhet och försvar. EU-parlamenten anser att instrumenten för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken måste stärkas och "begär att man på grundval av en exakt och bindande tidtabell och med förfaranden som garanterar de olika medlemsstaternas nationella intressen, fastställer en gemenskapspolitik beträffande säkerhet och försvar, och att denna politik skall garantera medlemsstaternas yttre gränser vilka utgör Europeiska unionens gränser". Utredningsbefogenheter åt en europeisk åklagarmyndighet begärs också i resolutionen. Regeringskonferensen uppmanas också att utreda behovet av bestämmelser i fördraget rörande turism, energipolitik, skapandet av en gemensam flygtrafikkontroll, fiske samt idrott.

Ja till betänkandet röstade Malmström (fp), Paulsen (fp), Schmidt (fp), Arvidsson (m), Carlsson (m), Cederschiöld (m), Wijkman (kd), Andersson (s), Färm (s), Hedkvist Petersén (s) samt Schori (s). **Nej** till betänkandet röstade Eriksson (v), Schmid (v), Sjöstedt (v), Theorin (s), Gahrton (mp) och Schörling (mp). Olsson (c) och Sacrédeus (kd) lade ned sina röster. Frånvarande var Hulthén (s), Burenstam Linder (m) och Stenmarck (m).

Det kan noteras att de finska centerpartisterna röstade nej till resolutionen och den enda närvarande danske socialdemokraten röstade också nej liksom många brittiska konservativa ledamöter. Men de stora majoriteterna i PPE-DE, PSE och ELDR röstade ja till betänkandet i sin helhet. Resolutionen antogs med 273 röster mot 85 och 41 nedlagda. 303 ledamöter var frånvarande eller röstade inte i slutvoteringen om resolutionen.

Ett ändringsförslag (nr 10) från Sjöstedt (v) till ny punkt som löd "begär att enskilda medlemsstaters neutralitet skall respekteras" röstades ned med rösterna 96 för, 262 mot och 37 nedlagda. Av de 22 svenska ledamöterna röstade följande **ja** till ändringsförslaget: Olsson (c), Paulsen (fp), Schmidt (fp), Eriksson (v), Schmid (v), Sjöstedt (v), Sacrédeus (kd), Andersson (s), Theorin (s), Gahrton (mp), Schörling (mp), Arvidsson (m), Carlsson (m) och Cederschiöld (m). Carlsson och Cederschiöld anmälde efteråt att de avsett att

rösta nej.

Nej till detta ändringsförslag röstade Malmström (fp), men hon meddelade efteråt att hon avsett att rösta ja, samt Färm (s), Hedkvist Petersen (s) och Schori (s). Wijkman (kd) avstod. Frånvarande var Hulthén (s), Burenstam Linder (m) och Stenmarck (m).

Stora majoriteter i PPE-DE, PSE och ELDR röstade mot ändringsförslaget. De fyra svenska socialdemokraterna som röstade för betänkandet i sin helhet reserverade sig i en till innet förpliktigande röstförklaring mot fem stora viktiga punkter i betänkandet. Men då de röstade för betänkandet i sin helhet accepterade de därmed EU-parlamentets majoritets vilja att "en gemenskapspolitik beträffande säkerhet och försvar ska fastställas och att denna politik skall garantera medlemsstaternas yttre gränser", det vill säga ett gemensamt försvarsåtagande.

De fyra socialdemokraterna Andersson, Färm, Hedkvist Petersen och Schori (s) (PSE) skriftliga röstförklaring:

"Vi anser att betänkandet om förberedelserna inför nästa regeringskonferens är ett välkommet initiativ från Europaparlamentet. Kraven i betänkandet sträcker sig längre än vad Europeiska rådet anser bör stå på agendan för nästa regeringskonferens. Vi anser också att det är långtgående på några punkter.

Punkt 13 (om konstitutionaliseringen av EU och uppdelandet av fördragstexter i två delar): Vi vill påpeka och förtydliga att det enda acceptabla förfarandet när det gäller den konstitutionella delen är enhällighet.

Punkt 14 (om revidering av fördragen): Vi anser att enhällighet skall råda när revidering av fördragen sker enligt punkt 13 a.

Punkt 17 (sista delen): Vi anser att enhällighet skall gälla inte bara i den konstitutionella delen, utan också till exempel för utrikes- och säkerhetspolitik.

Punkt 26, sista delen, kan tolkas som ömsesidiga militära garantier. Detta anser vi vara oacceptabelt. EU har som medlemsstater neutrala och alliansfria stater. För dessa är det otänkbart att skapa medel för ömsesidiga militära garantier inom ramen för unionens säkerhets- och försvarspolitik. Dessutom anser vi inte att det nu krävs en exakt och bindande tid-

tabell för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken utöver vad som sades i Köldokumentet.

Vad gäller punkt 27 anser vi att det är en stor framgång att de så kallade Petersberguppgifterna i Köldokumentet (humanitära insatser och räddningsinsatser, fredsbevarande insatser och insatser med stridskrafter vid krishantering inklusive fredsskapande åtgärder) inlemmas i EU:s uppgifter. Därigenom visas att EU är ett politiskt, socialt och ekonomiskt projekt i första hand, även när det gäller konflikt- och krishantering. Petersberguppgifterna innebär en möjlighet för alliansfria och neutrala stater att delta i konflikt- och krishantering, och av denna anledning finns det ingen grund för att integrera VEU fullt ut i Europeiska unionen."

2.1.2 Ökat skattepolitiskt samarbete och lämplig demokratisk kontroll

EU-parlamentet antog 2/12 1999 en resolution (B5-0308, 0309, 0311 och 0312/1999) inför Helsingforstoppmötet. Denna resolution innehåller bland annat krav på utarbetande av en EU-stadga om grundläggande rättigheter (vilket svenska socialdemokrater i Europarådet och i EU-nämnden gått emot), en bred dagordning på regeringskonferensen (vilket var motsatsen till den svenska regeringens linje), krav på ökat skattepolitiskt samarbete i EU samt krav på att EU-parlamentet ska kunna utöva "lämplig demokratisk kontroll" i frågor som rör polisiärt och rättsligt samarbete.

Tio svenska EU-parlamentariker röstade **ja** till resolutionen i sin helhet: Arvidsson (m), Carlsson (m), Cederschiöld (m), Stenmarck (m), Malmström (fp), Schmidt (fp), Sacrédeus (kd), Andersson (s), Hedkvist Petersén (s) och Schori (s). Fem röstade **nej**: Eriksson (v), Schmid (v), Sjöstedt (v), Theorin (s) och Schörling (mp). Övriga sju svenskar var inte närvarande.

265 ledamöter röstade för betänkandet, 102 mot och 73 lade ned sina röster. ELDR-gruppens närvarande röstade enhälligt för liksom de stora majoriteterna i PPE-DE och PSE. Många brittiska konservativa röstade mot resolutionen medan många brittiska labourledamöter lade ned sina röster. Theorin (s) var den enda i PSE-gruppen som röstade mot resolutionen.

2.1.3 Gemensam utrikes- och säkerhetspolitik - Duff/Voggenhuberbetänkandet

Många svenska EU-parlamentariker röstade för ett betänkande (A5-0064/2000, 2000-03-16) som innebär att en bindande stadga för mänskliga rättigheter ska skrivas in i EU:s fördrag. Riksdagens EU-nämnd har gått emot detta krav av flera skäl, bland annat för att det innebär ett steg mot en konstitution och riskerar att urholka Europadomstolens arbete för mänskliga rättigheter i Europa.

EU-parlamentet skriver också i punkt M "Unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik som i framtiden kommer att omfatta försvaret, måste utvecklas i överensstämmelse med de grundläggande rättigheterna." EU-parlamentet menar också att "en stadga om grundläggande rättigheter som enbart utgör en proklamation utan förpliktelser ... skulle innebära ett svek mot medborgarnas berättigade förväntningar."

Man kan fråga sig vilka medborgare de gör sig till tolk för. EU-parlamentet hymlar inte med att stadgan för grundläggande rättigheter ska ses som en grundläggande del i den "nödvändiga" processen för att förse EU med en författning.

Följande röstade **ja** till denna resolution i sin helhet: Malmström, Paulsen (fp), Schmidt (fp), Olsson (c), Arvidsson (m), Cederschiöld (m), Stenmarck (m), Sacrédeus (kd), Wijkman (kd), Andersson (s), Hedkvist Petersén (s), Hulthén (s) och Schori (s). **Nej** röstade Eriksson (v), Schmid (v) och Sjöstedt (v) och Gahrton (mp) och Schörling (mp) avstod.

I en till intet förpliktande röstförklaring förklarar sig socialdemokraterna. Men faktum kvarstår. Genom att rösta för betänkandet accepteras EU-parlamentets majoritetslinje: stadgan ska in i fördraget.

De svenska och danska socialdemokraterna Andersson, Blak, Hedkvist Petersen, Hulthén, Lund, Schori och Thorning-Schmidt (s) (PSE):

"De danska och svenska socialdemokraterna har i dag röstat för Andrew Nicholas Duffs och Johannes Voggenhubers betänkande om utarbetandet av en stadga om grundläggande rätt-

tigheter i Europeiska unionen. Vi stöder utarbetandet av en stadga om grundläggande rättigheter i form av ett politiskt dokument.

Under denna period med reformer av EU, bland annat utvidgningen, är det viktigt att betona att EU har tillkommit för att skydda de enskilda medborgarna. En stadga kan bidra positivt till detta. Vid utarbetandet av en stadga om grundläggande rättigheter finns det alltid en risk för att medborgarna bara uppfattar det som ett vackert papper som kan användas vid festliga tillfällen och som därför kommer att göra dem besvikna. En majoritet i Europaparlamentet anser därför att stadgan skall vara bindande och inarbetas i fördraget. Med andra ord att dagordningen för den pågående regeringskonferensen skall utvidgas.

Vi har i samband med tidigare omröstningar om detta ämne klart givit uttryck för vår åsikt att det inte skall finnas flera ämnen på dagordningen än vad som är möjligt att slutföra fram till toppmötet i Nice i december. Vi har tidigare understrukit att man inte får lägga ytterligare hinder i vägen för utvidgningen.

Utarbetandet av en lista med bindande grundläggande rättigheter väcker en rad mycket principiella och svåra frågor, inte bara innehållsmässigt utan också med hänsyn till förhållandet till andra listor med grundläggande rättigheter, till exempel den europeiska konventionen om mänskliga rättigheter. Det är därför inte realistiskt att förvänta sig att man skall bli färdig före december. Och redan av den anledningen anser vi att de grundläggande rättigheterna inte skall tas upp på dagordningen för den pågående regeringskonferensen. Detta har vi talat om vid de olika omröstningarna under arbetet med betänkandet.

När vi trots allt väljer att rösta för betänkandet i dess helhet beror det på vår uppfattning att de mänskliga rättigheterna är ett av de fundament som EU vilar på och att vi vill att man skall utarbeta en stadga om mänskliga rättigheter i form av ett politiskt dokument. Om stadgan sedan skall inarbetas i fördraget på ett bindande sätt beror på huruvida man anser att innehållet ger medborgarna ett bättre skydd än det de har i dag."

2.1.4 På väg mot superstaten - Dimitrakopoulos/Leinenbetänkandet

I EU-valet 1999 intygade både moderater och socialdemokrater att de var emot utvecklingen av en EU-superstat. Men i april 2000 röstar moderaterna just för ett betänkande (A5-0086/2000, 2000-04-13) som vill utveckla superstaten,

medan socialdemokraterna lägger ned sina röster. Samma partier har i den svenska riksdagens EU-nämnd varit överens om att inte utvidga konferenskonferensens dagordning, men samtidigt röstar deras ledamöter i EU-parlamentet ja till mycket långtgående förslag om att utöka EU:s makt på olika områden. Samma partier som argumenterade för att vi skulle gå med i EU för att få inflytande och kunna påverka går nu i täten och kräver att Sveriges inflytande i EU ska minskas dramatiskt.

Här följer ett kort sammandrag av det antagna betänkandets viktigaste punkter.

Dubbel legitimitet

1 Europaparlamentet understryker på nytt att sammansättningen av unionens institutioner - Europaparlamentet, rådet och kommissionen - deras arbetssätt och jämvikten mellan dem måste avspegla dess dubbla legitimitet i egenskap av en union av folk och en union av stater, och att en balans mellan små och stora stater måste uppnås; anser därför att man måste ta hänsyn till den konstitutionella principen att folkens union representeras av Europaparlamentet och staternas union representeras av rådet.

Europaparlamentet

Antalet europeiska parlamentsledamöter bör förbli högst 700 och ha följande sammansättning (punkt 5):

5.1 Det är troligt att en första omgång med några nya medlemsstater ansluter sig till Europeiska unionen under perioden 2004-2006, och därför föreslås att Europaparlamentets sammansättning 2004-2009 beräknas genom att antalet ledamöter per medlemsstat tillfälligt justeras så att det totala antalet stannar under 700.

5.2 Före valet år 2009 skall, oberoende av anslutningstakten, antalet företrädare i Europaparlamentet som väljs i varje medlemsstat beräknas på grundval av folkmängden i en union till vilken alla aktuella kandidatländer som man inlett förhandlingar med skulle ha anslutit sig, upp till en maximigräns på 700 platser. Antalet skall bestämmas utifrån folkmängden enligt en proportionell fördelningsnyckel korrigerad med en minsta tilldelning av

fyra platser per stat. Detta innebär en minskning med en tredjedel av nuvarande minimiantal av sex ledamöter per stat på grund av ökningen av unionens folkmängd med en tredjedel.

6 Fördraget bör innehålla bestämmelser om att ett antal ledamöter skulle kunna väljas inom ramen för en enda europeisk valkrets, varvid varje väljare skall ha två röster: en på grundval av nationella listor och en på grundval av europeiska listor. De europeiska listorna skall innehålla minst en medborgare från varje medlemsstat.

De politiska partierna

8.1 Artikel 191 i EG-fördraget bör ges följande lydelse: "De politiska partierna på europeisk nivå bidrar till att skapa ett europeiskt medvetande och till att uttrycka unionsmedborgarnas politiska vilja." På förslag av kommissionen skall Europaparlamentet och rådet i enlighet med förfarandet i artikel 251 inom tolv månader efter att fördraget trätt i kraft anta bestämmelser för erkännande och en stadga och finansieringsbestämmelser (även gemenskapsstöd) för de europeiska politiska partierna.

8.2 Sådana europeiska politiska partier som inte respekterar de demokratiska principerna och de grundläggande rättigheterna kan dras inför Europeiska gemenskapens domstol på begäran av kommissionen och efter yttrande av Europaparlamentet och rådet i syfte att avbryta deras EU-finansiering. De avstängningsåtgärder som beslutas på grundval av denna artikel skall på förslag av kommissionen inom tolv månader efter att fördraget trätt i kraft antas, genom beslut av Europaparlamentet och rådet i enlighet med förfarandet i artikel 251".

Rådet

Omröstning med kvalificerad majoritet (punkt 10):

10.1 De beslut i rådet som kräver kvalificerad majoritet skall anses antagna om de får stöd av minst en enkel majoritet av medlemsstaterna som företräder minst majoriteten av den totala befolkningen i unionens medlemsstater.

10.2 Regeringskonferensen skall fastställa den demokratiska offentlighetsprincipen för rådet när det agerar som lagstiftare eller budgetmyndighet. Ett fullständigt förhandlingsreferat från

rådets möten skall offentliggöras. Europaparlamentet skall informeras om rådets förhandlingar.

Kommissionen

Kommissionens sammansättning (punkt 12).

12.1 Kommissionen skall ha en sådan storlek att den kan fungera. Den bör vara sammansatt

- antingen av ett fast antal ledamöter, 20 stycken, samt ordföranden, förutsatt att det finns en turordning som med tiden ger lika möjligheter för medborgare i varje medlemsstat att medverka,
- eller av en ledamot per medlemsstat förutsatt att ordförandeskapet får en förstärkt roll och att det etableras en inre hierarki så att kommissionen kan fungera effektivt.

12.2 Europaparlamentet väljer kommissionens ordförande bland de kandidater som föreslås av rådet.

12.3 Kommissionens ordförande skall i samförstånd med medlemsstaterna utse medlemmarna i kollegiet. Han skall se till att kommissionen innehåller en medborgare från varje medlemsstat åtminstone varannan mandatperiod. Varje land får utse en kommissarie på fem i ett kollegium på sju.

12.4 Kommissionen skall installeras av Europaparlamentet.

Domstolen och förstainstansrätten

13 Det är nödvändigt att säkerställa kommissionens totala oberoende, dess roll i egenskap av övervakare av fördragen och dess kollegialitet, särskilt genom att förstärka ordförandens politiska roll. Beträffande kommissionens funktion och behörighet föreslås följande:

14 Domstolen skall förslagsvis bestå av ett udda antal domare som är större eller lika stort som antalet medlemsstater. Antalet generaladvokater skall höjas i motsvarande grad.

18 Domstolens behörighet bör utsträckas till att omfatta alla frågor som täcks av avdelning IV i EG-fördraget (visering, asyl, invandring och annan politik som rör fri rörlighet för personer) och avdelning VI i EU-fördraget (bestämmelser om polissamarbete och straffrättsligt samarbete) genom att man tar bort nuvarande begränsningar och restriktioner.

22 Artikel 230 i EG-fördraget bör ändras så att Europaparlamentet får rätt att väcka talan

vid domstolen för maktmissbruk, bristande behörighet, åsidosättande av väsentliga föreskrifter, åsidosättande av fördraget eller någon rättsregel som rör dess tillämpning eller underlåtande att vidta åtgärder.

Europeiska åklagarmyndigheten

24 En europeisk åklagarmyndighet bör inrättas som ett oberoende organ vid domstolen med uppgift att skydda unionens intressen mot bedrägerier på hela gemenskapens territorium.

25 Artikel 280 i EG-fördraget måste ändras så att unionen kan vidta lagstiftningsåtgärder på straffrättens område när det gäller bedrägerier som skadar unionens intressen.

Revisionsrätten

26 Revisionsrätten bör vara sammansatt av ett fastställt antal medlemmar. De skall utses på sex år av rådet med kvalificerad majoritet efter samtycke av parlamentet. En del av medlemmarna förnyas vart tredje år. För den händelse att antalet medlemmar i rätten är lägre än antalet medlemsstater skall ett roterande system införas som garanterar att varje medlemsstat åtminstone vart tredje år har en företrädare i rätten. Revisionsrätten måste ha direkt tillgång till finanskontrollen vid nationella och regionala myndigheter när, och i den utsträckning, dessa hanterar medel ur EU:s budget.

Europeiska centralbanken

27 Även vid uppbyggnaden av Europeiska centralbankens råd (ECB-rådet) och andra beslutsorgan inom det europeiska centralbankssystemet (ECBS) måste man ta hänsyn till utvidgningen för att kunna säkerställa att beslutsprocesserna inom ECB och ECBS förblir effektiva.

Beslutsförfaranden

När det gäller beslutsförfarandena föreslås följande:

30.1 Medbeslutandeförfarandet enligt artikel 251 i EG-fördraget (som inte behöver ändras) och beslut med kvalificerad majoritet i rådet blir allmän regel när det gäller lagstiftningsom-

rådet. Samarbetsförfarandet, som fortfarande tillämpas i frågor som hör till avdelning VII i EG-fördraget (ekonomisk och monetär politik), avskaffas. Medbeslutandeförfarandet kommer också att tillämpas på lagstiftning i avdelning VI i Fördraget om Europeiska unionen.

30.2 Den kvalificerade majoriteten skall också tillämpas på beslut som rör nomineringarna till EU:s olika institutioner och organ dock måste den berörda medlemsstaten godkänna nomineringen.

30.3 Enhällighet i rådet krävs endast för beslut med konstitutionell karaktär, som i enlighet med fördraget kräver de nationella parlamentens samtycke.

30.5 Parlamentets samtycke krävs för: översyn av fördragen, internationella avtal som ingås i enlighet med artikel 300 i EG-fördraget med tillämpning av förfarandet i artikel 251 om interna regler, beslut som rör de egna medlen samt beslut om utnämningar till revisionsrätten domstolen, förstainstansrätten samt styrelsen för det europeiska centralbankssystemet.

Utvecklingen av en författning för unionen

För att förvandla fördragen till en författning föreslås följande bestämmelser.

31.1 Fördragen skall förenklas och konsolideras i en enda text med två avdelningar:

- Del A innebär bestämmelser av konstitutionell karaktär såsom unionens mål och fördelningen av befogenheter mellan Europeiska unionen och medlemsstaterna.
- Del B består av de övriga områdena som omfattas av de nuvarande fördragen.

31.2 Införande av en regelhierarki:

- Del A i fördraget skall antas enhälligt av rådet, underställas parlamentet för godkännande och ratificeras av medlemsstaterna medan del B i fördraget kan ändras av rådet efter samtycke av parlamentet. Rättsakter skall antas av rådet med kvalificerad majoritet och av parlamentet i enlighet med förfarandet i artikel 251 i EG-fördraget.

32 I syfte att göra det politiska ansvaret tydligt för medborgarna bör man fastställa klara gränser mellan EU:s och medlemsstaternas behörighet.

33 Regeringskonferensen uppmanas att:

33.1 på sin dagordning ta upp införlivandet av stadgan om de grundläggande rättigheterna i fördraget för att ge stadgan en mer rättsligt tvingande karaktär och för att påvi-

sa stadgans vikt för skapandet av en union där de europeiska folken knyts allt närmare,
33.2 se till att EU ansluter sig till Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna för att tillsammans med Europarådet skapa ett nära samarbete och undvika eventuella motstridigheter eller överlappningar mellan EG-domstolen och Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter,

33.3 förbättra möjligheten för fysiska eller juridiska personer att kunna väcka talan inför domstolen, genom att utöka de mekanismer för rättslig kontroll som redan finns och genom att inrätta lämpliga utredningsrutiner inom de nationella rättssystemen.

35 Den ändring av fördragen som avses i artikel 48 i fördraget om Europeiska unionen måste återspegla unionens dubbla legitimitet som en union av folk och en union av stater (punkt 34). Men eftersom det nuvarande systemet med pelarstruktur och mellanstatligt samarbete inte längre möjliggör ett effektivt och demokratiskt beslutsfattande bör det gradvis överges.

37 Detta samarbete bör utgöra en sammanhållande kraft för att föra unionen framåt, och bestämmelsen om intensifierat samarbete bör användas endast i sådana fall där gemensamt handlande från Europeiska unionens sida ter sig omöjligt. I sådana fall skall Europeiska unionen se till att alla medlemsstater ges möjlighet till gemensamt agerande.

En förstärkning av Europeiska unionens utrikespolitiska roll

38 Unionen bör utgöra en juridisk person med fastställda förfaranden inom gränser och på villkor som fastställs i fördraget. Utan en sådan är dess internationella ställning, dess synlighet och dess förhandlingsförmåga begränsade.

Den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken - GUSP

41 I besluten från Europeiska rådets möte i Helsingfors besvaras inte frågan om det krävs ändringar av fördraget för att genomföra en europeisk säkerhets- och försvarspolitik. Följande ändringar bör vid behov göras i unionsfördraget.

41.1 Skillnaden mellan första och andra pelaren i fördraget bör gradvis avvecklas och gemenskapens roll bör stärkas, särskilt genom att tilldela kommissionen en viktig roll vad gäller koordineringen av gemenskapens instrument och nationella, icke militära

instrument i fråga om internationell krishantering.

41.2 Ett försvarsministerråd bör införas som skall syssla med de tekniska och operativa delarna av den europeiska säkerhets- och försvarspolitikerna. Alla ärenden som rör GUSP skall dock läggas fram för beslut i rådet (allmänna frågor).

41.5 En sådan integrering och dess konsekvenser medför institutionella problem som måste beaktas. De traditionellt sett neutrala medlemsstaterna och de som inte ingår i någon allians måste kunna delta fullt ut och på lika villkor i EU:s instanser.

41.6 I artikel 25 i unionsfördraget bör den nuvarande "politiska kommittén" ersättas med en "ständig säkerhetspolitisk kommitté". Man bör också nämna den "militära kommittén". Dessa enheter skulle ledas av den höge företrädaren medan den kommissionär som ansvarar för yttre förbindelser skulle vara ansvarig för samordningen av den civila hanteringen av kriser.

41.7 Möjligheten enligt artikel 23.2 i unionsfördraget för en medlemsstat att motsätta sig antagandet av ett beslut som skall fattas med kvalificerad majoritet och hänskjutandet av sådana fall till Europeiska rådet bör ses över. Istället för detta veto bör man i regeringskonferensen undersöka möjligheterna att låta en medlemsstat som motsätter sig en gemensam ståndpunkt eller gemensam åtgärd att avstå från att godkänna den gemensamma ståndpunkten respektive att delta i den gemensamma åtgärden.

41.9 I artikel 28 som behandlar finansieringen av operativa utgifter inom ramen för Petersberguppdragen behöver ett förtydligande ske. Finansieringen av trupper och utrustningen för dessa i krishantering belastar visserligen de berörda medlemsstaterna, medan däremot de gemensamma åtgärderna som helhet tagna skall finansieras via Europeiska gemenskapernas budget. Detta skulle understryka den politiska solidariteten.

41.10 Så småningom bör posterna som hög representant och kommissionsledamot med ansvar för externa förbindelser slås samman till en särskilt utsedd vice ordförande för kommissionen.

Samordning av den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken

43 Frågor om de allmänna riktlinjerna för medlemsstaternas och gemenskapens ekonomiska politik skall i samtliga fall omfatta ett ökat deltagande från parlamentets sida för att

bekämpa det demokratiska underskott som för närvarande karakteriserar EMU. Kommissionen skall framför allt lägga fram de allmänna ekonomiska riktlinjerna som ett förslag i stället för som en rekommendation och parlamentet skall i detta avseende rådfrågas formellt.

44 Rådet skulle kunna fastställa de centrala riktlinjerna för den ekonomiska politiken, sysselsättningen och den sociala konvergensen med kvalificerad majoritet, på förslag av kommissionen och efter hörande av parlamentet.

48 Inom ramen för socialpolitiken bör parlamentet regelbundet informeras om förhandlingarna mellan arbetsmarknadens parter och de avtal som ingås av dessa. När de genomförs genom ett rådsbeslut måste de underställas parlamentet för samtycke.

Budgeten

51 Fördragen måste ses över, särskilt bestämmelserna om budgetförfarandet som blivit obsoleta genom institutionernas praxis med interinstitutionella avtal om finansplanerna.

51.1 Åtskillnaden mellan obligatoriska och icke obligatoriska utgifter bör avskaffas.

51.3 Finansplanerna bör konsolideras i fördraget i form av ett finansiellt program i halvtid som skall antas gemensamt av parlamentet och rådet.

51.4 EU skall inte finansieras med bidrag från medlemsstaterna, utan med egna medel, vars belopp skall fastställas av Europaparlamentet och rådet genom medbeslutandeförfarandet.

Polissamarbete

53 För att unionen skall kunna utvecklas till ett område för frihet, säkerhet och rättvisa skall följande åtgärder genomföras.

53.1 Polissamarbetet och det straff- och civilrättsliga samarbetet slås samman

53.2 Rättsstatsprincipen (artikel 6.1 i EU-fördraget) skall tillämpas och EG-domstolens oinskränkta behörighet erkännas eftersom den åtskillnad som görs i den tredje pelaren (när det gäller det rättsliga skyddet) går emot principen om de europeiska medborgarnas jämlikhet inför lagen,

53.4 Övergång till medbeslutandeförfarandet och omröstning med kvalificerad majoritet.

54 Europol skall integreras i unionens institutionella ram som en operativ enhet och specialiserat organ för polissamarbete (både inom och utanför Schengensamarbetet). Detta kräver att man genom ett särskilt protokoll i fördragen inrättar:

54.1 Lämpliga former av kontroller för Europaparlamentet och domstolsprövning som domstolen.

54.2 Ett strukturellt samarbete (gemensamt forum för åklagare från EU:s samtliga medlemsstater) med de nationella rättsliga och polisiära myndigheterna i stater som avser att använda sig av detta för sådana nationella undersökningar som inte skulle ha ingått i unionens behörighet.

Övriga frågor

55 Patent Parlamentet begär att det skall inrättas en specialiserad gemenskapsdomstol med behörighet att handlägga mål om giltighet av och intrång i gemenskapspatent i syfte att därigenom säkra rättsligt skydd i hela unionen.

56 Turism En relevant rättslig grund bör införas i fördraget för samordning inom turismsektorn med beaktande av subsidiaritetsprincipen.

57 Energi Det finns inga bestämmelser eller tydliga institutionella mekanismer för att fastlägga en gemensam energipolitik. Eftersom vissa bestämmelser återfinns i EKSG- och Euratomfördragen måste ett nytt kapitel införas i EG-fördraget där även parlamentets roll vid lagstiftningen på kärnenergiområdet säkerställs.

58 Luftfart Europaparlamentet upprepar sin begäran om att komplettera fördraget med bestämmelser om inrättandet av ett enhetligt europeisk system för kontroll av luftfarten.

Resultatet av omröstningen

Omröstningarna om innehållet i resolutionen blev ganska kaotiska särskilt vad gällde fördelningen av mandat i EU-parlamentet till de mindre medlemsländerna. Resolutionen mötte ett större motstånd än vad som är vanligt i EU-federalistiska sammanhang; 238 ledamöter röstade ja, 147 nej och 73 avstod.

Omröstningen utföll på följande sätt: **Ja:** Malmström (fp), Paulsen (fp), Schmidt (fp), Arvidsson (m), Cederschiöld (m), Stenmarck (m). **Nej:** Olsson

(c), Eriksson (v), Schmid (v), Sjöstedt (v), Gahrton (mp) och Schörling (mp).
Avstod: Sacrédeus (kd), Andersson (s), Färm (s), Hedkvist Petersén (s), och Schori (s).

Det kan noteras att de danska socialdemokraterna röstade nej, de finska centerpartisterna och Svenska Folkpartiet i Finland röstade nej.

EU-parlamentarikerna tog ställning till en rad känsliga frågor om positionen inför EU:s regeringskonferens. Det hölls 92 omröstningar med namnupprop. Några särskilda omröstningar med namnupprop (ONU) är värda att uppmärksammas.

1 Medlemsstaternas betydelse Esko Seppänen (finska vänsterförbundet/GUE/NGL) föreslog att punkt 1 skulle lyda:

"Europaparlamentet understryker på nytt att sammansättningen av unionens institutioner - Europaparlamentet, rådet och kommissionen - deras arbetsätt och jämvikten mellan dem *måste motsvara en Europeisk union som bärs av medlemsstaternas befintliga konstitutioner snarare än ett försök att etablera ytterligare ett konstitutionellt system som allvarligt skulle försvaga demokratin*, avspegla dess dubbla legitimitet som en union av folk och en union av stater samt sträva efter att uppnå en balans mellan små och stora stater (resten utgår) [ändringsförslag 131]."

Detta ändringsförslag fick 57 ja, 385 nej och 35 ledamöter lade ned sina röster. De som röstade för ändringsförslaget kom främst från EDD, GUE/NGL, de brittiska konservativa inom PPE-DE och franska gaullister från UNE.

De svenska ledamöterna röstade enligt följande: **Ja:** Eriksson (v), Schmid (v) och Sjöstedt (v). **Nej:** Olsson (c), Malmström (fp), Paulsen (fp), Schmidt (fp), Sacrédeus (kd), Arvidsson (m), Cederschiöld (m), Stenmarck (m), Andersson (s), Färm (s) och Hedkvist Petersén (s). Avstod: Gahrton (mp) och Schörling (mp). Frånvarande: Wijkman (kd), Carlsson (m), Grönfeldt Bergman (m), Hulthén (s), Karlsson (s) och Theorin (s).

2 Proportionell fördelning Richard Corbett hade för PSE-gruppen lagt förslag till en ändring av punkt 3.2 i betänkandet. Förslagets princip var att befolkningsstorleken i medlemsländerna ska få större genomslag, om än inte helt, på fördelningen av mandat i EU-parlamentet:

"Före valet år 2009 skall, oberoende av takten i anslutningarna, antalet företrädare i Europaparlamentet som väljs i varje medlemsstat beräknas på grundval av folkmängden i en union till vilken alla aktuella kandidatländer som man inlett förhandlingar med skulle ha anslutit sig, upp till 700 platser. Antalet skall bestämmas utifrån folkmängden enligt en proportionell fördelningsnyckel korrigerad med en *degressiv faktor*."

Förslaget röstades ned med 266 mot 206. 23 ledamöter lade ned sina röster. Ja-rösterna kom från PSE med visst stöd från de gröna/regionalisterna, GUE/NGL samt drygt tjugo ledamöter i PPE-DE. Nej-rösterna kom från PPE-DE och ELDR samt spridda ledamöter från övriga grupperna. De svenska ledamöterna röstade enligt följande: **Ja:** Sacrédeus (kd), Andersson (s), Färm (s) och Hedkvist Petersen (s). **Nej:** Olsson (c), Malmström (fp), Paulsen (fp), Schmidt (fp), Eriksson (v), Schmid (v), Sjöstedt (v), Arvidsson (m), Cederschiöld (m) och Stenmarck (m). Avstod: Gahrton (mp) och Schörling (mp). Frånvarande: Wijkman (kd), Carlsson (m), Grönfeldt Bergman (m), Hulthén (s), Karlsson (s) och Theorin (s).

3 En gemensam valkrets Marianne L P Thyssen, PPE-DE-gruppen föreslog, avseende punkt 4 att:

"Fördraget bör innehålla bestämmelser om att ett antal tilläggsledamöter (6 ord utgår) skulle från och med 2009 kunna väljas inom ramen för en enda europeisk valkrets (resten utgår)" (ändringsförslag 175).

Här hölls ONU på den första delen, dvs. texten utom orden "från och med 2009" och "tilläggs". Förslaget röstades ned. Med 280 mot 200. 16 lade ned sina röster. De stora grupperna var splittrade. De svenska ledamöterna röstade

enligt följande: **Ja:** Malmström (fp), Andersson (s), Färm (s) och Hedkvist Petersen (s). Andersson anmälde dock i efterhand att han haft för avsikt att rösta nej. **Nej:** Olsson (c), Paulsen (fp), Schmidt (fp), Eriksson (v), Schmid (v), Sjöstedt (v), Arvidsson (m), Cederschiöld (m), Stenmarck (m), Sacrédeus (kd), Gahrton (mp) och Schörling (mp). Schmidt anmälde dock i efterhand att han haft för avsikt att rösta ja. Frånvarande: Wijkman (kd), Carlsson (m), Grönfeldt Bergman (m), Hulthén (s), Karlsson (s) och Theorin (s).

4 Minst en kommissionär per land Jens-Peter Bonde, EDD-gruppen, föreslog att punkt 10.1 skulle strykas. Denna punkt föreslog att EU-kommissionen 2005-2010 ska bestå av en ledamot per medlemsstat och att från och med 2010 ska EU-kommissionen bestå av ordförande och tjugo ledamöter, vilket skulle innebära att framför allt mindre medlemsstater får släppa sitt krav att ha en kommissionär (ändringsförslag 38).

Förslaget röstades ned med 414 mot 58. Fem ledamöter lade ned sina röster. De svenska ledamöterna röstade enligt följande: **Ja:** Eriksson (v), Schmid (v), Gahrton (mp), Schörling (mp) och Sacrédeus (kd). **Nej:** Olsson (c), de tre folkpartisterna, Arvidsson (m), Cederschiöld (m), Stenmarck (m), Andersson (s), Färm (s) och Hedkvist Petersen (s). Frånvarande: Wijkman (kd), Carlsson (m), Grönfeldt Bergman (m), Hulthén (s), Karlsson (s), Theorin (s) och Sjöstedt (v).

5 Nej till enhällighet i ministerrådet Jacques Santer och Astrid Lulling, PPE-DE-gruppen, föreslog en förändring när det gäller principen för vilka beslut ministerrådet måste vara enhälligt. De föreslog att punkt 25.3 skulle lyda som följer:

"Enhällighet i rådet krävs endast för beslut med konstitutionell och fundamental karaktär (ändringsförslag 191)." ... "Enhällighet för anslutning bör gälla godkännande av varje anslutningsprocess. Det bör inte vara möjligt för en första ny medlemsstat att blockera en efterföljande om det blir ett hopp mellan deras anslutningsår."

Förslaget röstades ned med 360 mot 88 och 26 nedlagda röster. Förslaget hade främst stöd av en del PPE-DE-ledamöter, men även av svenska ledamöter. De svenska ledamöterna röstade enligt följande: **Ja:** Andersson (s), Färm (s) och Hedkvist Petersen (s). **Nej:** Olsson (c), Malmström (fp), Paulsen (fp), Schmidt (fp), Eriksson (v), Schmid (v), Sjöstedt (v), Arvidsson (m), Cederschiöld (m), Stenmarck (m), Sacrédeus (kd), Gahrton (mp) och Schörling (mp). Frånvarande: Wijkman (kd), Carlsson (m), Grönfeldt Bergman (m), Hulthén (s), Karlsson (s) och Theorin (s).

6 Artikel för utträde Jonas Sjöstedt, Sylvia-Yvonne Kaufmann (tyska PDS) och Armando Cossutta (italienska Comunisti Italiani), GUE/NGL-gruppen, föreslog en ny punkt 29a i betänkandet som löd:

"En ny artikel bör införas i fördraget vilken klart och tydligt anger att var och en av medlemsstaterna har rätt att träda ur unionen om den så önskar." (ändringsförslag 106).

Förslaget röstades ned med 336 mot 112 och 10 nedlagda röster. Framför allt röstade de stora grupperna PPE-DE och PSE mot förslaget. De svenska ledamöterna röstade enligt följande: **Ja:** Olsson (c), Malmström (fp), Paulsen (fp), Schmidt (fp), Eriksson (v), Schmid (v), Sjöstedt (v), Gahrton (mp) och Schörling (mp). **Nej:** Arvidsson (m), Cederschiöld (m), Stenmarck (m), Sacrédeus (kd), Andersson (s), Färm (s) och Hedkvist Petersen (s). Frånvarande: Wijkman (kd), Carlsson (m), Grönfeldt Bergman (m), Hulthén (s), Karlsson (s) och Theorin (s).

7 Nej till EU-ledd militär Jens-Peter Bonde, EDD-gruppen, föreslog en ny skrivning av punkt 34 som löd:

"Rådets beslut i Helsingfors om att militarisera EU genom att utveckla en självständig EU-ledd militär styrka och motsvarande militära strukturer är beklagansvärt. EU:s utrikes- och säkerhetspolitik bör endast ha en civil dimension som basis. Det bör finnas ett krav på att alla militära operationer skall föregås av ett FN-mandat" (ändringsförslag 49).

Förslaget fick bara 52 mot 386 röster och 13 nedlagda. Ja-rösterna kom främst från EDD, GUE/NGL och de gröna/regionalisterna. De svenska ledamöterna röstade enligt följande: **Ja:** Eriksson (v), Schmid (v), Sjöstedt (v), Gahrton (mp) och Schörling (mp). **Nej:** Olsson (c), Malmström (fp), Paulsen (fp), Schmidt (fp), Arvidsson (m), Cederschiöld (m), Stenmarck (m), Sacrédeus (kd), Andersson (s), Färm (s) och Hedkvist Petersen (s). Frånvarande: Wijkman (kd), Carlsson (m), Grönfeldt Bergman (m), Hulthén (s), Karlsson (s) och Theorin (s).

8 Nationell försvarspolitik Jonas Sjöstedt, Sylvia-Yvonne Kaufmann och Armando Cossutta, GUE/NGL-gruppen, föreslog en ny skrivning på punkt 34.2 i betänkandet som löd:

"De icke-allierade staternas särskilda status skall skrivas in i fördraget och deras rätt att föra en oberoende försvarspolitik skall tydliggöras och garanteras" (ändringsförslag 108).

Förslaget röstades ned med 358 mot 91 och åtta nedlagda röster. De svenska ledamöterna röstade enligt följande: **Ja:** Eriksson (v), Schmid (v), Sjöstedt (v), Sacrédeus (kd), Gahrton (mp) och Schörling (mp). **Nej:** Olsson (c), Malmström (fp), Paulsen (fp), Schmidt (fp), Arvidsson (m), Cederschiöld (m), Stenmarck (m), Andersson (s), Färm (s) och Hedkvist Petersen (s). Frånvarande: Wijkman (kd), Carlsson (m), Grönfeldt Bergman (m), Hulthén (s), Karlsson (s) och Theorin (s).

2.1.5 Stadga om de grundläggande rättigheterna i EU - rekommendation Duff/Voggenhuber

Stadgan (A5-0325/2000, 2000-11-14) om grundläggande rättigheter i EU är ett EU-federalistprojekt. Intresset för den har inte varit särskilt stort i Sverige. Riksdagens EU-nämnd har gått emot detta krav av flera skäl, bland annat för att det innebär ett steg mot en konstitution och riskerar att urholka Europadomstolens arbete för mänskliga rättigheter i Europa. Detta arbete

bedöms som viktigare. För en mer utförlig beskrivning av den debatten se avsnitt 2.1.3.

Femton svenska ledamöter röstade för resolutionen. **Ja:** Arvidsson (m), Carlsson (m), Cederschiöld (m), Grönfeldt Bergman (m), Stenmarck (m), Malmström (fp), Paulsen (fp), Schmidt (fp), Olsson (c), Andersson (s), Färm (s), Hedkvist Petersén (s), Hulthén, Karlsson (s) och Theorin (s). **Nej:** Eriksson (v), Sjöstedt (v) och Gahrton (mp). Lade ner rösterna: Sacrédeus (kd) och Schörling (mp).

2.1.6 Gemensam säkerhets- och försvarspolitik - Lalumièrebetänkandet

EU-parlamentet antog den 30/11 2000 ett betänkande (A5-0339/2000, 2000-11-30) om EU:s försvarspolitik, det så kallad Lalumièrebetänkandet. Betänkandet är utan tvivel mycket långtgående i sina ambitioner att skapa en gemensam säkerhets- och försvarspolitik. Dess tongångar har inte förts fram i den svenska debatten, inte ens av de svenska EU-parlamentariker som röstade för betänkandet i slutomröstningen.

A EU och dess medlemsstater har en gemensam värde- och intressegrund som de måste skydda i en anda av ömsesidig solidaritet.

B Sedan kalla kriget tog slut har det funnits en tendens att tona ner skillnaden mellan begreppen säkerhet och försvar. En säkerhets- och försvarspolitik innebär användning av såväl civila som militära medel för att förebygga och hantera kriser där intressena och värdena i en stat eller en grupp av stater, som EU, är hotade.

C Vad gäller den traditionella tolkningen av försvarsbegreppet, det vill säga försvar av ett visst territorium, kan det bekräftas att den gemensamma europeiska säkerhets- och försvarspolitiken inte har som ambition att konkurrera med Nato, som fortfarande är grunden för det kollektiva försvaret av de länder som ingår i försvarsalliansen, eller att inrätta en permanent EU-armé.

D EU-medlemsstaterna är förbundna genom en ömsesidig politisk solidaritet (artikel 11.2 i EU-fördraget) som i sig redan utgör en säkerhetsfaktor, och som kommer att leda till att den

gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (GUSP) den dag det behövs även kommer att skydda medlemsstaternas gränser såväl som unionens yttre gränser.

E. Den gemensamma europeiska säkerhets- och försvarspolitikens påverkan på varje medlemsstats säkerhets- och försvarspolitik eller de förpliktelser som för vissa medlemsstater följer av deras medlemskap i Nato eller VEU.

I EU:s och medlemsstaternas ansträngningar för att inrätta en trovärdig gemensam europeisk säkerhets- och försvarspolitik har som mål att förstärka GUSP genom att unionen själv kan använda sina samtliga finansiella, diplomatiska, civila och militära instrument för att nå sina mål och kunna spela en tyngre roll då internationella kriser inträffar, eftersom användande av militära medel utgör en sista utväg.

J EU:s vilja, manifesterad genom GUSP och den gemensamma europeiska säkerhets- och försvarspolitikens, att befästa sin ställning som huvudrollsinnehavare på den internationella scenen, kommer att bidra till att ge nytt liv och ny balans åt försvarsalliansen Nato, ge ett nytt innehåll åt begreppet europeisk säkerhets- och försvarsidentitet samt utgöra en viktig faktor för den globala maktbalansen.

L Medlemsstaterna måste göra samma ansträngningar för att uppnå målen för civil krishantering, bland annat för att kunna upprätta en EU-polisstyrka som snabbt kan mobiliseras och genomföra förebyggande åtgärder avseende kriser och krishantering - med tillräcklig finansiering - som i konfliktområden.

M Fortfarande kvarstår såväl institutionella som materiella brister som måste åtgärdas om unionen vill kunna förfoga över en trovärdig styrka för krishantering senast år 2003.

1 Parlamentet bekräftar att en gemensam europeisk säkerhets- och försvarspolitik inte är ett mål i sig utan ett instrument i unionens utrikespolitiska tjänst, och att den endast får användas för att nå precisa mål som klart definierats av rådet i samarbete med kommissionen och med stöd från Europaparlamentet.

2 Parlamentet bekräftar därför att den gemensamma säkerhets- och försvarspolitikens kommer att utöka de alternativ unionen förfogar över i utövandet av sin utrikespolitik.

3 Parlamentet gläds över ordförandeskapets senaste rapport om en förstärkning av den gemensamma europeiska säkerhets- och försvarspolitikens, antagen vid Europeiska rådets möte i Santa Maria da Feira, och uppmanar EU att inte avbryta sina ansträngningar att

utveckla den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken i dess civila och militära aspekter, bland annat genom att fatta de institutionella och politiska beslut som krävs för att göra denna politik fullständigt operationell.

4 Vidare menar parlamentet att den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken inte kommer att bli verkligt effektiv om den inte leds av en myndighet som är kapabel att samordna alla de medel som står till förfogande, såväl civila som militära. Parlamentet anser dessutom att när dessa nya strukturer väl har inrättats måste de bli föremål för en regelbunden utvärdering.

5 Kriser bör i första hand lösas genom civila medel, men parlamentet utesluter inte att, om diplomatin har nått sin gräns, man kan behöva använda militära styrkor, under förutsättning att denna användning sker i överensstämmelse med de principer som ligger till grund för EU och medlemsstaternas konstitutioner, samt med principerna för FN:s och OSSE:s stadgor.

7 Parlamentet understryker att det, enligt internationell rätt, krävs ett tillfälligt mandat från FN:s säkerhetsråd för att militärt våld skall kunna användas och är medvetet om risken för att beslut blockeras inom FN och framhåller därför behovet av att reformera FN-organen. I väntan på reformer och vid en blockering i säkerhetsrådet, bara skall det internationella samfundet, däribland EU, kunna ingripa militärt i en akut krissituation och på en direkt väddjan från FN:s generalsekreterare.

8 Slutligen konstaterar parlamentet att EU måste utarbeta de principer och rättsliga grunder som gör det möjligt för unionen att ingripa antingen med civila eller militära medel eller med en kombination av bägge, på en icke-medlemsstats territorium i kris.

10 Parlamentet stöder det mål som medlemsstaterna fastställde i Feira om att fram till år 2003 genom frivilligt samarbete upprätta en europeisk polisstyrka bestående av 5 000 poliser som skall förebygga konflikter eller hantera kriser, eftersom de militära enheterna inte är anpassade till att sköta upprätthållandet av den allmänna ordningen. Man noterar också att medlemsstaterna åtagit sig att för brådskande situationer och som en del av detta övergripande mål kunna mobilisera 1 000 polismän inom trettio dagar.

15 Den första etappen i arbetet för att inrätta en konfliktförebyggande politik består av att utveckla EU:s underrättelse-, informations- och analyskapacitet i syfte att på ett tidigt stadium upptäcka konflikter.

Utveckling av EU:s militära medel och resurser

- 23 Betänkandet betonar att kriget i Kosovo klart visade på de europeiska ländernas svagheter beträffande förmågan att ingripa i kriser, inte bara civilt utan även militärt.
- 24 Parlamentet påminner om sitt stöd till det övergripande mål (headline goal) som fastställdes i Köln och Helsingfors om att före 2003 inrätta en styrka för snabba insatser med 50 000 till 60 000 personer som kan mobiliseras inom 60 dagar och kan sättas in under ett år, försedd med nödvändiga flyg- och marinresurser och som bör förfoga över sina egna medel för ledning, underrättelsemöjligheter och strategisk planering.
- 28 Vidare betonas de europeiska ländernas svaghet eller brister i förhållande till Förenta staterna.

Sammanfattning

Försvarspolitikerna har flera gånger tidigare diskuterats i EU-parlamentet. Då har parlamentets ståndpunkt varit avlägsen de åsikter som medlemsländernas regeringar i allmänhet och den svenska regeringen i synnerhet, fört fram.

Parlamentet har hela tiden haft en långt gången förhoppning att omvandla EU till en militär allians. Nu är skillnaden mellan vad EU-parlamentet och regeringarna tycker liten. EU-parlamentet använder sig möjligtvis av ett mer tydligt militariskt språkbruk, som att det krävs en "förmåga att tränga igenom motståndarnas luftförsvar, förmåga att attackera i alla väder och dygnet runt, precisionsstyrda robotvapen och kryssningsmissiler" för att ta några exempel.

Sverige är alltså på väg att överge den militära alliansfriheten utan att någon egentlig debatt har förts och utan att väljarna fått ta ställning i vare sig val eller folkomröstning. Regeringen försöker låtsas att vi är lika alliansfria som vi alltid har varit. Man hänvisar till att EU:s militarisering inte innehåller ömsidiga försvarsåtaganden men att definiera en militärallians som att endast försvara varandra är att reducera alliansfriheten till ett minimum.

Det avgörande är ju att EU är på väg att bli en offensiv militär allians som ska kunna agera över hela världen för att skydda gemensamma intressen och värden. Alla vapenslag är inblandade, från stridsflygplan och marina enheter

till elitkårsförband. Sverige ska bland annat bidra med JAS-plan och ubåtar, sammantaget med 1 900 man. Ytterst ska EU kunna genomföra ett bombkrig på samma sätt som Nato gjorde på Balkan våren 1999, något som ledande EU-företrädare också har bekräftat.

Klart kontroversiellt är att de militära operationerna ska kunna ske tillsammans med Turkiet som bland annat ska bidra med 5 000 tungt beväpnade soldater och 40 stridsflygplan trots Turkiets stora demokratiska brister och dess svåra brott mot de mänskliga rättigheterna, något som främst drabbar den kurdiska minoriteten. Det går för sig att använda Turkiets militärapparat när unionen ska försvara "de europeiska värdena", som Javier Solana, EU:s generalsekreterare inom försvarspolitiken, har uttryckt det.

Omröstningarna med namnupprop (ONU) talar i en del fall för sig själva i redovisningen nedan. Men parlamentets antagna definition av termen "alliansfrihet" är intressant. Den lyder: "begär under alla omständigheter att en stat som inte önskar delta i ett uppdrag skall åläggas att, med hänsyn till den ömsesidiga solidaritet som binder medlemsstaterna, erlagga ett finansiellt bidrag som skall fördelas mellan de deltagande staterna" (punkt 53).

När vi granskar ONU på enskilda ändringsförslag finner vi att de svenska ledamöterna röstade på ett mycket intressant sätt och vi välkomnar deras motiveringar.

1 Alliansfrihet Ett antal gröna ledamöter kom med tilläggförslaget att:

"Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken bör därför inte tvinga de medlemsstater som betraktar neutralitet och/eller alliansfrihet som ett positivt begrepp att ofrivilligt dras in i väpnade konflikter" (ändringsförslag 2 Da).

Ja till förslaget röstade Eriksson (v), Schmid (v), Sjöstedt (v), Gahrton (mp), Schörling (mp), Paulsen (fp), Grönfeldt Bergman (m), Sacrédeus (kd) och Theorin (s). **Nej** till förslaget röstade: Arvidsson (m), Carlsson (m), Stenmarck (m), Andersson (s), Färm (s), Hedkvist Petersen (s) och Karlsson (s). Hulthén

(s) röstade först ja, men anmälde senare att hon skulle ha röstat nej. Observera att det alltså inte på något sätt var ett misstag att fyra (egentligen fem) av sex svenska socialdemokrater röstade nej till att denna punkt skulle ingå i betänkandet. Förslaget erhöll endast 177 ja mot 297 nej och 18 nedlagda röster. Det var de stora majoriteterna i PPE-DE- och PSE-gruppen som röstade ner ändringsförslaget.

2 Gemensam utrikespolitik I förslaget till betänkande föreslogs följande skrivning:

"EU-medlemsstaterna är förbundna genom en ömsesidig politisk solidaritet (artikel 11.2 i EU-fördraget) som i sig redan utgör en säkerhetsfaktor, och som kommer att leda till att den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (GUSP) den dag det behövs även kommer att skydda medlemsstaternas gränser som unionens yttre gränser" (punkt (skäl) D).

Omröstningen om punkt D genomfördes i två delar. Den första omfattade texten till och med "säkerhetsfaktor". Här röstade svenskarna enligt följande: **Ja:** Arvidsson (m), Carlsson (m), Cederschiöld (m), Grönfeldt Bergman (m), Stenmarck (m), Sacrédeus (kd), Andersson (s), Färm (s), Hedkvist Petersen (s), Karlsson (s) och Theorin (s). **Nej:** Paulsen (fp), Schmidt (fp), Eriksson (v), Sjöstedt (v), Gahrton (mp) och Schörling (mp). Hulthén (s) lade ned sin röst vid omröstningen men anmälde i efterhand att hon skulle ha röstat ja. Frånvarande: Wijkman (kd), Malmström (fp), Olsson (c) och Schmid (v). Första delen av punkt D antogs med 420 ja mot 53 nej och 16 nedlagda röster. PPE-DE, PSE, huvuddelen av GUE/NGL och de gröna/regionalisterna röstade ja. Huvuddelen av ELDR röstade nej.

Andra delen av punkt D, alltså den del som löd: "och som kommer att leda till att den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (GUSP) den dag det behövs även kommer att skydda medlemsstaternas gränser som unionens yttre gränser." antogs också, men med ett lägre röstetal för. Av de svenska ledamöterna röstade följande **ja:** de fem moderaterna och Sacrédeus (kd). **Nej** röstade

Paulsen (fp), Schmidt (fp), Eriksson (v), Sjöstedt (v), de sex socialdemokraterna samt Gahrton (mp). Frånvarande: Wijkman (kd), Malmström (fp), Olsson (c), Schmid (v) och Schörling (mp). 317 ledamöter röstade ja till andra delen av punkt D, 115 röstade nej och 40 lade ned sina röster. De som röstade nej var till största delen från EDD, ELDR, ett tiotal från GUE/NGL samt engelsmän från såväl de konservativa som från Labour.

3 Nato Tre liberaler föreslog en ändrad skrivning (förslag till förändring kursiverad):

"Europeiska unionens vilja, manifesterad genom GUSP och den gemensamma europeiska säkerhets- och försvarspolitik, att befästa sin ställning som huvudrollsinnehavare på den internationella scenen, kommer att bidra till att ge nytt liv (*3 ord utgår*) åt försvarsalliansen Nato samt till att komplettera denna och skapa en jämnare ansvarsfördelning inom den, ge ett (*1 ord utgår*) innehåll åt begreppet en europeisk säkerhets- och försvarsidentitet, samt utgöra en viktig faktor för den globala maktbalansen" (ändringsförslag 25 p).

Till denna skrivning röstade följande **ja**: Paulsen (fp), Schmidt (fp), de fem moderaterna samt Schörling (mp). **Nej** röstade de sex socialdemokraterna. Avstod gjorde Eriksson och Sjöstedt (v), Sacrédeus (kd), Gahrton (mp). Frånvarande: Wijkman (kd), Schmid (v), Olsson (c) och Malmström (fp). Ändringsförslaget föll knappt. 234 ledamöter röstade ja, 246 nej och 27 ledamöter lade ned sina röster. Främst ELDR och PPE-DE röstade ja och PSE nej till ändringsförslaget. PSE motstånd mot just detta ändringsförslag berodde på att de ville ha en annan skrivning och de var inte mot grundprincipen i förslaget.

4 Oberoende utrikespolitik Ändringsförslag 23 från en tysk ledamot av GUE/NGL-gruppen föreslog en ny punkt 2a som löd:

"begär att de militärt alliansfria staterna skall få behålla möjligheten att upprätthålla sin särskilda ställning och att deras rätt att föra en oberoende utrikes, säkerhets och försvarspolitik skall garanteras."

Följande svenska ledamöter röstade **ja** till ändringsförslag 23: vänsterpartiet (Eriksson, Schmid, Sjöstedt), Sacrédeus (kd), Theorin (s) och miljöpartiet (Gahrton, Schörling). Följande svenska ledamöter röstade **nej** till ändringsförslag 23: folkpartiet (Paulsen, Schmidt), moderaterna (Arvidsson, Carlsson, Cederschiöld, Grönfeldt Bergman, Stenmarck), Wijkman (kd), socialdemokraterna (Andersson, Färm, Hedkvist Petersén, Hulthén, Karlsson).

Ändringsförslaget föll då det bara fick 116 ja-röster mot 371 nej-röster och 26 ledamöter lade ned sina röster. Främst GUE/NGL-gruppen och de gröna/regionalisterna röstade för ändringsförslaget. Intressant att notera är att de finska centerpartisterna röstade för ändringsförslag 23, liksom en finsk socialdemokrat (Paasilinna).

5 Gemensam militär förmåga I förslaget till betänkande punkt 8 föreslogs följande skrivning:

"konstaterar slutligen att EU måste utarbeta de principer och rättsliga grunder som gör det möjligt för unionen att ingripa antingen med civila medel, eller med militära medel, eller med en kombination av båda, på en icke-medlemsstats territorium i kris,".

Följande röstade **ja** till den föreslagna punkt 8: folkpartiet (Paulsen, Schmidt), moderaterna (Arvidsson, Carlsson, Cederschiöld, Grönfeldt Bergman, Stenmarck), kristdemokraterna (Sacrédeus, Wijkman) och socialdemokraterna (Andersson, Färm, Hedkvist Petersen, Hulthén, Karlsson). Följande röstade **nej** till den föreslagna punkt 8: vänsterpartiet (Eriksson, Schmid, Sjöstedt) och Theorin (s) - hon var för övrigt den enda i PSE-gruppen som röstade nej. De två miljöpartisterna avstod. Punkt 8 bifölls med 375 ja-röster mot 93 nej-röster och 13 nedlagda. Fyra av de stora grupperna PPE-DE, PSE, ELDR och de gröna/regionalisterna röstade nästan mangrant för punkt 8, med undantag för en grupp i huvudsakligen brittiska konservativa inom PPE-DE.

6 **Dela militära resurser** Punkt 32 föreslog:

"begär att EU-länderna inom de särskilt inrättade insatsstyrkorna eller inom Euromarfor, som parlamentet föreslår vara öppet för alla medlemsstater, skall dela på sina resurser för kompletterande insatser och stöd med flyg- och sjöstridskrafter, så att EU:s hangarfartyg skyddas i tillräckligt hög utsträckning,".

Ja-röster: Paulsen och Schmidt (fp), fem moderater samt Wijkman (kd) för denna skrivning. **Nej**-röster: de tre vänsterpartister, Sacrédeus (kd), de sex socialdemokraterna och de två miljöpartisterna. Frånvarande: Olsson (c) och Malmström (fp).

Totalt röstade 346 EU-parlamentariker ja till detta förslag, 122 röstade nej och 36 avstod. De stora majoriteterna i PPE-DE-, PSE- och ELDR-grupperna röstade för punkt 32.

7 **Rymdpolitik** Punkt 38 i förslaget till betänkande löd:

"vill att Europeiska unionen skall inrätta en verklig rymdpolitik som omfattar både civila och militära aspekter av utnyttjandet av rymden, och samla sina nationella och multinationella resurser på det militära området inom ett gemensamt europeiskt rymdkommando; anser emellertid att denna nya politik inte bör ha som mål att placera ut vapen i rymden utan snarare att utveckla övervaknings-, avlyssnings- och navigeringssystem,".

Punkten delades upp i två omröstningar. Den första omröstningen omfattade texten utom orden "både", "och militära" och "på det militära området". **Ja** röstade de fem moderaterna, fyra socialdemokrater (Andersson, Hedkvist Petersen, Hulthén och Karlsson). **Nej** röstade två folkpartister (Paulsen och Schmidt), Theorin (s) och de två miljöpartisterna. Avstod gjorde de tre vänsterpartisterna. Frånvarande: Färm (s), Wijkman (kd), Sacrédeus (kd), Malmström (fp) och Olsson (c).

Punkt 38 första delen antogs med 342 ja-röster mot 119 nej-röster och 46 nedlagda röster. PPE-DE, PSE och många av GUE/NGL:s ledamöter röstade

ja, medan i huvudsak de flesta i ELDR och de brittiska konservativa inom PPE-DE röstade nej.

Andra delen av punkt 38 omfattade alltså inflikandet av orden "både", "och militära" och "på det militära området". **Ja** röstade de fem moderaterna, Wijkman (kd) samt Andersson (s) och Hulthén (s). **Nej** röstade Paulsen (fp), Schmidt (fp), de tre vänsterpartisterna, Sacrédeus (kd), Hedkvist Petersen (s), Karlsson (s), Theorin (s) samt de två miljöpartisterna. Frånvarande: Färm (s), Malmström (fp) och Olsson (c).

Andra delen av punkt 38 antogs med 299 ja-röster mot 156 nej-röster och 41 nedlagda röster. Huvuddelen av ELDR och GUE/NGL röstade nej liksom många gröna/regionalister och brittiska konservativa inom PPE-DE. De stora majoriteterna i PPE-DE och PSE röstade ja.

8 Försvarsforskning Omröstning hölls också om punkt 39. Denna punkt föreslog följande skrivning:

"Punkt 39:

- a) påminner om att inrättandet av en operationell gemensam europeisk säkerhets- och försvarspolitik kräver anslutning till en gemensam politisk vision och beslutsamhet när det gäller gemensamma intressen, men att betonar samtidigt att politikens effektivitet bygger på att medlemsstaterna skaffar sig likvärdig kapacitet att ingripa och att man utvecklar den allra modernaste tekniken,
- b) vill att man för det ändamålet skapar en gemensam forskningspolitik för försvarsfrågor,
- c) anser att de europeiska forskningscentrumen måste integrera försvarsrelaterade aspekter i sina program,"

Följande röstade **ja**: Paulsen och Schmidt (fp), de fem moderaterna, Wijkman (kd), tre socialdemokrater (Andersson, Hulthén och Karlsson). **Nej** röstade de tre vänsterpartisterna, Sacrédeus (kd), Theorin (s) och två miljöpartister. Hedkvist Petersen (s) avstod i omröstningen, men meddelade i efterhand att hon skulle ha röstat ja. Frånvarande: Olsson (c), Malmström (fp), Färm (s).

Punkt 39 antogs med 358 röster mot 82 nej-röster, 67 ledamöter lade ned sina röster. De stora majoriteterna i PPE-DE, PSE och ELDR röstade för denna punkt.

9 **Försvarskommissionär** Förslaget till punkt 44 löd:

"upprepar följaktligen den begäran som framfördes i parlamentets resolution av den 13 april 2000 om regeringskonferensen, nämligen att befattningen som hög representant för GUSP och kommissionsledamot med ansvar för yttre förbindelser skall slås samman och innehas av en för detta ändamål särskilt utsedd vice ordförande i kommissionen,".

Ja röstade: Paulsen och Schmidt (fp), de fem moderaterna, Wijkman (kd), Andersson (s), Hulthén (s), Karlsson (s) och Hedkvist Petersen (s). **Nej** röstade: de tre vänsterpartisterna, Theorin (s) och de två miljöpartisterna. Avstod: Sacrédeus (kd). Frånvarande: Olsson (c), Malmström (fp), Färm (s).

403 ledamöter röstade ja till punkt 44, 75 röstade nej och 24 ledamöter lade ned sina röster. De stora majoriteterna i de stora grupperna röstade ja.

10 **Militära staber** Förslaget till punkt 46 löd:

"önskar att Europeiska rådet i Nice upprättar definitiva organ för den gemensamma europeiska säkerhets- och försvarspolitiken (kommittén för politik och säkerhetspolitik, den militära kommittén och den militära staben), tydligt definierar deras respektive ansvarsområden och deras befogenheter att fatta beslut, samt ger nödvändig kraft för att GUSP i allmänhet och den gemensamma europeiska säkerhets- och försvarspolitiken i synnerhet skall fungera bättre i fråga om snabbhet och tydlighet i beslutsprocessen,".

Röstade **ja** gjorde Paulsen och Schmidt (fp), de fem moderaterna, Wijkman (kd) samt Andersson (s), Hulthén (s), Karlsson (s) och Hedkvist Petersen (s), den sistnämnda röstade nej men anmälde efteråt felröstning och att hon skulle ha röstat ja. **Nej** röstade de tre vänsterpartisterna, Theorin (s) och de två miljöpartisterna. Avstod: Sacrédeus (kd). Frånvarande: Olsson (c), Malmström (fp),

Färm (s).

Punkt 46 antogs med 386 ja-röster mot 108 nej-röster och 12 nedlagda röster. Nej röstade främst ledamöterna från GUE/NGL, UNE och de brittiska konservativa inom PPE-DE.

11 Finansiellt militärbidrag Förslaget till punkt 49 löd:

"begär under alla omständigheter att en stat som inte önskar delta i ett uppdrag skall åläggas att, med hänsyn till den ömsesidiga solidaritet som binder medlemsstaterna, erlagga ett finansiellt bidrag som skall fördelas mellan de deltagande staterna,".

Röstade **ja** gjorde Paulsen och Schmidt (fp), de fem moderaterna, Wijkman (kd) samt en socialdemokrat (Hulthén). Hulthén anmälde dock efteråt att hon avsett att lägga ned sin röst. Röstade **nej** gjorde de tre vänsterpartisterna, Theorin (s), de två miljöpartisterna samt Sacrédeus (kd). Avstod gjorde tre socialdemokrater (Andersson, Hedkvist Petersen och Karlsson). Frånvarande: Olsson (c), Malmström (fp), Färm (s).

Punkt 49 antogs med 348 ja-röster mot 125 nej-röster och 18 nedlagda. PPE-DE, PSE, ELDR och en stor del av den gröna/regionalistiska gruppen röstade ja. Nej röstade många inom EDD, GUE/NGL, de brittiska konservativa inom PPE-DE, UNE och en del gröna/regionalistiska ledamöter.

12 Information om gemensam försvarspolitik Omröstning (ONU) hölls om betänkandets förslag till punkt 79 som löd:

"anser att det är absolut nödvändigt att Europeiska unionen börjar föra en politik för information till den allmänna opinionen i medlemsstaterna och tredje länder i deras periferi, syftande till att klargöra målet med den gemensamma europeiska säkerhets- och försvarspolitik som unionen vinnlägger sig om att införa;"

Svenska **ja**-röster: folkpartiet (Paulsen, Schmidt), moderaterna (Arvidsson, Carlsson, Cederschiöld, Grönfeldt Bergman, Stenmarck), Wijkman (kd)

Andersson (s), Hedkvist Petersén (s), Hulthén (s), Karlsson (s), Theorin (s).
Nej röstade Eriksson (v), Schmid (v), Sjöstedt (v), Sacrédeus (kd), Gahrton (mp) och Schörling (mp). Frånvarande: Färm (s), Malmström (fp) och Olsson (c).

Punkt 79 antogs med 409 ja mot 72 nej och 12 nedlagda röster. Nej-rösterna kom främst från EU-skeptikerna från EDD, GUE/NGL och de gröna samt de brittiska konservativa. Ett antal röstförklaringar lämnades in på detta betänkande varav några redovisas nedan.

Eriksson (v), Frahm, Sandbæk, Herman Schmid, Seppänen och Sjöstedt (v) (GUE/NGL):

"Av bland annat följande anledning har vi röstat emot betänkandet av Lalumière:

- 1 Vi anser inte att det i dag föreligger några reella hot mot Europa, i stället är det nu hög tid för en aktiv nedrustningspolitik och civil utbyggnad. Vi är övertygade om att ett Fredens Europa inte skapas genom militärallianser. De framtida konflikterna löses inte genom militära interventioner utan via en politik för social, ekonomisk och ekologisk rättvisa. Vår fredspolitiska analys bygger på konfliktteorin om att en militarisering inte skapar en tryggare och fredligare värld, utan bidrar till en växande osäkerhet och ökad risk för militär konflikt.
- 2 Vi anser att civil krishantering är ett värdefullt instrument för att förebygga konflikter, något som vi tyvärr måste konstatera inte har fått tillräcklig uppmärksamhet i betänkandet.
- 3 Vi anser att militära insatser inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken endast skall genomföras efter och i enlighet med resolutioner från FN:s säkerhetsråd, en syn som föredraganden inte verkar dela.
- 4 Betänkandet bygger på en interventionsfilosofi som vi inte delar. Vi anser att folkrätten och de nationella staternas suveränitet måste respekteras och skall vara vägledande i internationell politik. Det talas om EU:s gemensamma intressen och värden som en anledning till militär upprustning. Vi anser inte att det finns skäl till en militarisering på grund av dessa värden som inte definieras, och som vi ställer oss frågande till vad de innebär.
- 5 Lalumière påpekar klart och tydligt att det är troligt att vi i framtiden inom EU kommer att vara förpliktigade att försvara EU:s medlemsstaters samtliga gränser mot tredje land. Detta går inte att förena med vissa medlemsstaters alliansfrihet.
- 6 Vidare tas överhuvudtaget inte alliansfriheten upp i betänkandet, och i betänkandets

motiveringsdel anar vi en respektlöshet mot stater som är neutrala. I punkt 49 förpliktigas medlemsstater som inte vill eller kan delta i ett uppdrag att ändå vara med och finansiera uppdraget. Detta går inte heller att förena med alliansfrihet.

7 Idén om ett storslaget försvar anser vi vara ett hån mot kandidatländerna som redan nu har ansträngda ekonomier och som behöver satsa pengar på till exempel social välfärd i stället för militär upprustning."

Sacrédeus (kd) (PPE-DE):

"Jag har röstat nej till betänkandet. Bland flera punkter som jag är kritisk till i betänkandet, väljer jag att ta upp följande exempel:

Punkt 49: "begär under alla omständigheter att en stat som inte önskar delta i ett uppdrag skall åläggas att, med hänsyn till den ömsesidiga solidaritet som binder medlemsstaterna, erlägga ett finansiellt bidrag som skall fördelas mellan de deltagande staterna".

Punkt 50: "anser slutligen att Petersberguppdragen på sikt skall finansieras genom Europeiska gemenskapernas allmänna budget, vilket kommer att innebära en revision av artikel 28 i EU-fördraget och av budgetplanerna".

Jag anser att dessa två punkter är så långtgående att det är svårt att hävda alliansfria stater, till exempel Sveriges, rätt till självständiga beslut inom försvarspolitiken samt rätt till icke-inblandning i väpnad konflikt. Skrivningarna i betänkandet är därmed för långtgående och följaktligen skäl nog att rösta nej till betänkandet i dess helhet."

Theorin (s) (PSE):

"Jag uppskattar försöket att utveckla en gemensam europeisk säkerhetspolitik, men är emot utvecklandet av ett gemensamt militärt försvar. Exempelvis förekommer alltför långtgående skrivningar om GUSP och Nato, om att använda 'hot om väpnade insatser' som ett påtryckningsmedel i konfliktförebyggande verksamhet, vilket direkt bryter mot FN-stadgan. Detsamma gäller för skrivningarna om att förbättra EU:s förmåga att tränga igenom motståndarnas luftförsvar och flottingripanden, samt skrivningarna om förstärkt samarbete vad gäller ömsesidig försvarsgaranti. Jag kan därför inte stödja betänkandet."

Wijkman (kd) (PPE-DE):

"Jag stöder betänkandets helhetsinriktning, men vill markera att jag har en avvikande uppfattning om punkt 49. Där begärs att stater som inte önskar delta i ett uppdrag skall åläggas att, med hänsyn till den ömsesidiga solidaritet som binder medlemsstaterna, erlagga ett finansiellt bidrag som skall fördelas mellan de deltagande staterna. Ett sådant krav är enligt min mening för långtgående."

Gahrton och Schörling (mp) (Verts/ALE):

"Vi har av flera skäl röstat emot Brok- och Lalumièrebetänkandena. Vi anser inte att upprustning och därmed ökade militära utgifter är svaret på Europas utmaningar under denna era. Nu när det var tio år sedan omvälvningarna ägde rum i Öst, tycker vi att 'det europeiska fredsprojektet' i och med dessa betänkanden skickar en tråkig signal till ansökarländerna.

För det andra främjar man genom betänkandet ett brott med de alliansfria länderna, som förslås att delta genom finansieringen av den gemensamma europeiska säkerhets- och försvarspolitiken. Talet om "united in diversity" verkar vara förstummande, inte minst för de alliansfria medlemsstaterna, om bara delar av innehållet i betänkandena genomförs. Införandet av ett nytt territorialförsvar, som dessutom föreslås lyda under en vice ordförande i kommissionen, är en punkt som vi inte heller kan stödja. Ett sådant brott med Nato, bara för att få en ny uppdelning av Europa, ligger långt från de tvetydiga ord man uttryckte när muren föll.

Vi har absolut inte behov av att bygga upp fler militära strukturer. Det skulle däremot vara lämpligt för EU om prioriteringen av Petersbergsuppdragen förändrades och fokus riktades mot civila och humanitära lösningsmodeller."

Följande svenskar röstade **ja** till resolutionen i sin helhet: Schmidt (fp), Arvidsson (m), Carlsson (m), Cederschiöld (m), Grönfeldt Bergman (m), Stenmarck (m), Wijkman (kd), Andersson (s), Hedkvist Petersén (s), Hulthén (s) och Karlsson (s). **Nej** röstade: Eriksson (v), Schmid (v), Sjöstedt (v), Sacrédeus (kd), Gahrton (mp), Schörling (mp) och Theorin (s). Nedlagda: Paulsen (fp). Frånvarande: Färm (s), Malmström (fp) och Olsson (c).

De finska centerpartisterna de brittiska konservativa röstade nej. En stor del av den liberala gruppen lade ned sina röster. Det kan slutligen tilläggas att flera svenska ledamöter i efterhand gjorde rättelser i röstprotokollet. Detta förändrar vare sig röstresultatet eller några beslut men visar att de bör ha varit ytterst väl medvetna om hur sina ställningstaganden till de olika ändringsförslagen. De svenska socialdemokraterna anmälde rättelse av avgivna röster i ett flertal omröstningar. Anneli Hulthén anmälde rättelse i sex omröstningar, Eva Hedkvist Petersen i fyra, Jan Andersson i två. Moderaterna lämnade också ett par rättelser, Charlotte Cederschiöld rättade sin röst i två omröstningar och Per Stenmarck i en.

2.1.7 Förberedelse av Europeiska rådets möte i Nice

Ännu en i raden EU-parlamentsresolutioner (B5-0884, 0886, 0890, 0891/2000, 2000-11-30) som kräver ökad överstatlighet antogs den 30 november 2000 inför toppmötet i Nice. Här redogörs för några av kraven i resolutionen.

2 Den erinrar om att det är nödvändigt att göra en allmän utvidgning av tillämpningsområdet för omröstning med kvalificerad majoritet, även om detta inte skall gälla för konstitutionella frågor och begär att, trots att frister skall fastslås i fördraget om en överenskommelse inte kan nås, omedelbart införa omröstning med kvalificerad majoritet på de mest kontroversiella områdena,

3 Vidare ansluter den sig till den grundläggande demokratiska principen att medbeslutandeförfarandet skall utsträckas till alla områden där regler om omröstning med kvalificerad majoritet skall tillämpas i framtiden eller redan tillämpas och betonar att ett eventuellt avskaffande av samarbetsförfarandet, som fortfarande gäller för den ekonomiska och monetära unionen, inte får tillåtas minska parlamentets roll samt erinrar om att dess samtycke krävs vid utnämningar,

7 Resolutionen insisterar på större demokratisk ansvarsskyldighet vid utarbetandet av EU:s handelspolitik och uppmanar därför regeringskonferensen att noga överväga Europaparlamentets förslag om externa förhandlingsbefogenheter inom ramen för handel med tjänster, immaterialrätt och investeringar samt parlamentets samtycke till viktiga internationella

handelsöverenskommelser

8 Europeiska rådet uppmanar att i fördragets artikel 151 skriva in en uttrycklig hänvisning till idrotten och erkännandet av dess särart, så att EU genom sin verksamhet kan erkänna idrottens särskilda roll som kulturellt och ekonomiskt fenomen och som en faktor för social integrering,

9 Resolutionen kräver att man stärker relationerna mellan unionen och Europarådet samt deras respektive domstolar genom att ge EU befogenhet att underteckna den befintliga Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna och att

10 en process inleds, syftande till att i en tydlig konstitution ange de grundläggande principerna, balansen mellan institutionerna, EU:s befogenheter och en förenkling av EU samt, om det fortfarande kommer att behövas, införliva stadgan om de grundläggande rättigheterna med denna konstitution. Konstitutionen i fråga bör förberedas av ett konvent liknande det som utarbetade stadgan om de grundläggande rättigheterna och arbeta enligt en fastlagd tidsplan.

12 Resolutionen stöder bestämt utvecklingen av en gemensam europeisk säkerhets- och försvarspolitik (GSFP), vilken kommer att öka unionens egen förmåga att vidta åtgärder i fredliga och humanitära syften inom ett vidsträckt område och

13 uppmanar det kommande Europeiska rådet att fatta de politiska och institutionella beslut som krävs för att göra GSFP fullt operativ 2003 genom att inrätta de definitiva GSFP-organen (kommittén för politik och säkerhetspolitik, den militära kommittén och den militära staben). Detta skall ske genom att inrätta en rådskonstellation för försvarsministrarna och ansträngningar att uppnå målen för civil krishantering, särskilt genom att inrätta en europeisk polisstyrka för snabba insatser,

22 Slutligen välkomnas upprättandet av en europeisk livsmedelsmyndighet, vilket kommer att bidra till att lugna EU:s konsumenter när det gäller livsmedelssäkerhet i medlemsstaterna och bör stärka positionen för den europeiska livsmedelsindustrin på världsmarknaden.

Ja till resolutionen i sin helhet röstade Andersson (s), Färm (s), Hedkvist Petersén (s), Hulthén (s), Karlsson (s), Paulsen (fp), Schmidt (fp), Wijkman (kd) och de fem moderata ledamöterna. **Nej** röstade vänsterpartiet och miljö-

partiet, nedlagda röster: Theorin (s) och Sacrédeus (kd).

Intressant att notera är för övrigt att de finska centerpartisterna röstade mot resolutionen och att många brittiska Labourledamöter lade ned sina röster. De fem socialdemokraterna som röstade för resolutionen lämnade in följande röstförklaring:

Andersson, Färm, Hedkvist Peterson, Hulthén och Hans Karlsson (s) (PSE):

"Vi röstar för resolutionen, men vi vill kommentera följande punkter: Vi är positiva till att öka användandet av kvalificerad majoritet i ministerrådet. Vi anser dock att denna beslutsmetod inte skall omfatta frågor som ligger under den andra pelaren. I de fall kvalificerad majoritet tillämpas, anser vi att detta skall kombineras med medbeslutanderätt för parlamentet.

Vi vill ge vårt stöd till en hänvisning till stadgan om de grundläggande rättigheterna i artikel 6.2 i fördragen. Vi är dock i dagsläget emot ett införlivande av stadgan i fördragen och en konstitutionalisering av fördragen. Inom utrikes- och säkerhetspolitiken är vi positiva till att krishanteringen har fått en framträdande position. Under förutsättning att EU:s institutioner får kontroll över utformningen av det förstärkta samarbetet, vill vi även ge det vårt stöd."

De svenska socialdemokraternas "minoritet", Maj Britt Theorin, lämnade in följande röstförklaring: Theorin (s) (PSE):

"Jag välkomnar ambitionen att underlätta utvidgningsprocessen vid Europeiska rådets möte i Nice. Den gemensamma resolutionen innehåller emellertid en rad skrivningar som jag inte kan ställa mig bakom.

Jag är emot utvecklingen av en gemensam försvarspolitik och inrättandet av ett försvarsministerråd. Jag kan inte stödja kvalificerad majoritetsomröstning inom handelspolitiken och ställer mig inte heller bakom beslut med kvalificerad majoritet under den andra pelaren, dvs. inom utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik. Det är ett misstag att dela upp unionen i ett A-lag och ett B-lag, och jag kan därför inte stödja att en tredjedel av medlemsstaterna går före. Likaså är det ett misstag att införliva stadgan i fördraget."

Den nordiska gröna vänstern (NGL - Nordic Green Left) lämnade in följande röstförklaring. Eriksson, Frahm, Herman Schmid, Seppänen och Sjöstedt (v) (GUE/NGL):

"I sin resolution förordar Europaparlamentet (som vanligt) ökat medbeslutande för sin egen institution. Det vore bra om Europaparlamentet ägnade lika stor entusiasm åt att också diskutera hur man skall gå till väga för att öka valdeltagandet i valen till Europaparlamentet. I valet 1999 skulle valdeltagandet i genomsnitt ha legat på under 40 procent om inte en del medlemsländer hade haft röstplikt samt nationella val samtidigt som detta val ägde rum.

Den iver som Europaparlamentet visar för att få ökat medbeslutande i EU är ingalunda något som har en stark förankring i väljarkåren. Den demokratiska debatten i Europa i dag grundas på de nationella parlamentsvalen i respektive medlemsland. För att ett mer demokratiskt EU skall skapas, måste de nationella parlamenten få ett större inflytande i EU:s arbete."

2.1.8 Nicefördraget och EU:s framtid - Méndez de Vigo/Segurobetänkandet

Den 31/5 2001 röstade EU-parlamentet igenom ett betänkande (A5-0168/2001, 2001-05-31) över Nicefördraget och EU:s framtid. I betänkandet är man mycket besviken över Nicefördraget, ty EU-parlamentet ville ha en konstitution för EU, kvalificerad majoritetsröstning i rådet och medbeslutande för parlamentet när rådet fattar beslut med kvalificerad majoritet. Likaså vill parlamentet att ett konvent inrättas år 2002 enligt samma mönster och samma mandatfördelning som konventet för utarbetande av stadgan om EU:s grundläggande rättigheter för att förelägga ett konstitutionellt förslag till författning för EU. Konventet skall till hälften bestå av hälften EU-parlamentariker och vara helt grundat på EU-parlamentets villkor medan de nationella parlamenten får en andrahandsroll. Det betänkande som antogs förespråkar i sin helhet ett utvecklande av Europas förenta stater.

I förslaget till betänkandets punkt 6 stod följande:

"tillstår att Nicefördraget sluter en cirkel som påbörjades i Maastricht och fortsatte i

Amsterdam, och kräver att en konstitutionell utvecklingsprocess inleds som skall fulländas genom antagandet av en konstitution för Europeiska unionen".

Ändringsförslag 6 från ELDR-gruppen föreslog att denna skrivning skulle strykas. Först röstade man med ONU om texten i punkt 6 fram till och med "Amsterdam" skulle utgå.

Ja röstade Carlsson och Stenmarck (m), Sacrédeus och Wijkman (kd), fem socialdemokrater (Andersson, Färm, Hedkvist Petersen, Hulthén och Karlsson) och Gahrton (mp). **Nej** röstade de tre folkpartisterna, Olsson (c), Eriksson (v), Sjöstedt (v) och Arvidsson (m). Frånvarande var Cederschiöld (m), Grönfeldt Bergman (m), Theorin (s), Schmid (v) och Schörling (mp).

Texten bifölls dock med rösterna 304-136 och 38 nedlagda. De stora majoriteterna i PPE-DE, PSE och de gröna/regionalisterna röstade för medan ELDR-gruppen, de brittiska konservativa inom PPE-DE och drygt tjugo PSE-ledamöter röstade mot.

Ja till andra delen av punkt 6 röstade Carlsson och Stenmarck (m), Sacrédeus och Wijkman (kd) samt Hulthén (s). Hulthén har i efterhand anmält några felröstningar, bland annat att hon skulle ha röstat nej på ändringsförslag 6, andra delen. Vilket borde vara denna punkt, men en förväxling har råkat ske. **Nej** röstade de tre folkpartisterna, Olsson (c), de tre vänsterpartisterna, Arvidsson (m) och fyra socialdemokrater (Andersson, Färm, Hedkvist Petersen och Karlsson). Miljöpartiet lade ned sina röster. Frånvarande var Cederschiöld (m), Grönfeldt Bergman (m) och Theorin (s).

Också del två av punkt 6 bifölls med rösterna 298 mot 132 och 31 nedlagda enligt ungefär samma röstkonstellationer som i omröstningen före.

Mänskliga rättigheter

Ett intressant ändringsförslag (nummer 29) hade lämnats in från ledamoten Bastiaan Belder (nederländska kristna unionen) för EDD-gruppen. Han föreslog en ny punkt 6a:

"beklagar att, i strid mot dess begäran, ingen bestämmelse togs med i Nicefördraget för att öppna vägen för Europeiska unionen att ansluta sig till Europarådets konvention för mänskliga rättigheter; noterar att Europarådets parlamentariska församling upprepade gånger har uppmanat Europeiska unionen att ansluta sig till Europarådets konvention för mänskliga rättigheter; uppmanar rådet att ge kommissionen ett förhandlingsmandat så snart som möjligt; hoppas att EU snarast ansluter sig till Europarådets konvention för mänskliga rättigheter,".

Detta ändringsförslag var principiellt viktigt. I stället för att EU utvecklar en egen stadga för mänskliga rättigheter som riskerar att försvaga Europarådets, ska man ansluta sig till Europarådets konvention. Då riskerar man inte att hamna i en situation där det råder skillnad mellan EU-länder och icke-EU-länder. För EU-federalister är dock stadgan för mänskliga rättigheter i EU av principiell betydelse för att skapa en konstitution i EU.

Ja till ändringsförslaget röstade moderaterna (Carlsson, Arvidsson, Stenmarck), kristdemokraterna (Wijkman, Sacrédeus), vänsterpartiet (Sjöstedt, Eriksson, Schmid) och miljöpartiet (Gahrton, Schörling). **Nej** röstade folkpartiet (Paulsen, Malmström, Schmidt), Olsson (c) samt socialdemokraterna (Andersson, Färm, Hedkvist Petersén, Hulthén, Karlsson). Frånvarande var Cederschiöld (m), Grönfeldt Bergman (m) och Theorin (s).

Men ändringsförslaget fick bara 98 röster, mot 355 nej och 21 nedlagda. Den gröna/regionalistiska gruppen röstade för, likaså många i GUE/NGL-gruppen men bara nio ledamöter i PPE-DE-gruppen varav fem av dem svenskar.

Överstatlig utrikespolitik

Förslaget till skrivning i punkt 34 i betänkandet vänder sig mot mellanstatligheten som samarbetsmetod inom utrikes- och säkerhetspolitiken. Förslaget till skrivning löd:

"beklagar att den mellanstatliga metod som kännetecknar områdena inom den andra pelaren även skall tillämpas på närmare samarbeten inom säkerhets- och utrikespolitiken, och

att det därför är möjligt för en medlemsstat att lägga sitt veto, att Europaparlamentets roll minskas till den vanliga rätten att hållas underrättat och att kommissionen nöjer sig med att avge ett yttrande."

Ändringsförslag 16 från Andrew Nicholas Duff (brittiska liberaldemokraterna) och Cecilia Malmström (fp) för ELDR-gruppen föreslog att punkt 34 skulle utgå.

Nej till ändringsförslag 16 och därmed för punkt 34 röstade Stenmarck (m), Sacrédeus och Wijkman (kd) samt två socialdemokrater (Hulthén och Karlsson). Hulthén anmälde dock i efterhand att hon skulle ha röstat ja till ändringsförslag 16. **Ja** röstade Olsson (c), de tre folkpartisterna, de tre vänsterpartisterna, Arvidsson (m), Carlsson (m), tre socialdemokrater (Andersson, Färm och Hedkvist Petersen) samt de två miljöpartisterna. Frånvarande var Cederschiöld (m), Grönfeldt Bergman (m) och Theorin (s).

Ändringsförslag 16 föll dock. Det erhöll 172 ja mot 293 nej och 10 nedlagda. De flesta ledamöterna i de mindre grupperna ELDR, GUE/NGL och gröna/regionalister samt brittiska konservativa inom PPE-DE röstade för ändringsförslaget. Men de stora majoriteterna i PPE-DE och PSE röstade ned ändringsförslag 16.

Vid den avslutande omröstningen om resolutionen i sin helhet röstade de svenska ledamöterna enligt följande: **Ja** röstade: tre moderater (Carlsson, Arvidsson, Stenmarck), Wijkman (kd), Olsson (c), de tre folkpartisterna (Malmström, Paulsen, Schmidt) samt fem socialdemokrater (Andersson, Färm, Hedkvist Petersen, Hulthén och Karlsson). **Nej** röstade Eriksson (v), Schmid (v), Sjöstedt (v), Gahrton (mp), Schörling (mp) samt Sacrédeus (kd). Frånvarande: Cederschiöld (m), Grönfeldt Bergman (m) och Theorin (s).

Totalt röstade 338 ledamöter ja till resolutionen, 98 nej och 59 lade ned sina röster. Resolutionen hade stort stöd inom PPE-DE, PSE och ELDR medan briterna, EDD-gruppen, finska centerpartiet, de flesta inom vänstern och många gröna röstade mot eller lade ned sina röster.

2.1.9 Reformering av rådet - Poosbetänkandet

Ännu ett EU-federalistiskt betänkande (A5-0308/2001, 2001-10-25) från EU-parlamentets konstitutionella utskott behandlades 25/10 2001. Det förordar ett antal förslag som tar små steg mot ökad EU-federalism varav de viktigaste framgår nedan. Dels poängterar betänkandet att EU-parlamentet företräder befolkningen och ministerrådet staterna, vid utövandet av lagstiftningsmakten, dels att EU-kommissionen fungerar som EU:s verkställande organ (punkt 2).

EU-parlamentet vill att ministerrådets kommittéarbete skall kunna delegeras till EU-kommissionen (punkt 13). Rollerna för den höge representanten för GUSP (den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken) och den kommissionsledamot som är ansvarig för de yttre förbindelserna bör slås samman till en tjänst och överföras till en vice ordförande för EU-kommissionen (punkt 15).

I övrigt föreslås ett ökat inflytande från EU-parlamentet på ministerrådets arbete (punkterna 16-22). Bland annat ska ministerrådet och EU-kommissionen redovisa och debattera än mer av sitt arbete i EU-parlamentet (punkterna 16-18). Mest långtgående är förslaget att när det gäller beslut som tas inom ramen för medbeslutandeförfarandet i ministerrådet så bör EU-parlamentets representant ha yttranderätt vid rådets möte (punkt 20).

Ja röstade Malmström (fp), Schmidt (fp), Olsson (c), Arvidsson (m), Cederschiöld (m), Grönfeldt Bergman (m), Stenmarck (m), Sacrédeus (kd), Andersson (s), Färm (s), Hulthén (s) och Karlsson (s). **Nej** röstade Schmid (v), Sjöstedt (v), Gahrton (mp). Schörling (mp) lade ned sin röst. Övriga svenskar var frånvarande eller röstade inte.

Socialdemokraterna Andersson, Färm, Hulthén och Karlsson lämnade in en skriftlig röstförklaring::

"Motivet till att "rollerna för den höge representanten för GUSP och den kommissionsledamot som är ansvarig för de yttre förbindelserna bör slås samman till en tjänst och överföras till en vice ordförande för kommissionen" är att det blir svårt att i längden bibehålla de dubbla kommandon som gäller för politiken i den andra pelaren. Det är problematiskt - både ur

tydlighets- och budgethänseende - att EU skall hålla sig med två utrikesadministrationer för att verkställa utrikespolitiken.

Detta innebär däremot inte att vi på något sätt stöder överstatlighet inom andra pelarens områden. Vi vill därför inte att GUSP ska införlivas i den första pelaren, gemenskapspelaren. Ställningstagandet ovan gäller även för tillämplig passus i punkt 3 i betänkandet om de framsteg som har gjorts för att genomföra den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (A5-332/20001 föredragande: Brok)."

En röstförklaring är dock inget förpliktigande. Röstar man för resolutionen i sin helhet så innebär det att man godkänner det helhetsförslag som sist och slutligen presenteras.

2.1.10 Unionens framtid - Leinen/Méndez de Vigo-betänkandet

Denna resolution (A5-0368/2001, 2001-11-29) upprepar i mångt och mycket EU-parlamentets ståndpunkter från tidigare. EU-parlaments majoritet vidhåller nackdelarna med den nuvarande utvecklingen mot ett mellanstatligt samarbete och den medföljande försvagningen av gemenskapsmetoden (punkt F). Målet för regeringskonferensen 2003 bör vara en konstitution för EU, anser EU-parlamentet (punkt 1). Punkt 3 och 4 lyder ordagrant:

"anser - utöver de fyra ämnen som anges i förklaring nr 23, vilka kommer att tas upp i särskilda resolutioner - att de politiska, ekonomiska och sociala framstegen, medborgarnas och de europeiska folkens säkerhet och välbefinnande samt hävdandet av unionens roll i världen förutsätter

- a** att en utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik inrättas som omfattar principerna och de allmänna riktlinjerna för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och det gemensamma försvaret, och som bland annat har som mål att bekämpa terrorism,
- b** att den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken införlivas i den första pelaren och att samtliga bestämmelser som avser utrikespolitikens olika aspekter skall sammanföras i ett enda kapitel,
- c** att unionen erkänns som en juridisk person,

d att man inom fördraget befäster de grundläggande rättigheterna, de medborgerliga rättigheterna samt alla andra bestämmelser som direkt eller indirekt rör gemenskapsinstitutionernas verksamhet till förmån för personer som är innehavare av en grundläggande rättighet,

e att undanröja det demokratiska underskott som för närvarande kännetecknar EMU och att inrätta ett välbalanserat ekonomiskt och monetärt system genom att befästa politiken för ekonomisk och social sammanhållning, och i större utsträckning samordna medlemsstaternas ekonomiska politik,

f att unionen utvecklas till ett verkligt område med frihet, säkerhet och rättvisa, närmare bestämt:

- att man inom gemenskapens ram förenar det rättsliga och polisiära samarbetet på straffrättens område med det rättsliga samarbetet på privaträttens område samt åtgärderna om personers rörlighet samt övriga åtgärder som syftar till att skydda de grundläggande och medborgerliga rättigheterna inom unionen,
- att erkänna EG-domstolens fulla domsrätt i fråga om samtliga åtgärder som rör genomförandet av sagda område med frihet, säkerhet och rättvisa,
- att integrera Eurojust och Europol i unionens institutionella ramar,
- att inrätta en europeisk åklagarmyndighet som skall vara ansvarig inför EG-domstolen,

4 anser att de institutionella reformerna inte är ett avslutat kapitel, och att det på dagordningen för fördragsreformen bör uppföras frågor som inte har berörts eller lösts genom Nicefördraget och som är oundgängliga för att unionens institutioner skall fungera mer demokratiskt och effektivt, exempelvis: ...

c förenkling av lagstiftningsförfarandena, som bör vara öppna och baserade på grundprincipen i lagstiftningsfrågor att omröstningarna skall ske med kvalificerad majoritet i rådet kombinerat med medbeslutande med Europaparlamentet, så att unionen blir mer demokratisk, vidare bör rådets överläggningar och beslutsfattande vara öppna för allmänheten när de rör gemenskapslagstiftningen,

d avskaffande av åtskillnaden mellan obligatoriska och icke obligatoriska utgifter, vilket leder till att budgetförfarandet för icke obligatoriska utgifter tillämpas på den samlade utgifts-

delen i unionens budget samt till att Europeiska utvecklingsfonden införlivas i unionens budget,

e inrättande av en oberoende europeisk åklagare som kan väcka allmänt åtal inom medlemsstaternas domsrätt när det gäller skydd av gemenskapens ekonomiska intressen,

g fullt deltagande för Europaparlamentet i den gemensamma handelspolitiken, i de externa ekonomiska förbindelserna och i genomförandet och utvecklandet av förstärkt samarbete,

h att Europaparlamentet väljer kommissionens ordförande,

i utnämning av medlemmar av EG-domstolen och förstainstansrätten genom kvalificerad majoritet med Europaparlamentets samtycke,"

När det gällde de kommande "konstitutionella" konventens sammansättning drev EU-parlamentet att de skulle ha lika många platser i konventet som de femton nationella parlamenten tillsammans, det vill säga 30 platser vardera. Därför skriver man i betänkandets punkt 7 "anser att riktlinjerna för konventets sammansättning bör vara likadana som de som användes vid sammansättningen av det konvent som förberedde stadgan om de grundläggande rättigheterna; anser att andelen företrädare för Europaparlamentet bör vara oförändrad i förhållande till de andra deltagargrupperna,".

Till sin förtrytelse fick EU-parlamentet sedan "bara" 16 platser i konventet mot 30 för de femton nationella parlamenten. Totalt hade konventet 105 ledamöter, varav tre tillhörde presidiet (ordförande och två vice ordförande), 15 företrädare för de nationella regeringarna, 30 företrädare för de nationella parlamenten, 16 företrädare för EU-parlamentet, två för EU-kommissionen, 13 företrädare för kandidatländernas regeringar, 26 företrädare för kandidatländernas nationella parlament samt 13 observatörer.

Resolutionen antogs med 398 röster mot 77 och 19 nedlagda. De stora grupperna PPE-DE, PSE, ELDR och de gröna/regionalisterna röstade för, med undantag av de brittiska konservativa inom PPE-DE. Ja röstade de tre folkpartisterna, Olsson (c), de fyra närvarande moderaterna, Wijkman (kd) och

de fem närvarande socialdemokraterna. Mot röstade Sacrédeus (kd), de tre vänsterpartisterna och Schörling (mp). Frånvarande var Carlsson (m), Gahrton (mp) och Theorin (s).

2.1.11 Hur behörigheten skall fördelas mellan EU och medlemsstaterna - Lamassouretänkandet

Detta betänkande (A5-0133/2002, 2002-05-16) var en resolution från EU-parlamentet under det pågående konventet som arbetade med förslaget till konstitutionellt fördrag. Intressanta punkter att notera i det betänkande som antogs är följande:

H Förfarandenas befintliga natur - mellanstatliga eller gemenskapliga - och reglerna för beslutsfattande (enhällighet eller kvalificerad majoritet) fastställer i realiteten behörighetsfördelningen mellan EU och medlemsstaterna. Den förlamning som mellanstatliga förfaranden och beslutsfattande med enhällighet innebär, gör att befogenheter som egentligen skall utföras på EU-nivå enligt fördragen omotiverat fortsätter att utövas på medlemsstatsnivå.

3 upprepar sin önskan om att en EU-konstitution, som vänder sig till samtliga medborgare, skall utarbetas i form av en grundläggande pakt som skulle slå ihop de olika fördragen till en enda text och som skulle gälla en enda enhet - unionen - med status av en enda fullvärdig juridisk person,

6 upprepar i detta sammanhang sitt krav på att EU skall bli behörigt i fråga om den andra och den tredje pelaren för att förstärka den demokratiska legitimiteten och säkra den parlamentariska och rättsliga kontrollen,

8 anser att ingressen i fördraget måste kompletteras med hänvisningar till den europeiska samhällsmodellen och EU:s roll i en värld som karaktäriseras av fred, stabilitet och internationell rättvisa,

23 anser att EU:s egna behörighetsområden bör fortsätta att vara mycket få och, som för närvarande, gälla tullpolitik, externa ekonomiska förbindelser, den inre marknaden, inklusive de fyra friheterna och finansiella tjänster, konkurrenspolitiken, struktur- och sammanhållningspolitiken, associeringsavtal och - för euroområdet - den monetära politiken,

24 önskar emellertid att EU:s egna behörighetsområden även skall omfatta: fastställande

och förande av den gemensamma utrikes- och försvarspolitiken, den rättsliga grunden för det gemensamma området för frihet och säkerhet och finansiering av EU:s budget,

25 anser att de delade behörighetsområdena rör tre typer av områden: områden där EU fastställer de allmänna bestämmelserna, områden där EU bara agerar i kompletterande syfte och områden där EU samordnar den nationella politiken,

26 anser att EU för de områden där behörigheten är delad bör fastställa de allmänna bestämmelserna för följande två områdestyper:

- de politikområden som kompletterar eller hör samman med det gemensamma området: konsumentskydd, jordbruk, fiske, transporter, transeuropeiska nät, miljö, forskning och teknisk utveckling, energi, social- och sysselsättningspolitik, invandringspolitik och andra politikområden med anknytning till den fria rörligheten för personer, jämställdhetspolitik, associering av utomeuropeiska länder och territorier, utvecklingsamarbete och beskattning i anslutning till den inre marknaden,
- de nationsöverskridande aspekterna av politikområden som rör genomförande av utrikespolitiken, såsom politiken för försvar och säkerhet (inre och yttre),

27 anser att det är motiverat med gemenskapslagstiftning inom denna typ av behörighetsområden i de fall då ett europeiskt intresse står på spel; anser att gemenskapslagstiftningen då bör fastställa riktlinjerna, de generella principerna och målen, även gemensamma bestämmelser och miniminormer, om det skulle behövas; anser att man i gemenskapslagstiftning enbart bör sträva efter enhetlighet i de fall då likställdheten i fråga om rättigheter eller konkurrensen klart äventyras,

28 anser för övrigt att medlemsstaterna inom dessa områden bör bibehålla sin lagstiftningskapacitet i de fall då EU ännu inte använt sin företrädesrätt och utövat sina befogenheter,

29 anser att det för andra områden klart bör anges att EU bara får agera för att komplettera medlemsstaternas åtgärder och att medlemsstaterna skall fortsätta att vara behöriga i frågor som rör allmän lag; påpekar att så redan är fallet med utbildning, vidareutbildning, ungdomsfrågor, räddningstjänst, kultur, medier, idrott, hälsofrågor, industri och turism; anser att även civila avtal och handelsavtal bör ingå i denna grupp,

30 anser att EU även är behörigt, och ibland också har rättslig skyldighet, att sköta sam-

ordning inom politikområden som fortsätter att tillhöra de grundläggande nationella befogenhetsområdena; anser att obligatorisk samordning av budget- och skattepolitiken inom den ekonomiska och monetära unionen och sysselsättningspolitik ingår i denna grupp, i syfte att i större utsträckning förverkliga Europeiska unionens mål,

41 anser att domstolen i många avseenden är EU:s författningsdomstol,

42 föreslår därför att en kammare för frågor som rör konstitutionen, behörigheten och de grundläggande rättigheterna skall inrättas vid domstolen,

Följande röstade **ja**: Olsson (c), de tre folkpartisterna, de fyra närvarande moderaterna, Wijkman (kd) samt Andersson (s), Färm (s), Hedkvist Petersen (s), Hulthén (s) och Karlsson (s). **Nej** röstade Schmid (v) och Theorin (s). Nedlagda: Sacrédeus (kd) och Schörling (mp). Totalt röstade 322 EU-parlamentariker för denna resolution mot 64 nej och 58 avstod.

De röstförklaringar som lämnades in av en del svenska ledamöter är intressanta att notera. Maj Britt Theorins minoritetsposition skilde sig från hennes fem partikamrater. Hon skrev i sin röstförklaring:

"Jag kan inte rösta för Lamassoures betänkande av bland annat följande skäl: Betänkandet har en klart överstatlig karaktär. Jag stöder ett mellanstatligt samarbete, men inte den överstatlighet föredraganden förespråkar. Det finns inte heller något stöd i den folkliga opinionen för en federation, vilket det senaste EU-valet klart visar. Jag vänder mig vidare emot kraven att göra den gemensamma utrikes- och försvarspolitiken till en gemenskapsfråga, att skapa en särskild kammare i domstol med ansvar för en EU-konstitution samt att ta bort principen om enhällighet i ministerrådet.

Jag accepterar inte heller att de regionala parlamenten med lagstiftande befogenhet skall ges möjlighet att delta i Europaparlamentets utskottsverksamhet. Inte heller kan jag acceptera en obligatorisk samordning av budget- och finanspolitiken. Parlamentet borde i stället i sina synpunkter till konventet koncentrera sig på de förändringar som måste till för att man skall klara av beslutsfattandet i ett utvidgat EU."

Hennes fem partikamrater (Andersson, Färm, Hedkvist Petersen, Hulthén och Karlsson) skrev sin röstförklaring så här:

"Betänkandet Lamassoure (A5-0133/2002) behandlar behörighetsfördelningen mellan EU och medlemsstaterna, vilket utgör en av konventets mest grundläggande frågor. Till väsentliga delar bekräftar och förtydligar betänkandet den rådande situationen, men tillför även viktiga aspekter, såsom ett yrkande på att öppen samordning måste åtföljas av parlamentarisk kontroll.

Vi stöder i allt väsentligt betänkandet och dess ambition att skapa en konstitutionell text som tydligt uttrycker på vilka områden EU har exklusiv befogenhet och var befogenheterna delas med medlemsstaterna, utan att därmed låsa framtida utveckling av europeisk integration.

På vissa punkter kan vi dock inte instämma i betänkandet. Vi anser inte att pelarstrukturen utan vidare bör tas bort på det sätt som man kan tolka att föredraganden förordar. Vi tycker inte att finansieringen av EU:s budget, utrikes- och försvarspolitik och hela tredje pelaren skall göras till EU:s egna behörigheter. Vidare vänder vi oss emot att Europaparlamentet skulle göra skillnad mellan olika regioner genom att ge regionala parlament med lagstiftande befogenhet möjlighet att delta i Europaparlamentets utskottsverksamhet. Vi kan inte acceptera att betänkandet efterfrågar rätten för EU-institutionerna och medlemsstaterna att väcka EG-domstolsprövning av lagstiftning avseende subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Det är mycket viktigt att dessa principer följs och respekteras, men de är politiska, inte juridiska."

Dessa fem socialdemokrater röstade för betänkandet i sin helhet, vilket inte kan tolkas som annat än att de kunde acceptera den politiska linje som EU-parlamentet intog.

De fyra närvarande moderaterna (Arvidsson, Cederschiöld, Grönfeldt Bergman och Stenmarck) lämnade in följande korta röstförklaring:

"Vi vill understryka att ett inkluderande av finansieringen av EU:s budget under EU:s egna behörighetsområden inte ens på lång sikt bör leda till att EU får egen beskattningsrätt."

Den nordiska gröna vänstern, med Herman Schmid som enda närvarande vänsterpartist, lämnade in följande röstförklaring:

"Vi delar inte alls de uppfattningar som framförs i detta betänkande. I förslaget till betänkandet, punkt 30, skrivs det "att EU:s utövande av sin behörighet - oavsett om den är exklusiv, delad, kompletterande eller rör samordning - inte bör hämmas av förlamande (avsaknad av initiativrätt, krav på enhälliga beslut och ratificering av medlemsstaterna) ... förfaranden".

Detta betyder att EU med majoritetsbeslut skall kunna ta initiativ på alla områden som man ser sig manad till utan att medlemsstaterna kan bromsa initiativ eller fråga sina nationella parlament eller de europeiska befolkningarna. Trots de fina orden om att unionen skall komma närmare medborgarna så skall de ändå inte tillfrågas om sina åsikter när man bygger EU:s politiska projekt.

Betänkandet vill föra in sysselsättningspolitiken i konstitutionen. Det skulle innebära en centralisering av arbetsmarknadspolitiken på sikt och en anpassning till en ensidig ekonomisk politik. Vi anser att detta inte är vägen att gå för att uppnå unionens mål om full sysselsättning. Sysselsättningspolitiken behöver kunna anpassas till lokala behov för att vara effektiv. Den öppna samordningsprocessen som råder idag på sysselsättningsområdet tillåter anpassning och förankring hos lokala aktörer och bör därför förstärkas, inte upplösas och försvinna ur gemenskapspolitiken, som betänkandet föreslår."

Sedan fanns det de EU-parlamentariker som verkligen funderat över ärendet under sparrisfesten kvällen före, då parlamentarikerna bjöds av Strasbourgs stad. Fatuzzo (italienska pensionärspartiet, PPE-DE) lämnade följande muntliga röstförklaring:

"Herr talman! I går kväll var jag som många av er andra på den sedvanliga årliga sparrisfesten, på inbjudan av borgmästaren i Strasbourg: en mycket lyckad tillställning som jag passar på att tacka borgmästaren och Strasbourgs kommun för. Nåväl, under denna mycket lyckade tillställning tänkte jag på hur jag skulle rösta i fråga om Lamassoures viktiga betänkande om befogenheter. Jag måste säga att jag fick en lysande idé: jag tycker att frågan är mycket viktig och därför bestämde jag mig för att rösta för, som en uppmuntran att sträva mot att Europaparlamentet får ensam beslutsrätt i åtminstone någon fråga."

2.1.12 En europeisk valkrets - Gil-Robles Gil-Delgadobetänkandet

Med jämna mellanrum behandlar parlamentet formfrågorna för val till parlamentet. Varje land har sin tradition när det gäller mandatfördelningen, till exempel har Storbritannien har sina enmansvalkretsar och Irland sitt speciella valsysteem där en väljare kan preferensrösta. Fördelningen av mandaten sker också efter olika beräkningsmetoder i de olika länderna. En käpphäst som parlamentets majoritet länge förespråkade är att det ska införas en gemensam EU-valkrets för val av 10 procent av mandaten till parlamentet. Varje väljare ska ha två röster, en för att välja en partilista i EU-valkretsen och en för en partilista i den nationella valkretsen.

I Gil-Robles betänkande (A5-0212/2002, 2002-06-12) upprepas detta krav i beaktandemeningarna. Man upprepar också sitt krav på ett exakt datum för val till EU-parlamentet. Idag är valet utspritt på fyra olika vecko-dagar utifrån olika nationella traditioner mellan valdagar på speciella veckodagar. Storbritannien och Nederländerna röstar till exempel av tradition på torsdagar.

I betänkandet förespråkar man också att de europeiska politiska partierna under kommande valkampanjer ska föreslå en kandidat till posten som ordförande för EU-kommissionen, vilken de ska föresätta sig få vald, eller i förekommande fall nominerad, av EU-parlamentet. Det, menar EU-parlamentets majoritet, skulle göra det möjligt att påskynda "europeiseringen" av valrörelserna och i synnerhet göra det möjligt för medborgarna att bättre förstå vad som står på spel i valen.

EU-parlamentet ger i omröstningen sitt samtycke till de små förändringarna av akten om valet till EU-parlamentet. Men beaktandena som nämns ovan finns i bakgrunden. 399 ledamöter röstar för resolutionen, 111 mot och 25 avstår. **Ja** till resolutionen röstar Olsson (c), de tre folkpartisterna, de tre vänsterpartisterna, de två kristdemokraterna och de sex socialdemokraterna. **Nej** röstar de fyra närvarande moderaterna och Gahrton (mp). Schörling (mp) lägger ned sin röst.

De svenska socialdemokraterna lämnar in en röstförklaring där de skriver att de tycker det är bra att ändringarna av akten kommer till stånd så att gemensamma principer fastslås när det gäller valförfarandet. Däremot beklagar de inte att ministerrådet valde att inte föreslå en gemensam europeisk valkrets. Från övriga svenska partier finns inga röstförklaringar noterade, även om vänsterpartiet vid tidigare behandling av förslaget om en EU-valkrets röstat mot detta.

2.1.13 En ny säkerhets- och försvarskonstruktion - Morillonbetänkandet

Några utdrag ur den resolution (A5-0111/2003, 2003-04-10) som antogs följer nedan:

- A** Målet för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (GUSP) är att i enlighet med grundsatserna i Förenta nationernas stadga skydda unionens gemensamma värden, grundläggande intressen, oavhängighet och integritet, samt bevara freden, förebygga konflikter och stärka den internationella säkerheten.
- B** Det är nödvändigt att först skapa förutsättningarna för att en gemensam försvarspolitisk kultur skall kunna växa fram.
- C** Innan man kan bygga upp en europeisk försvarspolitik måste man först formulera en gemensam utrikespolitik.
- D** Parlamentets utgångspunkt är ett bredare säkerhetsbegrepp, som går längre än rent militära aspekter och som omfattar både staternas och medborgarnas säkerhet.
- E** Den europeiska säkerhets- och försvarspolitiken (ESFP) lades fast vid Europeiska rådets möte i Köln och Helsingfors 1999 för att förse EU med en militär kapacitet som kan öka trovärdigheten för EU:s utrikespolitiska mål och göra det möjligt att inleda och utföra EU-ledda militära operationer som svar på internationella kriser. Där gjordes även en särskild hänvisning till de beslut som fattades om att skapa en strategi för icke-militärt konfliktförebyggande, vilket anses vara en kostnadsbesparande åtgärd inom krisförebyggande och krishantering.
- G** På grund av att de nuvarande krigslagarna är för dåligt anpassade till de nya situatio-

ner där de flesta offren skördas vid en konflikt bland civilbefolkningen, bör det vara FN:s sak att definiera den bästa tillämpningen av de internationella humanitära bestämmelserna varje gång en multinationell operation övervägs. EU bör i varje enskilt fall ge sitt stöd till FN:s ansträngningar.

I Att förebygga kriser och konflikter genom civila och diplomatiska åtgärder bör vara ledstjärnan för EU:s hela utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik, men EU bör ändå ha militära medel till förfogande för att hantera och lösa kriser.

J ESFP:s insatser måste i första hand inriktas på Europeiska unionens närområde.

K ESFP är för närvarande begränsad till Petersbergsuppdraget, som omfattar humanitära operationer, evakueringsoperationer och operationer för logistiskt stöd, fredsbevarande insatser och utsändande av stridande styrkor i krishanteringssyfte, där även fredsskapande insatser ingår. I artikel V i Natofördraget anges kollektivt försvar, vilket gäller för en majoritet av medlemsstaterna.

N Kriget på Balkan och i Afghanistan avslöjade de betydande skillnaderna mellan Europa och Förenta staterna när det gäller militär kapacitet och teknik.

O Ett av de främsta hindren för en modernisering och omvandling av de europeiska styrkorna, med syftet att de effektivt skall kunna klara tjugohundratalets utmaningar, är inte höga försvarskostnaderna, utan bristen på samarbete, avsaknaden av en klar uppdelning mellan uppgifter och specialisering samt de överlappningar och den splittring som karakteriserar vapentillverkningen och vapenförsörjningen, vilket ökar risken att olika väpnade styrkor inte kan samverka.

P För att EU skall kunna inleda någon som helst militär operation krävs högsta tänkbara graden av demokratisk legitimitet och stöd från allmänheten, och grunden måste utgöras av respekt för EU:s och medlemsstaternas konstitutionella bestämmelser.

1 Europaparlamentet påminner om vikten av de principer som skall ligga till grund för ESFP: en gemensam säkerhet för Europa och resten av världen, en hållbar säkerhet som bygger på jämlikhet, rättvisa och ömsesidighet och en säkerhet som bygger på respekt för den enskildes rättigheter, den demokratiska kontrollen och folkrätten.

2 Parlamentet anser att utvecklingen av en verklig europeisk säkerhets- och försvarspolitik utgör en oskäljaktig del av den gemensamma utrikes- och försvarspolitiken och ett effek-

tivt bidrag till EU:s trovärdighet på den internationella arenan, något som skulle göra det möjligt för EU att hålla fast vid sina mål och bidra till frihet, fred och stabilitet i världen, i enlighet med FN:s principer och folkrätter.

3 Parlamentet beklagar djupt den klyfta som för närvarande råder mellan medlemsstaterna i avgörande utrikespolitiska frågor, vilket kommer att få allvarliga följder för GUSP. För att EU skall uppfattas som en seriös internationell aktör måste unionen hålla fast vid en enda linje och tala med en enda stark och tydlig röst.

4 Europaparlamentet anser att EU är skyldigt att se till den kollektiva säkerheten och följaktligen måste EU fortlöpande utforma en gemensam försvarspolitik - utan att det påverkar Nato-samarbetet och som ett komplement till detta och till särdragen i vissa medlemsstaters försvarspolitik.

5 Europaparlamentet anser att EU för att kunna bli en oberoende aktör i världsspännande frågor måste ha en hel rad olika instrument till förfogande för att förebygga och hantera kriser, liksom klart och tydligt definierade utrikespolitiska mål och intressen, bland annat effektiva militära resurser med samverkansförmåga.

6 Europaparlamentet anser att EU:s utrikes- och säkerhetspolitik måste understödjas av en trovärdig politisk, ekonomisk och militär kapacitet, som tillhandahålls av medlemsstaterna och Nato, för att EU i spända lägen och konfliktsituationer skall kunna försvara sina värderingar och tillvarata sina intressen.

7 Europaparlamentet uttrycker sitt intresse för Belgiens, Frankrikes, Tysklands och Luxemburgs initiativ att diskutera olika perspektiv på EU:s försvarspolitik i Bryssel den 29 april 2003, samt hoppas att övriga medlemsstater också kommer att delta och att förslagen från detta möte kommer att presenteras för rådet och konventet.

10 Som ett svar på USA:s nationella säkerhetsstrategi föreslår Europaparlamentet att man skall utveckla en säkerhetsstrategi för EU, som skulle definiera EU:s värderingar och intressen när det gäller främjande av global stabilitet, förebyggande av konflikter och krishantering och beskriva hur EU vill arbeta för att göra världen tryggare. En sådan strategi skulle kunna vara till hjälp för att bygga upp ett bättre samarbete mellan EU och USA grundat på gemensamma intressen och för att minska rådande skillnader i synsätt.

14 Europaparlamentet konstaterar att 71 procent av EU-medborgarna är för en GSFP.

- 17 Europaparlamentet anser att Petersbergsuppdragen borde ses över och utvidgas till andra uppdrag som inbegriper användning av militära resurser, till exempel förebyggande av konflikter, gemensamma avväpningsoperationer, rådgivning och militärt bistånd samt stabilisering efter en konflikt och kamp mot terrorism. Detta bör föranleda EU att planera för olika typer av insatser av varierande intensitet.
- 22 Europaparlamentet är övertygat om att det enda sättet att på lång sikt bevara Atlantpakten är att skapa en verklig europeisk försvarsidentitet.
- 23 Europaparlamentet betonar att det är nödvändigt att fördjupa medelhavsdimensionen i ESFP, liksom samarbetet och dialogen med medelhavsländerna, i enlighet med de inriktningar som kunde skönjas vid försvarsministrarnas informella möte i Retymnon (Grekland) i oktober 2002.
- 24 Europaparlamentet anser att det krävs en förstärkning av den tillgängliga militära kapaciteten i EU för att en europeisk säkerhets- och försvarspolitik skall kunna förverkligas. För detta krävs att det byggs upp en europeisk säkerhetskultur, att resurserna fördelas på ett bättre sätt och att finansieringen är tillräcklig.
- 25 Europaparlamentet anser att genomförandet av den europeiska handlingsplanen för militära resurser, som antogs vid Europeiska rådet i Laeken i december 2001, på kort sikt måste prioriteras för att de omedelbara bristerna skall kunna avhjälpas, så att snabbinsatsstyrkan kan sättas in och bli operativ så snart som möjligt.
- 26 Europaparlamentet förespråkar en nära samordning mellan handlingsplanen för EU:s militära resurser och Natos initiativ när det gäller militära resurser för att undvika onödiga överlappningar och för att möta framtidens utmaningar: strategiska lufttransporter, tankflyg, markövervakning, precisionsstyrd ammunition, skydd mot massförstörelsevapen, stöd till pågående operationer m.m., eftersom EU:s medlemsstater aldrig har mer än en uppsättning styrkor som kan sättas in inom antingen den europeiska säkerhets- och försvarspolitikerna eller Nato.
- 27 Europaparlamentet påpekar att en snabbinsatsstyrka endast kan bli effektiv om den bygger på förhandsplanering. Parlamentet uppmanar därför EU:s militärkommitté att planera de militära grupperingarna, deras befäl och transporter, logistik och kommunikationer och se till att de utbildas.

- 28** Europaparlamentet önskar att EU redan 2004 skall ha en militär styrka på 5 000 personer som hålls i ständig beredskap för humanitära operationer och operationer för att rädda hotade befolkningar, och att EU senast 2009 skall ha förmåga att inom det geografiska Europa genomföra en operation som till omfattning och intensitet motsvarar Kosovokrisen, i samarbete med Nato eller självständigt om denna allians inte är intresserad.
- 29** Europaparlamentet uppmantrar de medlemsstater som så önskar att fördjupa samarbetet i syfte att harmonisera sina militära behov, att dela sin kapacitet och sina resurser och att garantera en viss grad av specialisering inom ramen för sina militära ansträngningar.
- 30** Europaparlamentet anser det önskvärt med en översyn av EU:s militära behov, vilken bör genomföras på ett sådant sätt att den samtidigt kan fungera som en referensram för en gemensam inköps- och produktionspolitik.
- 31** Europaparlamentet förespråkar en mekanism för att utvärdera och förbättra medlemsstaternas insatser genom en jämförelse av den andel av deras statsbudgetar som går till försvaret i förhållande till BNP och, inte minst, den andel av försvarsbudgeten som går till forskning och utrustning samt till förberedelse av styrkor, inklusive deras kapacitet att sätta in trupper samt deras samverkansförmåga. Uppgiften skulle kunna ges till en framtida byrå för försvarsmateriel och forskning.
- 32** Europaparlamentet anser att denna byrå bör ges en egen budget som till en början bör vara begränsad till forskning och utveckling av ny teknik med kända återverkningar för den civila industrin.
- 33** Europaparlamentet anser att denna byrå även skulle kunna ha till uppgift att uppmantra medlemsstaterna att föra en harmoniserad upphandlingspolitik och att leda samarbetsprojekt mellan medlemsstaterna.
- 34** Europaparlamentet anser att de praktiska förutsättningarna för byråns verksamhet bör fastställas enligt samrådsförfarandet, eller ännu hellre medbeslutandeförfarandet.
- 35** Europaparlamentet påminner om sitt krav på en översyn av artikel 296 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, i syfte att successivt skapa en europeisk försvarsmaterielmarknad. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna och kandidatländerna att tillämpa principen om "gemenskapspreferens" för att garantera säkra leveranser.
- 36** Europaparlamentet anser att man bör överväga att omvandla ESA (den europeiska

rymdfartsorganisationen) till EU:s rymdfartsbyrå, vilket skulle innebära ett betydelsefullt steg på vägen mot en säkerhets- och försvarspolitik.

37 Europaparlamentet understryker att det krävs effektivitet och konsekvens vid alla former av krishanteringsoperationer och ställer sig därför positivt till en förstärkning av den höge representantens roll, vilken borde ha initiativrätt när det gäller krishantering och garantera konsekvens mellan civila och militära aspekter av en operation. Detta skall ske utan att det påverkar den politiska kontroll och den strategiska ledning som kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik har över alla EU-ledda krishanteringsoperationer.

38 Europaparlamentet uttalar därför sitt stöd till nya institutionella bestämmelser i syfte att föra samman den höge representantens uppgifter med de uppgifter som innehas av den kommissionsledamot som ansvarar för yttre förbindelser och inrätta en "europeisk yttre representant", som bör vara ledamot av kommissionen och understödjas av en enda administrativ enhet inom kommissionen, med personal som delvis kunde rekryteras bland de befintliga personalresurserna inom VEU.

39 Europaparlamentet anser att det är väsentligt att samordna militära och civila aspekter i fält. Denna samordning kunde skötas av särskilda representanter under ansvar av den europeiska yttre representanten, samtidigt som den militära ledningens integritet respekteras.

40 Europaparlamentet anser att man i det kommande institutionella fördraget borde skapa ett särskilt samarbete i försvarsfrågor och ställer sig positivt till en viss flexibilitet när det gäller att inleda och utföra krishanteringsoperationer, inte minst genom att principen om konstruktiv röstnedläggning tillämpas, vilket underlättar ett smidigt beslutsfattande och smidiga insatser och även möjliggör ett sådant förstärkt samarbete inom EU:s institutionella strukturer. Målet måste emellertid vara att samtliga krishanteringsoperationer får ett så stort stöd som möjligt inom EU.

41 Europaparlamentet medger att det för att inleda både civila och militära operationer krävs en snabb tillgång till gemenskapsmedel. På grundval av de positiva erfarenheterna i samband med mekanismen för akuta ingripanden för civila operationer ställer sig parlamentet positivt till tanken på en startfond för militära krishanteringsoperationer inom ramen för GUSP:s budget.

42 Europaparlamentet bekräftar sin ståndpunkt att gemensamma kostnader för militära

operationer inom ramen för den europeiska säkerhets- och försvarspolitiken borde täckas av gemenskapens budget (GUSP) och kräver därför en ändring av artikel 28 i Fördraget om Europeiska unionen.

43 Europaparlamentet föreslår inrättandet av en gemensam militärakademi och ett stärkt samarbete i utbildningsfrågor, vilket kunde ta formen av ett europeiskt institut för högre försvarsstudier, för att garantera en ökad samverkansförmåga och för att inom försvarsmakterna och hos civilbefolkningen skapa de nödvändiga förutsättningarna för att en gemensam försvarskultur skall kunna växa fram.

44 Europaparlamentet påminner om sin tidigare begäran om att i form av ett protokoll till fördraget lägga till en klausul om kollektivt försvar för medlemsstater som önskar dela de skyldigheter som anges i artikel V i Bryssel fördraget och på så sätt avskaffa Västeuropeiska unionen.

45 Europaparlamentet håller med om att man med hänsyn till vår tids utmaningar, till exempel terroristhoten som hänger över civilbefolkning och demokratiska institutioner, bör föra in en solidaritetsklausul i fördraget, så att medlemsstaterna kan mobilisera alla erforderliga civila och militära instrument inom EU för att förebygga terroristhot.

48 Europaparlamentet föreslår att man parallellt med de nationella styrkorna inrättar en gemensam polisstyrka och kustbevakningskår för att skydda EU:s yttre gränser mot terrorism och organiserad brottslighet, olaglig invandring, vapensmuggling, narkotikasmuggling och människohandel samt för att bekämpa brottslighet till havs. En sådan gemensam styrka skulle utgöra ytterligare ett instrument som kunde komma till användning vid vissa yttre uppdrag inom ramen för den europeiska säkerhets- och försvarspolitiken.

49 Europaparlamentet upprepar sitt krav på att en europeisk civil fredskår skall inrättas.

50 Europaparlamentet upprepar sitt stöd för inrättandet av ett ministerråd för försvarsfrågor, med ansvar för frågor som rör kapacitet och försvarsmateriel, medan rådet för yttre förbindelser skulle förbli behörigt när det gäller lägesanalyser och rishanteringsoperationer.

51 Europaparlamentet anser att EU och Nato stärker varandra ömsesidigt och förespråkar ett nära samarbete mellan de bägge organisationerna.

52 Europaparlamentet anser att Nato när det gäller kollektivt försvar fortfarande är det absolut nödvändiga band som förbinder Förenta staterna med europeiska säkerhetsintres-

sen. Parlamentet fäster fortfarande stor vikt vid upprätthållandet av goda transatlantiska förbindelser.

53 Europaparlamentet välkomnar därför avtalet om ett strategiskt partnerskap som ingicks den 16 december 2002 mellan EU och Nato och som ger EU tillgång till Natos resurser och strukturer och därmed gör det möjligt för EU att utnyttja Natos resurser för operativ militär planering och Natos ledningsstrukturer för att leda operationer som genomförs av EU.

54 Europaparlamentet välkomnar beslutet vid Europeiska rådet i Bryssel den 24-25 oktober 2002 om föreskrifter för medverkan av europeiska Natomedlemmar, som inte är medlemmar i EU, i operationer som genomförs av EU när Natos resurser och tillgångar utnyttjas. Det är glädjande att det bekräftades att inga insatser som strider mot principerna i FN-stadgan får genomföras.

56 Europaparlamentet bekräftar på nytt att det är FN:s säkerhetsråd som har det primära ansvaret för att bevara den internationella freden och säkerheten i världen, och anser att en effektiv europeisk säkerhets- och försvarskonstruktion utgör ett viktigt bidrag för att stärka en multilateral säkerhetspolitik inom ramen för FN.

57 Europaparlamentet föreslår att EU inom ramen för en framtida översyn av FN bör bli ständig medlem av FN:s säkerhetsråd.

58 Europaparlamentet begär att beslut om krishanteringsoperationer som utförs av EU inom ramen för Petersbergsuppdragen skall få fattas av rådet först efter samråd med Europaparlamentet, som är den enda institution som har valts i demokratiska och direkta val på EU-nivå. Vid denna omröstning bör det krävas absolut majoritet.

60 Europaparlamentet erkänner de nationella parlamentens behörighet när det gäller militära utgifter, inköp av försvarsmateriel och insättning av nationella väpnade styrkor. Däremot är det Europaparlamentets sak att godkänna mandat och mål för varje krishanteringsoperation som vidtas inom ramen för den europeiska säkerhets- och försvarspolitiken och att bära ansvaret för kostnader för EU:s gemensamma åtgärder.

61 Europaparlamentet föreslår att man varje halvår anordnar regelbundna sammanträden, med Europaparlamentet som sammankallande, med Europaparlamentets behöriga utskott och företrädare för de nationella parlamentens respektive utskott för att utveckla ett gemensamt synsätt när det gäller att formulera en gemensam strategi för den europeiska säkerhets-

och försvarspolitiken. Dessa sammanträden kunde utgöra grunden för framtida arrangemang mellan Europaparlamentet och de nationella parlamenten.

62 Europaparlamentet anser att detta samarbete även borde omfatta vissa militära aspekter, till exempel uppbyggnaden av gemensamma ledningsstrukturer och gemensamma europeiska projekt för inköp av försvarsmateriel. Ett gemensamt sammanträde av detta slag skulle kunna anordnas med kort varsel av rådet om en större gemensam krishanteringsoperation övervägs.

64 Europaparlamentet kräver att artikel 21 i Fördraget om Europeiska unionen inte begränsas till utrikes- och säkerhetspolitik, utan även omfattar försvarspolitik, vilket redan är fallet i praktiken då ordförandelandets försvarsminister underrättar Europaparlamentet.

Resolutionen antog med 275 röster för, 96 mot och 11 nedlagda röster. Som vanligt var det de stora majoriteterna i PPE-DE, PSE och ELDR som röstade för, med ett visst stöd från den gröna/regionalistiska gruppen och spridda röster från de mindre grupperna.

Följande röstade **ja** till denna resolution i sin helhet: Malmström (fp), Paulsen (fp), Schmidt (fp), Arvidsson (m), Cederschiöld (m), Grönfeldt Bergman (m), Stenmarck (m), Wachtmeister (m) samt Wijkman (kd). Röstade **nej** gjorde Eriksson (v), Schmid (v), Andersson (s), Färm (s), Hedkvist Petersen (s), Sandberg-Fries (s), Theorin (s), Schörling (mp) och Gahrton (mp).

Hedkvist Petersen och Sacrédeus röstade ja till resolutionen men anmälde i efterhand att de egentligen skulle ha röstat nej. Den sistnämnde skriver dock i sin röstförklaring att han lade ned sin röst. Frånvarande var Olsson (c), Karlsson (s) och Sjöstedt (v). Några intressanta röstförklaringar finns att uppmärksamma:

Andersson, Färm, Hedkvist Petersen, Karlsson, Sandberg-Fries och Theorin (s) (PSE):

"Vi stöder en gemensam utrikespolitik i EU och förordar att EU lägger resurser på förebyggande arbete, medling och krishantering. Försvar är en nationell fråga. Vi kan därför inte stödja ett gemensamt militärt försvar, ökade försvarskostnader finansierade inom gemenska-

pens budget, eller en klausul om kollektivt försvar. Vi kommer därför att rösta nej till betänkandet."

Berthu (GL):

"I Morillonbetänkandet föreslås en ny europeisk säkerhets- och försvarsstruktur av enhetligt och centraliserat slag, vilken framstår som både orealistisk och förlegad. Betänkandet utgår helt från ett gemenskapsperspektiv. Inga resonemang ägnas åt vad som borde vara den centrala principen, nämligen ländernas frihet att delta och den variabla geometrin när det gäller anslutning.

Bara på ett ställe nämns "konstruktiv röstnedläggning", den försiktiga flexibilitetsmekanism som infördes i Amsterdamfördraget, för att skydda den övergripande centraliserade strukturen. Åt motsatt håll går istället de högljutt hävdade kraven på att utöka EU-institutionernas nuvarande kompetensområde och på att kostnaderna skall införlivas i gemenskapens budget (punkterna 40, 56 och 57 i resolutionen). Irakkrisen har visat hur förlegad denna modell var.

Men betänkandet var hur som helst knappast realistiskt, eftersom det där samtidigt slås fast att de nationella parlamenten skall vara behöriga i fråga om användning av nationella styrkor och att Europaparlamentet skall vara behörigt när det gäller att godkänna operationerna. Allt detta är motsägelsefullt. Man måste välja. Den enda möjliga lösningen för oss är att den nationella legitimiteten är överordnad och att de nationella parlamenten bär det främsta ansvaret. Resten måste följa av detta."

Sacrédeus (kd) (PPE-DE):

Jag lade ned min röst i slutomröstningen om betänkandet, vilket antogs med röstsiffrorna 275-96 och 11 nedlagda röster. Jag röstade emot den oprecisa punkten om att "EU:s utrikes- och säkerhetspolitik måste understödjas av en trovärdig politisk, ekonomisk och militär kapacitet, som tillhandahålls av medlemsstaterna och Nato". Formuleringen kan innebära att alliansfria stater måste tillhandahålla militär kapacitet.

Det är fel väg att gå att föreslå finansiering av militära insatser via gemenskapsmedel eller att tillämpa metoden fördjupat samarbete inom det militära området. Vissa medlemss-

stater skulle då kunna bilda en militärallians inom EU. Inte heller kunde jag stödja förslaget att "EU inom ramen för en framtida översyn av FN bör bli en ständigt medlem av FN:s säkerhetsråd". Idag har EU två permanenta medlemmar, Storbritannien och Frankrike. Det vore en försvagning av Europas roll i FN om dessa nationers båda röster ersattes med en enda EU-röst.

Betänkandet syftar till att knyta EU:s försvarsindustri och militära organisationer närmare varandra. Då bör detta ej ske på NATO:s bekostnad, utan i stället i form av ett ökat europeiskt ansvarstagande inom Atlantpakten, exempelvis genom ett övertagande av ledningen för operationen i Afghanistan.

2.1.14 En konstitution för EU - Gil-Robles Gil-Delgado/Tsatsosbetänkandet

Betänkandet (A5-0299/2003, 2003-09-24) är EU-parlamentets resolution om utkastet till fördrag om upprättande av en konstitution för Europa samt EU-parlamentets yttrande om sammankallandet av regeringskonferensen. Resolutionen upprepar många av EU-parlamentets tidigare ställningstaganden och har som grundtanke att konventets många långtgående EU-federalistiska förslag måste kvarstå under regeringskonferensens fortsatta beredande av förslaget till konstitutionellt fördrag. Några intressanta punkter ur det antagna betänkandet bör särskilt noteras:

B Förberedelserna, genomförandet och framför allt resultatet av Nicekonferensen visade klart och tydligt att det inte längre fungerade att anordna regeringskonferenser för att se över fördragen. Enbart diplomatiska förhandlingar kommer inte att kunna lösa de problem som ett EU med tjugofem medlemsstater har.

C Kvaliteten på konventets arbete vad gäller utarbetandet av utkastet till fördrag om upprättandet av en konstitution och reformen av fördragen visar på riktigheten i det beslut som Europeiska rådet fattade i Laeken att överge regeringskonferensen som metod, och istället anta parlamentets förslag om att inrätta ett konstitutionskonvent. Resultaten av konventets arbete, där Europaparlamentets och de nationella parlamentens företrädare spelade en central roll, visar att konventets öppna diskussionsmetod är långt mer framgångsrik än den

metod som använts tidigare, det vill säga regeringskonferenser som sammanträder bakom stängda dörrar.

E Konventets förslag har resulterat i viktiga framsteg, men de nya bestämmelserna måste prövas i förhållande till de utmaningar som en utvidgad union medför. Den metod som konventet tillämpade borde användas vid alla framtida översyner.

F Konventet, liksom dess föregångare om stadgan om de grundläggande rättigheterna, har inlett ett nytt skede i den europeiska integrationen, då unionen kommer att konsolidera sitt rättsliga system till en konstitutionell ordning som är bindande för stater och medborgare, även om konstitutionen slutligen kommer att antas i form av ett folkrättsligt fördrag.

G Trots att konventsledamöterna ursprungligen hade mycket olika åsikter, gav en bred majoritet av medlemmarna i konventets fyra delar, företrädarna för parlamentet inbegripna, sitt stöd till konventets slutliga förslag, som därför baserar sig på ett nytt och brett samförstånd, även om inte parlamentets samtliga krav på demokrati, öppenhet och effektivitet hos EU tillgodosetts. Att åter öppna för diskussion de kompromisser som nåtts i konventet skulle inte bara äventyra de framsteg som konventet gjort när det gäller att ge EU en mer effektiv, demokratisk och konstitutionell grund utan även fullständigt undergräva konventet som metod.

1 Europaparlamentet välkomnar de framsteg i Europas integrering och demokratiska utveckling som konventets föreslagna "Konstitution för Europa" utgör och som skall genomföras genom ett lämpligt fördrag om upprättande av en konstitution för Europa, eftersom det är fråga om en text som uttrycker de europeiska medborgarnas och medlemsstaternas vilja på ett högtidligt och begripligt sätt.

2 Europaparlamentet noterar med tillfredsställelse att konstitutionsutkastet i hög grad förankrar de värderingar, mål, principer, strukturer och institutioner som ingår i Europas författningens arv. På så sätt har utkastet i stor utsträckning getts status som författningstext, samtidigt som utrymme lämnats för kontinuerlig vidareutveckling.

3 Europaparlamentet välkomnar att unionens symboler tagits med i konstitutionsutkastet.

5 Europaparlamentet välkomnar det nya "lagstiftningsförfarandet", som kommer att vara den allmänna regeln, som ett viktigt framsteg mot ökad demokratisk legitimitet för unionens

verksamhet. Europaparlamentet noterar att omfattningen av medbeslutandet därigenom väsentligt utvidgas och understryker att denna process bör fortsätta.

6 Europaparlamentet anser att det är positivt att parlamentet väljer kommissionen ordförande och understryker att detta under alla omständigheter är ett viktigt steg i riktning mot ett bättre system för parlamentarisk demokrati på EU-nivå.

9 Europaparlamentet stöder de nationella parlamenten i deras ansträngningar för att på ett effektivare sätt vägleda och övervaka sina regeringar som medlemmar av rådet, vilket är ett effektivt sätt att garantera att de nationella parlamenten kan delta i EU:s lagstiftningsarbete samt i utformandet av gemensamma politiska riktlinjer.

10 Europaparlamentet uppdrar åt sitt behöriga utskott att hålla gemensamma möten med företrädare för de nationella parlamenten, om möjligt tidigare ledamöter av konventet, för att garantera en uppföljning och utvärdering av regeringskonferensens arbete.

11 Europaparlamentet anser att det är synnerligen viktigt att unionen tilldelas status som enda juridiska person och att pelarstrukturen formellt försvinner, även om emenskapsmetoden inte till fullo tillämpas på alla beslut rörande den gemensamma utrikes- och äkerhetspolitiken, rättsliga och inrikes frågor samt samordningen av den ekonomiska politiken.

12 *Europaparlamentet välkomnar att en hierarki och en förenkling kommer att införas för unionens rättsakter och att det uttryckligen erkänns att konstitutionen och EU-lagarna kommer att ha företräde framför medlemsstaternas lagar.*

16 Europaparlamentet fäster stor vikt vid att omröstningar med kvalificerad majoritet ökar i rådet i lagstiftningsfrågor. Parlamentet välkomnar att systemet förbättras men understryker samtidigt att det är nödvändigt att omröstningarna med kvalificerad majoritet utvidgas ytterligare eller att man i framtiden använder sig av särskild kvalificerad majoritet, utan att det påverkar möjligheterna i artikel 1-24.4 i förslaget till konstitution.

17 Europaparlamentet måste vara den parlamentariska instansen för frågor som rör den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och den europeiska säkerhets- och försvarspolitikerna, i den mån EU:s behörighet berörs.

18 Europaparlamentet uppskattar att konstitutionsutkastet inför vissa andra viktiga förbättringar då beslut skall fattas och politiska riktlinjer dras upp, bland annat följande:

- Unionen har nu ingått ett klart åtagande om en social marknadsekonomi som tar

sig uttryck i dess värderingar och mål, och som bland annat betonar vikten av tillväxt, sysselsättning, konkurrenskraft, lika möjligheter för kvinnor och män och icke-diskriminering samt en social och miljömässig hållbar utveckling.

- Rådet i konstellationen allmänna frågor och lagstiftning kommer i framtiden alltid att hålla offentliga sammanträden då det utövar sin lagstiftande makt, även om det inte kommer att vara fråga om ett helt separat råd för lagstiftningsfrågor.
- Utvidgad tillämpning av omröstningar med kvalificerad majoritet och medbeslutande, särskilt på området för frihet, säkerhet och rättvisa och utvidgande av EG-domstolens behörighet till att omfatta även rättsliga och inrikes frågor.
- Europaparlamentets samtycke kommer normalt att krävas vid internationella avtal och frågor som rör den gemensamma handelspolitiken.
- Bestämmelser om insyn och tillgång till dokument, förenklade lagstiftningsförfaranden och icke-lagstiftningsförfaranden samt användning av ett språk som medborgarna förstår.
- Avskaffande av distinktionen mellan obligatoriska och icke-obligatoriska utgifter i budgeten och utvidgning av medbeslutandeförfarandet till att omfatta den gemensamma jordbruks- och fiskeripolitiken.
- Införande av ett flerårigt strategiskt program för unionen.
- Erkännande av den växande betydelsen av den regionala dimensionen för den europeiska integrationen.
- Ändring av bestämmelserna om tillgång till EG-domstolen.
- Bestämmelserna som å ena sidan ger kommissionen befogenhet att utfärda delegerade förordningar och å andra sidan ger parlamentet och rådet befogenhet att motsätta sig dessa ("call back").
- Bestämmelsen enligt vilken de länder som upprättat ett närmare samarbete sinsemellan kan införa omröstningar med kvalificerad majoritet där enhällighet annars krävs enligt konstitutionsutkastet samt besluta om att använda det vanliga lagstiftningsförfarandet där andra förfaranden normalt skulle tillämpas.

19 Europaparlamentet stöder klausulen om solidaritet i kampen mot terrorismen och möjligheten till strukturellt samarbete inom säkerhets- och försvarspolitikerna med beaktande av

skyldigheter inom ramen för Nato.

20 Europaparlamentet anser att valet av Europeiska rådets ordförande i sig inte kan lösa alla problem med hur rådet fungerar och att det skulle kunna få oförutsebara konsekvenser för den institutionella balansen inom EU. Parlamentet anser att ordförandens roll strikt måste begränsas till den roll som han/hon spelar som ordförande för att undvika eventuella konflikter med kommissionens ordförande eller unionens utrikesminister och för att inte äventyra deras ställning eller på något sätt inkräkta på kommissionens roll när det gäller dess representativa uppgifter eller dess lagförslagställande, verkställande och administrativa befogenheter.

22 Europaparlamentet välkomnar att man avskaffar den koppling mellan röstviktning i rådet och fördelning av platser i parlamentet som fastslogs i protokollet till Nicefördraget om utvidgningen av Europeiska unionen. Parlamentet stöder det system som fastställts i konstitutionsutkastet rörande Europaparlamentets framtida sammansättning och föreslår att det omedelbart genomförs eftersom det utgör en avgörande faktor för den totala balansen mellan medlemsstaterna inom de olika institutionerna.

23 Europaparlamentet anser att det är positivt att man ämnar inrätta en utrikesministerpost för unionen som kommer att öka unionens synlighet och handlingsförmåga på den internationella arenan, men betonar att unionens utrikesminister måste stödjas av en gemensam förvaltning inom kommissionen.

29 Europaparlamentet är bekymrat över de otillfredsställande svaren på vissa grundläggande frågor som tydligt markerades i Europaparlamentets tidigare resolutioner:

- En ytterligare konsolidering av den ekonomiska och sociala sammanhållningen och en bättre samordning av medlemsstaternas ekonomiska politik i syfte att säkra en effektiv styrning av ekonomin och att tydligare integrera aspekter i anslutning till sysselsättning, miljö och djurens välbefinnande i EU:s samtliga politikområden.
- Ett fullständigt erkännande av de offentliga tjänster som måste basera sig på principerna om konkurrens, kontinuitet, solidaritet, lika tillgång och lika behandling för alla användare.
- Kravet på enhällighet i rådet bör avskaffas inom vissa viktiga områden, bland annat den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (åtminstone vad beträffar för-

slag från unionens utrikesminister som framläggs med stöd av kommissionen) och vissa socialpolitiska områden.

31 Europaparlamentet noterar att konstitutionsutkastet som konventet förberett är resultatet av en stor demokratisk konsensus och inkluderar Europaparlamentet och de nationella parlamenten och regeringarna i unionen och därför uttrycker medborgarnas vilja.

32 Europaparlamentet välkomnar att det nu också har rätt att lägga fram ändringsförslag som rör konstitutionen, och att det dessutom måste ge sitt samtycke till varje försök att ändra konstitutionen utan att ett konvent sammankallas och på så sätt utöva en verklig kontroll över hur detta nya instrument för översyn av konstitutionen används. Parlamentet beklagar dock att det fortfarande krävs att medlemsstaterna skall vara eniga och att de nationella parlamenten ratificerar eller överensstämmer med övriga konstitutionella krav för att till och med mindre viktiga ändringsförslag rörande konstitutionen skall kunna träda i kraft. Parlamentet beklagar djupt att det inte systematiskt krävs ett godkännande från parlamentet då nya författningstexter skall antas.

33 Europaparlamentet anser att resultatet av konventets arbete, trots vissa begränsningar och motsägelser, bör stödjas eftersom det utgör ett historiskt steg mot en mer demokratisk och effektiv europeisk union som ger större insyn.

34 Europaparlamentet anser att erfarenheten från de båda konventen visar att denna metod säkrar den demokratiska legitimiteten och att den genom arbetssättet garanterar insyn och deltagande. Vid framtida översyner kan det dock vara lämpligt att föreskriva att konventet själv skall utse sitt presidium.

35 Europaparlamentet samtycker till att regeringskonferensen inleds den 4 oktober 2003.

36 Europaparlamentet uppmanar regeringskonferensen att respektera den konsensus som konventet nått, att undvika förhandlingar om de grundläggande beslut som konventet tagit och att anta utkastet till fördrag om upprättande av en konstitution för Europa utan att rubba den väsentliga balans som uppnåtts men försöka att göra den mer enhetlig.

38 Europaparlamentet välkomnar med eftertryck ordförandelandet Italiens försäkran om att parlamentet kommer att göras till en aktiv och ständig del av regeringskonferensen, både när det gäller stats- och regeringschefer och utrikesministrar, och stöder ordförandelandets avsikt att avsluta konferensen i december 2003.

39 Europaparlamentet anser att fördraget om upprättande av en konstitution för Europa måste undertecknas av samtliga tjugofem medlemsstater den 9 maj 2004, på Europadagen, omedelbart efter det att de nya medlemsstaterna anslutit sig till unionen.

40 Europaparlamentet anser att medlemsstater som håller folkomröstningar om konstitutionsutkastet om möjligt bör anordna dem eller ratificera konstitutionsutkastet på samma dag, i enlighet med vad deras författningar föreskriver.

Totalt röstade 335 ledamöter för resolutionen i sin helhet, 106 mot och 53 lade ned sina röster. In alles deltog alltså 494 av 626 ledamöter i omröstningen. Det var de stora majoriteterna inom PPE-DE, PSE och ELDR som röstade för resolutionen.

Av de svenska ledamöterna röstade följande **ja**: Olsson (c), Paulsen (fp), Schmidt (fp), Wijkman (kd), Andersson (s), Färm (s), Hedkvist Petersen (s) och Sandberg-Fries (s). **Nej**: Schmid (v), Sjöstedt (v), Theorin (s), Schörling (mp). Avstod: Arvidsson (m), Cederschiöld (m), Grönfeldt Bergman (m), Stenmarck (m), Wachtmeister (m) och Sacrédeus (kd). Frånvarande: Malmström (fp), Karlsson (s), Eriksson (v) och Gahrton (mp).

Röstförklaringarna som lämnades in är intressant att studera då de tar upp olika synvinklar och landar i olika slutsatser. Majoriteten av den svenska socialdemokratiska delegationen, fyra (egentligen fem om man ser till röstförklaringens undertecknare) av sex ledamöter, röstar för betänkandet. De berömmar också helheten i konventets utkast och EU-parlamentets yttrande över det. Visserligen uttrycker de skepsis på några enskilda punkter. Men när de röstar för förslaget i sin helhet så innebär det att de accepterar hela förslaget med dess goda och dåliga sidor. Maj Britt Theorin röstar mot utkastet till konstitution och finner att nackdelarna överväger. Hennes röstförklaring går i en helt annan riktning. Även ett EU-positivt parti som moderaterna avstår i slutomröstningen då de anser att EU-parlamentets yttrande går för långt. Konventsresultatet är de däremot positiva till. Här följer några intressanta röstförklaringar som lämnades in från de svenska ledamöterna.

Theorin (s) (PSE):

"Jag kan inte stödja utkastet till konstitution för Europa av flera skäl. Jag vänder mig mot inriktningen mot en europeisk stat och förordar fortsatt mellanstatligt samarbete. Jag kan inte stödja förslag om utökat militärt samarbete, som jag anser vara en nationell fråga. En statsbildning kräver en konstitution, en gemensam valuta, en gemensam domstol och ett gemensamt försvar. Att därtill förorda gemensam president, utrikesminister och finansminister och ta bort vetorätten i viktiga frågor förstärker statsbildningen.

En sådan grundläggande förändring av EU:s inriktning bör underställas medborgarna i Europa i folkomröstningar. Konventets ledamöter, som säkert utfört ett gediget arbete, är inte heller valda i demokratiska val, och beslutsformerna inom konventet där inga omröstningar förekommit reser i sig starka invändningar."

Andersson, Färm, Hedkvist Petersen, Karlsson och Sandberg-Fries (s) (PSE):

"Europeiska konventets utkast och parlamentets yttrande är generellt sett bra. Speciellt tillfredsställda är vi med att full sysselsättning, öppenhet, jämställdhet och hållbar utveckling nu ingår som väsentliga delar i konventets fördragsutkast, vilket också välkomnas i parlamentets yttrande. På några punkter har vi en avvikande mening från yttrandet:

- Det bör framgå att EU-rätten har företräde framför nationell rätt endast där EU har lagstiftningsbehörighet.
- Europaparlamentet kan inte vara enda parlamentariska instans för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Även nationella parlament måste kunna komma ifråga.
- Vi stöder solidaritetsklausulen i fördragsutkastet, och är generellt positiva till fördragsutkastets skrivningar kring utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiken. Vi är dock mycket tveksamma till det som i fördragsutkastet kallas "strukturerat" och "närmare" samarbete, och vi tolkar yttrandets bejakande av "strukturellt samarbete" som åsyftande just den typen av samarbete.
- Fördragsutkastets arrangemang för kommissionen är inte bra. Varje medlemsstat bör ha en egen fullvärdig kommissionsledamot med rösträtt.
- Vi accepterar inte fördragsutkastets så kallad övergångsklausul och inte heller

fördragsändringar utan enhällighet och ratificering.

- Kravet på enhällighet bör inte generellt avskaffas för utrikes- och säkerhetspolitiken och för skattepolitiken, som föreslås i yttrandet.
- Tidpunkten för regeringskonferensens avslutning bör inte preciseras. Regeringskonferensen måste få ta den tid som krävs, oavsett ordförandeskapunkt

Arvidsson, Cederschiöld, Grönfeldt Bergman, Stenmarck och Wachtmeister
(m) (PPE-DE):

"Vi har valt att avstå i slutomröstningen om ovanstående betänkande. Vårt ställningstagande gäller betänkandet och inte konventsresultatet i sin helhet. I vissa delar avviker betänkandet från konventsresultatet. Vi står bakom arbetet med att utforma en konstitution för Europa. Vi har stått bakom konventsmetoden som på ett unikt sätt förändrat sättet att utarbeta EU:s fördrag.

Vi är för ett konsoliderat fördrag med tydligare kompetensfördelning. Det är bra att beslutsfattandet förbättras och förenklas och att medborgarna får större möjligheter att utkräva ansvar. Vi stöder konventets kompromiss trots att den på ett antal punkter avviker från våra ställningstaganden. EU skall vara begränsat och effektivt.

En konstitution bör tydligt markera gränsen mellan offentligt och privat samt EU:s beslutskompetens i förhållande till medlemsstaterna. Det är medlemsstaterna som äger fördraget. Det är därför självklart att fördragsförändringar måste godkännas enhälligt samt ratificeras av nationella parlament. Detta innebär också att vi är tveksamma till konstitutionsutkastets artikel 1-24.4.

- Moderata samlingspartiet, liksom Sveriges riksdag, motsätter sig en permanent ordförande i rådet. Vi kan inte heller stödja en utveckling mot parlamentarism på EU-nivå.
- Vi vidhåller att EU inte bör ges någon beslutskompetens för socialpolitik och skatter.
- Vi efterlyser en livlig dialog och ser inget egenvärde i att regeringskonferensen avslutas under hösten."

Sacrédeus (kd) (PPE-DE):

"Jag beklagar djupt att Europaparlamentets majoritet (283 röster mot, 211 röster för och 15 nedlagda röster) avisade PPE-DE-gruppens ändringsförslag 23 om att uttryckligen nämna det judisk-kristna religiösa arvet i den tänkta konstitutionens ingress. Förslaget borde inte vara kontroversiellt då det beskriver ett historiskt faktum.

Vi vill att varje land även i fortsättningen skall ha var sin kommissionsledamot med lika ställning och rösträtt. Parlamentet säger nej till detta. Vi beklagar även parlamentets stöd till inrättandet av en EU-president, vilket skulle innebära att man avskaffade det roterande ordförandeskapet i rådet och därmed små länders rätt att leda unionen. Jag ställer mig mycket kritisk till den så kallad övergångsklausulen i artikel I-24 om att kunna ändra beslutsreglerna i rådet genom ett enhälligt beslut, detta utan de nationella parlamentens godkännande och utan inkallandet av en regeringskonferens inom EU."

2.1.15 På väg mot en EU-politik för försvarsutrustning - Queirobetänkandet

Även detta betänkande (A5-0370/2003, 2003-11-20) är avslöjande för hur långtgående EU-parlamentets majoritets syn är på samordning inom försvarspolitiken. Nedan följer de intressantaste punkterna.

A ESFP gör det möjligt att under EU:s ledning igångsätta och genomföra insatser för krishantering med såväl civila som militära medel, utan att detta påverkar medlemsstaternas egna säkerhets- och försvarspolitiska mål.

B Det faktum att många europeiska stater konstant underlåtit att öka sina försvarsutgifter och förbättra sin militära kapacitet och förmåga till samordning (interoperabilitet) med de allierade kan bli en risk för sammanhållningen inom Nato.

C EU:s medlemsstater har en försvarsbudget på ungefär 50 procent av Förenta staternas, men får för dessa utlägg en militär kapacitet på sammanlagt endast knappa 10 procent av Förenta staternas.

E Begreppet "europeisk säkerhets- och försvarsidentitet" antogs och erkändes av alla parter inom Nato vid ett möte i Berlin i juni 1996.

G I och med att det kalla kriget tog slut minskade beställningarna av militär utrustning.

Denna sektor bör dock få expandera på nytt, inte bara med tanke på vad detta skulle innebära i fråga om stimulans på det ekonomiska och sociala området, utan framför allt med tanke på främjandet av en tryggare värld.

H De pågående omstruktureringarna av de nationella industrierna med anknytning till försvaret har lett till olika försök att åstadkomma en samordning, något som framgår av ovannämnda avsiktsförklaring och det tillhörande ramavtalet, liksom också av att det skall inrättas ett gemensamt organ för samarbete i fråga om krigsmateriel.

J Befogenheterna att utöva parlamentarisk tillsyn över den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (GUSP) och ESFP är fördelade mellan Europaparlamentet och de nationella parlamenten och de sistnämnda har kvar grundläggande behörighet i frågor som gäller militärutgifter liksom också i operativa frågor som berör försvarsmakterna.

K Natos utvidgning österut, jämsides med EU:s utvidgning, gör det nödvändigt med ökad samordning mellan alla medlemsstater.

L Den europeiska försvarsindustrin är ekonomiskt och politiskt mycket viktig för EU.

M Det finns ingen inre marknad för krigsmateriel, och separata nationella upphandlingsförfaranden och exportbestämmelser hindrar utvecklingen av en sådan.

N En samordnad politik för försvarsutrustning kunde bli till stor nytta för de små och medelstora företagen, och försvarsindustrin vill ha en sådan politik.

2 Europaparlamentet vidhåller att EU måste utrusta sig med militära kapaciteter som ger garantier för att målen i unionens utrikes- och försvarspolitik skall framstå som trovärdiga. Parlamentet blundar inte heller för att resultatet av detta kommer att bero av medlemsstaternas vilja att långsiktigt anslå medel för militära utgifter, så att de på sikt kan leva upp till sina åtaganden på försvarsområdet, och väntar på att kommissionen 2004 skall publicera sin grönbok med gemensamma normer för upphandling av försvarsutrustning.

4 Europaparlamentet erkänner i detta sammanhang att det måste skapas gynnsamma villkor för utveckling av en livsduglig och konkurrenskraftig europeisk industri för försvarsutrustning, och stöder energiskt kommissionens projekt att samla in uppgifter för att kartlägga situationen inom försvarsindustrin i EU. Parlamentet yrkar på att det utarbetas ett program för forskning och teknisk utveckling för att förbättra unionens kapaciteter på försvarsområdet, och betonar dessutom nödvändigheten av att det på gemenskapsnivå ges stöd till pilot-

projekt och demonstrationsprojekt för utveckling av Europas kapacitet inom olika högtekniksektorer.

6 Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att företa en omstrukturering av industrin för försvarsutrustning och att ställa upp bakom principen om att industrin och tekniken står i ett ömsesidigt beroendeförhållande till varandra, så att de allmänna medel som anslås till försvaret kan användas bättre och dubbelarbete undvikas.

7 Europaparlamentet betonar därför vikten av inrikespolitiskt samarbete, konkurrenskraft och principen om gemenskapspreferenser, utan att för den skull utesluta möjligheten av samarbete med tredje länder eller att medlemsstaterna kan köpa försvarsutrustning från områden utanför gemenskapen, om det ställer sig ekonomiskt mera fördelaktigt att införskaffa utrustningen på detta sätt än genom upphandling inom Europeiska unionen och om sådana inköp är i linje med genomförandet av ett europeiskt projekt.

9 Europaparlamentet anser att den tilltagande liberaliseringen av marknaderna för krigsmateriel bör sträva efter att garantera försörjningstryggheten på det nationella och det europeiska planet. I medvetande om detta efterlyser parlamentet minskade kontroller för överföringar av försvarsutrustning inom gemenskapen, enklare administrativa rutiner och en tillnärmning av de nationella systemen för licenser. Parlamentet inser dock att detta är en svår och politiskt ömtålig fråga.

10 Europaparlamentet erinrar om sin ståndpunkt om att det successivt bör inrättas en europeisk marknad för krigsmateriel samt att ett antal gemensamma bestämmelser inom området därför bör fastställas och tillämpas. Kommissionen uppmanas föreslå öppna förfaranden och förenklande åtgärder för detta.

11 Europaparlamentet påpekar att Europeiska unionens standardiseringsinstitut bör ge ett viktigt bidrag till samordningsförmågan (interoperabiliteten) i fråga om krigsmateriel, framför allt sådana produkter som används både civilt och militärt.

12 Europaparlamentet upprepar att öppnandet av den inre marknaden för militära förnödenheter bör åtföljas av ytterligare skärpt kontroll av vapenexporten vid EU:s yttre gränser. Parlamentet understryker i detta sammanhang att EU och dess medlemsstater helt och fullt bör omsätta i praktiken parlamentets alla rekommendationer om genomförandet av EU:s uppförandekod för vapenexport.

13 Europaparlamentet föreslår att det vid förhandlingarna om nästa budgetplan skall införas gemenskapsprogram för stöd till anskaffning av ny försvarsutrustning, bland annat ett program enkom för framtagning av utrustning för skydd av Europeiska unionens yttre gränser, så att dessa skulle motsvara de krav som ställs på dem genom kampen mot internationell terrorism och organiserad brottslighet, olaglig invandring, smuggling av vapen, droger och människor och brottslighet till havs.

14 Europaparlamentet påminner om beslutet från Europeiska rådet i Thessaloniki om att under 2004 inrätta ett mellanstatligt organ för utveckling av försvarsresurser och för forskning, anskaffning och försvarsmateriel. Organet skall stå under rådets myndighet och vara öppet för deltagande av alla medlemsstater. Parlamentet understryker dock att det behövs en strikt förhandsdefinition av vilka verksamhetsformer som det kommande organet skall utveckla, för att ge det ökad tyngd. Parlamentet begär att denna definition tillsammans med de praktiska arbetsrutinerna för detta organ skall utvecklas i samråd med Europaparlamentet.

15 Europaparlamentet anser att försvarsorganets uppgifter främst skall gälla utrustning och krigsmateriel för den europeiska styrkan för insatser i krissituationer, särskilt avseende dess kompatibilitet. Dessutom bör organet utveckla en långsiktig strategi när det gäller kapacitetsbehov. Det bör analysera när och var nya behov kommer att uppstå och vilka tekniska möjligheter som då kommer att finnas för att åtgärda bristerna. Organet bör ha en egen budget inriktad på forskning och utveckling av ny teknik.

Någon omröstning med namnupprop hölls aldrig om resolutionen i sin helhet. Men det finns några intressanta röstförklaringar i samband med omröstningen:

McKenna (Verts/ALE):

"Herr talman! Min grupp röstade mot detta betänkande eftersom vi anser att frågan har drivits fram av krigsmaterielindustrin. Föredraganden blev förgärd då jag sade detta, men faktum är att man bara behöver titta på betänkandet och slutsatserna från toppmötet i Thessaloniki för att förstå att det utan tvekan är den europeiska krigsmaterielindustrin som bestämmer dagordningen och att alla andra följer den. Allt detta handlar om att skapa en europeisk krigsmaterielindustri som kan konkurrera på internationell nivå. Det handlar om att styra våra dyrbara forskningsresurser mot produktion av vapen som kommer att orsaka

konflikter i andra delar av världen. Exempelvis är Europeiska unionens rymdfartspolitik kraftigt inriktad mot säkerhets- och försvarstillämpningar av typen signalöverföring.

Det är helt och hållet klart att detta i grund och botten handlar om att främja och stödja krigsmaterielindustrin. Faktum är att den verkställande direktören i EADS, världens näst största bolag för flyg och rymdfart samt försvarsutrustning, har beklagat att USA redan investerar sex gånger så mycket som Europa i krigsmaterieforskning, och att forskningsbudgetarna inte ökar i Europa medan de ökar i USA. Detta är något man bör välkomna snarare än kritisera.

Vi borde använda våra resurser till saker som är till större nytta för mänskligheten. Han fortsätter med att säga att vår försvarsindustri redan är i ett ogynnsamt konkurrensmässigt läge, men att tiden har kommit för industrin att inse att den bör röra sig bort från produktion av vapen som skapar förödelse världen över och börja producera saker som bidrar till förbättringar i samhället snarare än till dess förstörelse.

Var och en som har invändningar mot mitt påstående att detta i grund och botten handlar om krigsmaterielindustrins egenintressen behöver bara titta på vad vi röstade om i dag och vad rådet beslutade. Det hela är odiskutabelt. Allt har helt klart skett enligt påbud från krigsmaterielindustrin. Det framgår också klart av föredragandens betänkande att så är fallet. Det är oacceptabelt. Vi anser att detta är felaktig användning av resurser."

Sacrédeus (kd) (PPE-DE):

"Inriktningen i kommissionens förslag är bra. EU måste bättre samordna försvarsmaterielproduktion mellan medlemsstaterna. Skattebetalarna skulle därmed få ut mer av sina skattemedel. Däremot kunde jag inte stödja punkt 12 som talar om att det skall "införas gemenskapsprogram för stöd till anskaffning av ny försvarsutrustning", detta i ett sammanhang som berör EU:s yttre gränser. EU är inte idag en försvarsunion och skall därför inte heller beskrivas som en sådan.

Parlamentet föreslår även att det behövs ökade beställningar av militär utrustning "med tanke på främjandet av en tryggare värld". Förvisso utgör den internationella terrorismen och övrig världsomfattande kriminalitet ett omfattande hot mot de västliga demokratierna och människans värdighet. Vägen att bekämpa ondskan skall dock inte per definition hanteras

militärt i alla lägen, varför jag röstade emot skäl G.

En samordning av produktion och forskning kring försvarsmateriel mellan EU:s medlemsstater leder förhoppningsvis till bättre effektivitet och resurshantering. Detta kan faktiskt leda till att de militära anslagen kan minskas, utan att den militära förmågan försvagas. Parlamentets andemening är att anslagen istället skall ökas."

Theorin (s) (PSE):

"Det finns ett behov i unionen av viss samordning av resursutnyttjandet på det militära kapacitetsområdet och det är ett arbete som vi stödjer. Något som jag däremot inte kan ställa mig bakom är ökade utgifter och investeringar på försvarsområdet. Jag motsätter mig också tanken på gemenskapsprogram för stöd till anskaffning av försvarstrustning. Det är något som jag anser inte ligger inom unionens behörighetsområde. Vi anser att ett gemensamt organ på försvarsområdet inte utgör ett principiellt problem, men det förutsätter att samarbetet hålls på mellanstatlig nivå. Försvarsfrågor är och bör vara något som de nationella parlamenten har unik beslutanderätt i."

2.1.16 Förhoppning om att enas om konstitutionen

EU-parlamentets federalistiska majoritet hade stora förhoppningar på att Europeiska rådets möte i Bryssel i mitten av december 2003 skulle kunna enas kring förslaget till konstitutionellt fördrag. Den resolution (B5-0513/2003, 2003-12-04) som EU-parlamentets majoritet antog innehöll några intressanta punkter:

A Europaparlamentet påminner om att konventet var sammansatt av representanter för parlamenten, europeiska institutioner och regeringar som tillsammans med svårighet nått fram till kompromisser i många känsliga frågor där det gällt att hitta en balans i den konstitutionella strukturen. Det vore oacceptabelt om regeringarna på eget bevåg skulle företa några mer genomgripande ändringar.

B Texten i utkastet till fördrag om upprättande av en konstitution för Europa bör förbli grunden för den slutgiltiga och övergripande överenskommelse som skall fattas av regeringskonferensen.

- 2 Europaparlamentet oroar sig över att somliga medlemsstater ifrågasatt konventets förslag avseende de institutionella reformerna. Parlamentet påpekar att varje lösning som uppnås i fråga om reformen av de tre institutionerna måste vara präglad av respekt för balansen mellan representativitet och effektivitet.
- 3 Europaparlamentet erinrar om sitt stöd för förslagen till definition av begreppet kvalificerad majoritet i utkastet till konstitution, men anser dock att det finns ett visst utrymme för kompromiss om de siffror som föreslagits, förutsatt att det då tas hänsyn till principen om dubbel majoritet och till sänkningen av den tröskel som fastställts i Nice.
- 4 Europaparlamentet välkomnar det italienska ordförandeskapets förslag om att utvidga omröstning med kvalificerad majoritet inom GUSP för att uppnå allmänt balanserade resultat i samband med beslutsförfaranden.
- 6 Europaparlamentet insisterar på att det inte görs några avsteg från konventets förslag om en måttlig utvidgning av beslutsfattande med kvalificerad majoritet. Parlamentet betonar vikten av den text som antagits av konventet om förenklat förfarande vad gäller övergång från omröstning med enhällighet till omröstning med kvalificerad majoritet eller övergång från ett särskilt rättsligt förfarande till ett ordinarie rättsligt förfarande (allmän klausul om överbrygging).
- 7 Europaparlamentet beklagar det beslut som verkar ha fattats att slopa det lagstiftande rådet, vars syfte var att separera rådets lagstiftande och verkställande roller klarare och garantera full insyn i lagstiftningsförfarandet, och hoppas att man åtminstone skall behålla möjligheten att inrätta ett lagstiftande råd vid en senare tidpunkt.
- 8 Europaparlamentet varnar regeringskonferensen för att ifrågasätta den allmänna balansen som uppnåddes vid konventet vad gäller finansiella bestämmelser och budgetbestämmelser. Alla försök till att försvaga Europaparlamentets nuvarande budgetbefogenheter förkastats eftersom detta utgör ett massivt angrepp mot grundläggande parlamentariska principer.
- 9 Europaparlamentet uttalar än en gång sitt stöd till de förslag om kommissionens sammansättning, vilka ingår i utkastet till konstitution. *Parlamentet anser att kommissionen skulle löpa risken att få en mellanstatlig karaktär om det utsågs en kommissionsledamot för varje medlemsstat.*

10 Europaparlamentet uppmanar regeringskonferensen att hålla sig till den kompromiss som nåddes i konventet, vilken innebär att unionens utrikesminister, i egenskap av fullvärdig vice-ordförande för kommissionen, förfogar över en gemensam förvaltning som omfattar kommissionen, rådet och nationella tjänstemän inom kommissionen samt sitter som ordförande i rådet för utrikesfrågor.

EU-parlamentet antog resolutionen med 346 ja mot 106 nej och 58 nedlagda. En stor majoritet av ledamöterna från PPE-DE, PSE, ELDR och de gröna/regionalisterna röstade för resolutionen. Motståndet mot resolutionen kom främst från EDD, GUE/NGL, och de brittiska konservativa, men också från de svenska moderaterna den här gången.

Ja röstade Olsson (c), Andersson (s), Färm (s), Hedkvist Petersen (s), Karlsson (s) och Sandberg-Fries (s). **Nej** röstade de fem moderaterna, Sacrédeus (kd), de tre vänsterpartisterna och Gahrton (mp). De tre folkpartisterna, Wijkman (kd) och Schörling (kd) lade ned sina röster.

Fyra svenska röstförklaringar lämnades in. Socialdemokraterna körde den vanliga taktiken att rösta för resolutionen i sin helhet, men lämna in en betydelslös röstförklaring där de svär sig fria från en del av det överstatliga innehållet i resolutionen. Men röstar man för en resolution så innebär det att man ställer upp på såväl resolutionens goda som dåliga politiska sidor och accepterar att EU-parlamentet ska driva politisk opinionsbildning för resolutionen i sin helhet.

Bland annat håller parlamentets talman ett öppningstal på toppmötena där han/hon som "Europas medborgares representant" framför innehållet i den resolution som parlamentet antagit strax före toppmötet i fråga. Att de svenska socialdemokraterna har skrivit en röstförklaring är då obetydligt i sammanhanget, deras röster till stöd för resolutionen är givetvis det enda som betyder någonting. De inlämnade röstförklaringarna löd som följer:

Andersson, Färm, Hedkvist Petersen, Karlsson och Sandberg-Fries (s) (PSE):

"Vi röstade ja i slutomröstningen till det gemensamma förslaget till resolution om regeringskonferensen, men vill härmed markera vår avvikande ståndpunkt i några frågor.

Vi anser att kommissionen bör ha en fullvärdig ledamot (med rösträtt) per medlemsland. Vi anser att ett eventuellt förenklat förfarande för att i framtiden ändra i konstitutionen inte får innebära att kravet på ratificering i samtliga nationella parlament åsidosätts. Vi anser inte att det är lämpligt att den så kallade överbrygningsklausulen görs allmängiltig. Vi anser inte att omröstning med kvalificerad majoritet på GUSP-området bör ges en mer generell utsträckning. Vi anser inte att det är nödvändigt att kräva att rådet delar in sin verksamhet i ett lagstiftande råd å ena sidan och övriga rådskonstellationer å den andra."

Arvidsson, Cederschiöld, Grönfeldt Bergman, Stenmarck och Wachtmeister (m) (PPE-DE):

"Vi väljer i dag att rösta nej till parlamentets resolution om regeringskonferensens framsteg. Resolutionen går i stora delar längre än konventets förslag. Ett konstitutionellt/ konsoliderat fördrag för EU är i sig önskvärt men bör bygga på tydlig avgränsning av politikerns makt och EU:s behörighetsområden.

Vi ställer oss särskilt negativa till att resolutionen understödjer den så kallade överbrygningsklausulen, vilken innebär att stats- och regeringscheferna kan överge medlemsstaternas vetorätt utan att detta behöver ratificeras av medlemsstaternas parlament. Vidare motsätter vi oss det som sägs i resolutionen om att minska antalet kommissionsledamöter, vilket skulle innebära att varje land förlorar rätten att tillsätta en kommissionsledamot. Vi motsätter oss även att parlamentet skall ges fullt medbeslutande över EU:s budget.

Avslutningsvis är det även oacceptabelt att, som föreslås i resolutionen, ändringar av konstitutionen skall kunna göras utan enhällighet och utan ratificering av medlemsstaternas parlament. Detta undergräver dagens ordning där medlemsstaterna äger fördragen. Vi upprepar även vårt motstånd mot att det inrättas en permanent rådsordförande som skulle ersätta det roterande ordförandeskapet."

Sacrédeus (kd) (PPE-DE):

"Jag har röstat nej till resolutionen (vilken dock antogs med 346 ja-röster, 106 nej-röster och

58 nedlagda röster) då den på avgörande punkter inte tillgodoser centrala inslag i de svenska kristdemokraternas värderingar och arbete för att värna små länders rättigheter i EU.

Vi vill se en hänvisning till Europas judisk-kristna och bibliska arv i ingressen till en framtida konstitution för Europa. Därför välkomnade jag ändringsförslag 7 som innebar stöd till ordförandeskapets ansträngningar för att Europas judisk-kristna arv skulle skrivas in. Detta avvisades av plenum (213 ja, 293 nej och 17 nedlagda röster).

Ändringsförslag 8 fick också mitt stöd. Där framfördes krav på en jämlik kommission med en kommissionsledamot med full rösträtt per medlemsstat, men parlamentet röstade nej (349 ja, 147 nej och 49 nedlagda röster). I punkt 8 står det nu i stället, felaktigt, att kommissionen skulle löpa risken att få mellanstatlig karaktär om det utsågs en kommissionsledamot för varje medlemsstat.

Vi stöder inte heller punkt 5, i vilken parlamentet tar ställning för förslaget om en överbrygningsklausul i den tänkta konstitutionen för Europa. Klausulen ger Europeiska rådet rätt att ge sig själv och EU ökade maktbefogenheter samt ändra röstreglerna från enhällighet till kvalificerad majoritet utan godkännande av medlemsstaternas nationella parlament."

Wijkman (kd) (PPE-DE):

"Jag lade ned min röst i omröstningen om den resolution om regeringskonferensens framsteg som Europaparlamentet antog. I och för sig innehåller resolutionen i sin helhet många bra synpunkter och krav. Jag kan dock inte ställa mig bakom punkt 8, eftersom det i denna punkt sägs att varje land inte skall kunna utse en kommissionsledamot. I resolutionen motiveras detta med att kommissionen skulle löpa risken att få en "mellanstatlig karaktär" om det utsågs en kommissionsledamot för varje medlemsstat. Det är ett konstigt resonemang med hänsyn till att denna princip hittills fungerat bra och att kommissionen mig veterligen aldrig har beskyllts för att ha "mellanstatlig karaktär".

Detta är i grunden en demokratifråga. Det är viktigt att varje land kan representeras på högsta nivå i kommissionen. Det är bakgrunden till mitt ställningstagande.

2.1.17 Nya försök att få igenom en konstitution 2004 - EU-parlamentets resolution

EU-parlamentets majoritet har som linje att konventets förslag till konstitutionellt fördrag bör antas så snart som möjligt av det Europeiska rådet (stats- och regeringschefernas ministerrådskonstellation). När förhandlingarna bröt samman i Europeiska rådet i december 2003 blev inte EU-parlamentets majoritet särskilt nöjda. Inför toppmötet i mars antogs en kort resolution (B5-0118/2004, 2004-03-11) med följande viktiga punkter:

- A I huvudsak är regeringskonferensen redan överens om Europeiska konventets utkast till konstitution.
- 1 Europaparlamentet uppmanar samtliga medlemmar i Europeiska rådet att visa prov på den flexibilitet som krävs för att undvika ett dödläge under regeringskonferensen.
- 2 Europaparlamentet uttrycker en varning om att de frågor som regeringskonferensen ännu inte kunnat lösa knappast kommer att bli lättare att lösa i ett senare skede.
- 3 Europaparlamentet uppmanar med eftertryck Europeiska rådet att vid mötet den 25-26 mars besluta att omedelbart återuppta regeringskonferensen, så att man kan nå en lösning på grundval av Europeiska konventets utkast till konstitution före den 1 maj 2004. Den övergripande balansen i utkastet får dock inte rubbas.
- 4 Europaparlamentet uppmanar det irländska ordförandeskapet att vidta alla de åtgärder som krävs för att bryta det nuvarande dödläget och stöder helhjärtat alla initiativ som gör det möjligt att avsluta regeringskonferensen på ett positivt sätt.
- 5 Europaparlamentet tror att ett misslyckande med att nå en överenskommelse om konstitutionen skulle försvåra integrationsprocessen, göra det omöjligt för EU att överväga någon ytterligare utvidgning och leda till en förgörande solidaritets- och legitimitetsförlust.

Totalt röstade 341 ledamöter för resolutionen, 78 mot och 12 lade ned sina röster. De ledamöter som röstade nej kom i huvudsakligen från EDD, GUE/NGL och de brittiska konservativa inom PPE-DE. De svenska ledamöterna röstade enligt följande:

Ja: Paulsen (fp), Schmidt (fp), Arvidsson (m), Cederschiöld (m), Grönfeldt Bergman (m), Stenmarck (m), Wachtmeister (m), Wijkman (kd), Sacrédeus (kd), Andersson (s), Färm (s), Hedkvist Petersen (s), Karlsson (s) och

Sandberg-Fries (s). **Nej:** Schmid (v), Sjöstedt (v) och Theorin (s). Schörling (mp) avstod. Frånvarande var Eriksson (v), Olsson (c), Malmström (fp) och Gahrton (mp).

2.2 EU-partier byggs uppifrån

Sverige har man inte varit särskilt intresserade av att införa bestämmelser för och bidrag från EU:s budget till politiska partier på EU-nivå. I EU-parlamentet har entusiasmen varit desto större då det ses som ett stort steg framåt i EU-integrationen. De nationella partierna som är medlemmar i de olika "Europapartierna" har inte velat ta ur sina respektive partikassor (och verkar inte heller ha slagits av tanken att uttaxera en extra avgift av sina medlemmar för att finansiera EU-partiet) för att bekosta sina respektive Europapartiets verksamhet.

2.2.1. Finansiering av politiska partier - Schleicherbetänkandet

I EU-parlamentet har EU-parlamentarikerna föreslagit (A5-0167/2001, 2001-05-17) en finansieringsmodell där man uppifrån bygger dessa partier.

Tre omröstningar med namnupprop är intressanta att notera utfallet av. Den första gäller ändringsförslag 47 från Heidi Anneli Hautala, Nelly Maes, Gérard Onesta och Monica Frassoni för Verts/ALE gruppen (den gröna/regionalistiska gruppen). Detta ändringsförslag innebär en begränsning av finansieringsmöjligheterna. I tabellen nedan återfinns förslagen i sin helhet.

Ja till ändringsförslag 47 röstade sex svenska ledamöter: vänsterpartiet, en kristdemokrat (Wijkman) och miljöpartiet. **Nej** till förslaget röstade tolv svenska ledamöter, Olsson (c), Schmidt (fp), moderaterna (Arvidsson, Carlsson, Cederschiöld, Grönfeldt Bergman, Stenmarck), socialdemokraterna (Andersson, Hedkvist Petersén, Hulthén, Karlsson, Theorin). Avstod gjorde Sacrédeus (kd).

Ja till EU-kommissionens ändrade förslag om stadga för europeiska politiska partier (andra stycket, vänstra kolumnen) röstade följande elva svenska ledamöter, Schmidt (fp), Wijkman (kd), moderaterna (Arvidsson, Cederschiöld, Grönfeldt Bergman, Stenmarck) samt socialdemokraterna

**Förslag till rådets förordning om stadgar för och finansiering av europeiska politiska partier
KOM(2000) 898 - C5-0081/2001 -2001/0011(CNS)**

Kommissionens förslag till förordning

1. Finansiering enligt denna förordning får bara användas till utgifter som avser ett mål som anges i det berörda europeiska politiska partiets stadgar.

Utgifterna får avse bland annat administrativa avgifter, avgifter som hör samman med tekniskt stöd, möten, undersökningar och information samt publikationer och som har ett direkt samband med de mål som anges i stadgarna.

Parlamentets ändringsförslag 47, Artikel 4:

Finansiering enligt denna förordning får bara användas till utgifter *som beror på det europeiska politiska arbetet i den mening som anges i artikel 191 i EG-fördraget* som avser ett mål som anges i det berörda europeiska politiska partiets stadgar.

Europaparlamentet kan ställa tekniskt stöd, lokaler och tolkar till förfogande. Sådana tjänster kommer att faktureras i vederbörlig ordning. Dessa arrangemang kommer att i detalj fastställas av Europaparlamentets presidium.

(Andersson, Hedkvist Petersén, Hulthén, Karlsson, Theorin). **Nej** till EU-kommissionens ändrade förslag om stadga för europeiska politiska partier röstade sju svenska ledamöter, Olsson (c), vänsterpartiet (Sjöstedt, Eriksson, Schmid), Sacrédeus (kd) och miljöpartiet (Gahrton, Schörling).

Ja till EU-parlamentets resolution om europeiska politiska partier (vilket innebär en ytterligare utvidgning i enlighet med andra stycket höger kolumn) röstade tolv svenska ledamöter, Olsson (c), Schmidt (fp), Wijkman (kd), moderaterna (Arvidsson, Cederschiöld, Grönfeldt Bergman, Stenmarck) samt socialdemokraterna (Andersson, Hedkvist Petersén, Hulthén, Karlsson, Theorin). **Nej** till resolutionen röstade sex svenska ledamöter (vänsterpartiet, en kristdemokrat och två miljöpartister).

2.2.2 Finansiering av politiska partier - Leinenbetänkandet

Ärendet var ett medbeslutandeärende i första behandling om de politiska EU-

partierna. Ställningstagandet i principfrågan hade tagits tidigare, men nu kom ärendet upp i fråga om ett konkret förslag till förordning (A5-0170/2003, 2003-06-19).

Totalt röstade 345 ledamöter för betänkandet, 102 emot och 34 lade ned sina röster. De stora majoriteterna i PPE-DE, PSE och ELDR röstade för. De brittiska konservativa inom PPE-DE röstade mot betänkandet. **Ja** röstade Olsson (c), Paulsen och Schmidt (båda fp), Wijkman (kd) samt Karlsson (s). **Nej:** Schmid och Sjöstedt (v), Sacrédeus (kd) och Gahrton (mp).

Avstod: Arvidsson, Cederschiöld, Grönfeldt Bergman, Stenmarck och Wachtmeister (samtliga fem m) och Schörling (mp). Frånvarande: Malmström (fp), Andersson (s), Färm (s), Hedkvist Petersen (s), Sandberg Fries (s), Theorin (s) och Eriksson (v). De röstförklaringar som lämnades in där svenska ledamöter var med och skrev under löd som följer:

Arvidsson, Cederschiöld, Grönfeldt Bergman, Stenmarck och Wachtmeister (m) (PPE-DE):

"Moderaterna väljer i dag att lägga ned rösterna i slutomröstningen om finansiering av europeiska politiska partier. Politiska partier bör bygga på medlemmar och klaras utan offentlig finansiering. Offentliga medel skall principiellt inte användas för att finansiera politiska partier. Vi röstar på ovanstående grunder för ändringsförslag 41 om att förkasta kommissionens förslag i sin helhet."

Frahm, Krarup, Schmid, Herman, Seppänen och Sjöstedt (v) (GUE/NGL):

"Vi kan inte stödja detta försök att ovanifrån bygga en politisk och parlamentarisk sfär. Eliten inom EU tror att europeiska politiska partier kommer att lösa legitimitetsproblem och stödja integration, men det är troligt att det blir tvärtom. Det kommer att uppstå konflikter mellan nationella politiska partiers rättigheter och europeiska politiska partiers rättigheter, eftersom de måste agera inom samma "politiska utrymme". (Det finns inget europeiskt politiskt utrymme som existerar i ingenmansland ovanför de nationella områdena.)

Medborgarna i de medlemsstater som egentligen skall bidra med skattepengar till de

föreslagna europeiska partierna kommer att betrakta dessa som konstgjorda organ, avsedda att reducera de nationella partiernas inflytande och att få politisk integration till stånd uppifrån och ned. Demokrati måste byggas från grunden, inte tvärtom. Vi rekommenderar starkt att förslaget dras tillbaka."

Sacrédeus (kd) (PPE-DE):

"Jag har röstat nej till betänkandet, vilket dock antogs (345-102 och 34 nedlagda röster). Grunden för detta är för det första: Det vore att föredra att kommissionen fastställde beloppet för partistöd, inte parlamentet som därmed skulle bevilja partistöd till sina egna "politiska europafamiljer". I detta ligger en betydande frestelse.

För det andra: Kravet för att få bilda ett europeiskt politiskt parti har satts för högt med vart fjärde medlemsland. För det tredje: Risker för godtycke byggs in genom att särskilda värderingskrav ställs på så kallade europeiska partier för att de skall erhålla finansiellt stöd. Vem skall avgöra dessa kriteriers tillämpning? I praktiken blir det den farliga ordningen att politiska partier skall avgöra vilka politiska grupper som skall ha ställning som parti och därmed erhålla finansiellt stöd, ett system som Sveriges riksdag inte känner till."

2.3 EU vill ha mer pengar

1 Ska EU:s budget öka för att man ska kunna upprätthålla nuvarande nivå av jordbrukssubventioner och strukturstöd till de gamla femton medlemsländerna samtidigt som man sakta men säkert fasar in de tio nya medlemsländerna till samma nivå?

2 Ska EU bli finansiellt oberoende av medlemsländerna och få en direkt inkomst från EU:s medborgare som inte går via medlemsländernas kassor?

EU-parlamentets majoritet svarar otvetydigt ja på dessa båda frågor. Många av de svenska parlamentarikerna delar denna uppfattning, men ligger lågt i den svenska debatten.

2.3.1 EU:s budget för år 2000

De svenska socialdemokraterna röstade för EU-parlamentets majoritetslinje att spränga EU:s budgettak för år 2000 (1999-10-28). Detta trots en skriftlig uppmaning från partikamraten och finansministern Bosse Ringholm att rösta mot detta. Kostnaden för Sverige om EU:s utgifter skulle ökas enligt den svenska socialdemokratiska EU-parlamentsdelegationens önskan beräknades till 1 miljard.

2.3.2 EU-skatt

Två gånger under början av mandatperioden intog framförallt de svenska socialdemokraterna en intressant linje i frågan om EU ska bli finansiellt oberoende.

2.3.2.1 Förstärkning av EU:s finansiella oberoende - Haugbetänkandet

Detta betänkande (A5-0052/1999, 1999-11-17) stödjer ett tidigare betänkande från EU-parlamentet från den 11/3 1999 då det bland annat betonas att EU:s

finansiella oberoende måste stärkas, vilket på längre sikt innebär, enligt EU-parlamentet, att det måste inrättas nya egna medel. Dessa egna medel ska inte ha karaktär av bidrag från medlemsstaterna (alltså enligt det medlemsavgiftssystem som finns idag).

När man i Bryssel talar om att öka EU:s ekonomiska oberoende innebär att EU skall få beskattningsrätt. EU skall alltså inte längre vara beroende av medlemsstaterna för sin finansiering utan vara ekonomiskt oberoende. Detta, och i synnerhet att ge EU beskattningsrätt, har hittills kategoriskt avvisats av den svenska regeringen.

Följande omröstningar med namnupprop hölls på Haugbetänkandet:

1 Parlamentets ändringsförslag 1 (som refererar till ett tidigare betänkande från EU-parlamentet 11/3 1999 som bland annat handlar om att EU:s finansiella oberoende måste stärkas). **Ja** till ändringsförslag 1 röstade Malmström (fp) Paulsen (fp), Schmidt (fp), Olsson (c), Arvidsson (m), Carlsson (m), Cederschiöld (m), Stenmarck (m), Sacrédeus (kd), Wijkman (k), Andersson (s), Färm(s), Hedkvist Petersén (s), Hulthén (s), Schori (s), Theorin (s). **Nej** röstade Eriksson (v), Schmid (v) och Sjöstedt (v). Gahrton (mp) och Schörling (mp) avstod.

2 Kommissionens ändrade förslag (se tabell nedan) Till kommissionens förslag i ändrad form (höger kolumnen) röstade följande **ja** till: Malmström (fp), Paulsen (fp), Schmidt (fp), Olsson (c), Wijkman (kd), Andersson (s), Färm (s), Hedkvist Petersén (s), Hulthén (s), Schori (s) och Theorin(s). **Nej** röstade Arvidsson (m), Carlsson (m), Cederschiöld (m), Stenmarck (m), Eriksson (v), Schmid (v), Sjöstedt (v), Sacrédeus (kd), Gahrton (mp) och Schörling (mp).

3 Resolutionen (se tabellen nedan) Till resolutionen (förslaget och ändringarna) röstade följande **ja**: Malmström (fp), Paulsen (fp), Schmidt (fp), Olsson (c), Wijkman (kd), Andersson (s), Färm (s), Hedkvist Petersén (s), Hulthén (s), Schori (s) och Theorin (s). **Nej** röstade Arvidsson (m), Carlsson (m), Cederschiöld (m), Stenmarck (m), Eriksson (v), Schmid (v), Sjöstedt (v), Sacrédeus (kd), Gahrton (mp) och Schörling (mp).

I en röstförklaring 17/11 1999 (Haugbetänkandet) skrev de sex svenska socialdemokratiska ledamöterna "Vi instämmer i att vi bör få en mer direkt koppling mellan unionen och dess medborgare vad gäller finansieringen av EU:s budget, och stegvis öka unionens ekonomiska oberoende." Detta innebär alltså att man är för att EU:s ska få beskattningsrätt eller att medborgarna ska betala någon form av avgift som går direkt till EU:s skattkista utan att passera medlemsstaternas.

Systemet för EU:s egna medel (A5-0052/1999) Förslag till rådets beslut om systemet för Europeiska unionens egna medel (KOM(1999) 333 - C5-0092/1999 - 1999/0139(CNS))

Parlamentets ändringsförslag 3 Skäl 2b (nytt)

Den kontinuerliga vidareutvecklingen och den förestående utvidgningen av Europeiska unionen innebär att en dynamisk reform av systemet för egna medel är nödvändig. Syftet med reformen skall vara att ge gemenskapen en större finansiell autonomi och att fastställa nya former av egna medel, utan att för den skull öka belastningen för de europeiska skattebetalarna genom att totalt sett höja skatter och avgifter, samtidigt som hänsyn tas till medlemsstaternas ekonomiska prestationsförmåga. De planerade förändringarna av systemet för egna medel måste genomföras omedelbart och ytterligare reformer måste påskyndas.

Parlamentets ändringsförslag 6 Skäl 5a (nytt)

5a. För att säkerställa att systemet ser så ut i framtiden bör Europeiska unionen i allt högre grad minska sitt beroende av överföringar från

medlemsstaterna. På lång sikt bör systemet för de egna medlen ändras för att uppnå ekonomiskt oberoende.

Kommissionens förslag 15 Skäl 17

17. Europeiska rådet uppmanade vid sitt möte den 24-25 mars 1999 kommissionen att före den 1 januari 2006 lämna en rapport om hur systemet med egna medel fungerat, vilken särskilt skall behandla utvidningens effekter på finansieringen av budgeten. Rapporten bör även omfatta den korrigerig av obalanser i budgeten som beviljats Förenade kungariket och den minskning av andelen av finansieringen av dessa obalanser i budgeten till förmån för Förenade kungariket som beviljats Österrike, Tyskland, Nederländerna och Sverige. Dessutom bör lämpligheten av att skapa nya autonoma egna medel samt bestämmelser för ett eventuellt införande av en fast enhetlig procentsats för tillämpning på beräkningsunderlagen för mervärdesskatt att behandlas i rapporten. .

Parlamentets ändringsförslag 15 Skäl 17

17. Europeiska rådet uppmanade vid sitt möte den 24-25 mars 1999 kommissionen att före den 1 januari 2006 lämna en rapport om hur systemet med egna medel fungerat, vilken särskilt skall behandla utvidningens effekter på finansieringen av budgeten. Rapporten bör även omfatta den korrigerig av obalanser i budgeten som beviljats Förenade kungariket och den minskning av andelen av finansieringen av dessa obalanser i budgeten till förmån för Förenade kungariket som beviljats Österrike, Tyskland, Nederländerna och Sverige. Dessutom bör lämpligheten av att skapa nya autonoma egna medel samt bestämmelser för ett eventuellt införande av en fast enhetlig procentsats för tillämpning på beräkningsunderlagen för mervärdesskatt att behandlas i rapporten. *Kommissionen skall lägga fram rapporten före den 1 januari 2004. På grundval av rapporten skall kommissionen före den 1 januari 2005 lägga fram ett förslag till beslut från rådet som den 1 januari 2007 skall ersätta det nuvarande beslutet. Beslutet skall innehålla bestämmelser om att de egna medel som härrör från mervärdesskatt skall ersättas av nya*

autonoma egna medel. Dessa medel skall stå i direkt samband med medborgarna och inte öka deras skatte- och avgiftsbörda. Dessutom skall det innehålla bestämmelser om en gradvis avveckling av kompensationsmekanismen för Förenade kungariket. Det skall träda i kraft 2007 samtidigt med den nya budgetplanen i syfte att förbättra samordningen mellan budgetpolitikens inkomst- och utgiftssida.

Kommissionens förslag 28 Skäl 9

Kommissionen skall före den 1 januari 2006 lämna en rapport om hur systemet med egna medel fungerat, vilken särskilt skall behandla utvidgningens effekter på finansieringen av budgeten. Rapporten skall även omfatta den korrigerig av obalanser i budgeten som beviljats Förenade kungariket och den minskning enligt artikel 5.1 som beviljats Österrike, Tyskland, Nederländerna och Sverige. Rapporten skall dessutom omfatta såväl möjligheten att ändra de egna medlens struktur genom att skapa nya autonoma egna medel som bestämmelser för ett eventuellt införande av en fast enhetlig procentsats för tillämpning på beräkningsunderlaget för mervärdesskatt.

Parlamentets ändringsförslag 28 Skäl 9

1. Kommissionen skall före den 1 januari 2004 lämna en rapport om hur systemet med egna medel fungerat, vilken särskilt skall behandla utvidgningens effekter på finansieringen av budgeten. Rapporten skall även omfatta den korrigerig av obalanser i budgeten som beviljats Förenade kungariket i syfte att gradvis avskaffa denna korrigerig. Rapporten skall dessutom omfatta såväl möjligheten att ändra de egna medlens struktur genom att skapa nya autonoma egna medel, som står i direkt samband med de europeiska medborgarna och inte ökar deras skatte- och avgiftsbörda samt att sådana nya autonoma egna medel ersätter beloppen enligt artikel 2.1 c.

2. Kommissionen skall före den 1 januari 2005 lägga fram ett förslag till beslut om systemet för Europeiska unionens egna medel som ersätter det nuvarande beslutet den 1 januari

2007. Förslaget skall innehålla bestämmelser om att de egna medel som härrör från mervärdesskatt skall ersättas av nya autonoma egna medel som motsvarar kriterierna i punkt 1 och bestämmelser om att korrigeringsmekanismen till förmån för Förenade kungariket gradvis skall avskaffas.

2.3.2.2 EU-skatt - Haugbetänkandet 2001

Detta betänkande (A5-0238/2001, 2001-07-05) handlar om frågan om att införa en EU-skatt och ge EU en egen inkomstkälla för att uppnå ekonomiskt oberoende och minska beroendet av överföringar från medlemsstaterna.

Förslaget till skrivning av punkt 5 löd: "påminner om sin åsikt att "i framtiden bör Europeiska unionen i allt högre grad minska sitt beroende av överföringar från medlemsstaterna" och att "på lång sikt bör systemet för de egna medlen ändras för att uppnå ekonomiskt beroende". Europaparlamentets anser, avseende rådets förslag om systemet för gemenskapernas egna medel (KOM 333, 1999), enligt ändringsförslag 6 (A5-0052/1999, 1999-11-17) att syftet med reformen bör vara att ge EU en egen inkomstkälla som räcker till för dess behov.

Ett ändringsförslag (nummer 3) förelåg från Den Dover (brittisk konservativ) som föreslog att punkt 5 skulle utgå ur förslaget till resolution. Detta med den ordagranna motiveringen

"Att skapa ett direkt samband mellan beskattning och EU skulle bara tjäna till att underminera allmänhetens uppfattning av unionen. EU:s genomförande av budgeten har ju inte varit särskilt exemplariskt genom åren. Därför skulle ett inrättande av en särskild EU-skatt mötas med folkligt ovilja och på ett allvarligt sätt försvaga den allmänna entusiasmen för EU som helhet."

Tio svenska ledamöter röstade **nej** till ändringsförslag 3 som krävde att punkt 5 skulle utgå och ville alltså att punkten skulle kvarstå. Dessa var de fem socialdemokrater (Andersson, Färm, Hedkvist Petersén, Karlsson och Theorin), de tre folkpartisterna, Olsson (c) och Wijkman (kd). I Theorins fall handlar det troligen om en felröstning om man ser till hennes röstande på följande två punkterna. De svenska ledamöter som röstade **ja** till att punkten skulle utgå var de tre vänsterpartisterna, de fem moderaterna, Sacrédeus (kd) och Schörling (mp). Hulthén (s) avstod. Gahrton (mp) var frånvarande.

Bara 141 ledamöter röstade för att punkt 5 skulle utgå. 356 röstade mot och 13 avstod. De stora grupperna PPE-DE och PSE, utom de flesta engelsmännen i de båda grupperna, stödde punkt 5. ELDR-gruppen ville också stryka punkt 5.

Den Dover föreslog även med ändringsförslag 6 att punkt 11 skulle utgå. Denna punkt löd: "stöder ansträngningarna att eventuellt införa en EU-skatt som en direkt inkomst, som inte leder till ökade kostnader för skattebetalarna och som kunde förstärka bandet mellan unionen och dess medborgare". Den Dovers motivering var samma som ovan för strykandet av punkt 5.

Fyra socialdemokratiska ledamöter (Andersson, Färm, Hedkvist Petersén och Karlsson) samt en kristdemokrat (Wijkman) röstade **nej** till ändringsförslag 6 som krävde att punkt 11 skulle utgå. De som röstade **ja** till förslaget att punkten skulle utgå var Olsson (c), de tre folkpartisterna, de tre vänsterpartisterna, de fem moderaterna, Sacrédeus (kd), Theorin (s) och Schörling (mp). Lade ned sin röst gjorde Hulthén (s) och Gahrton (mp) var frånvarande.

Ändringsförslaget om strykningen röstades ned med 340 mot 156 och 10 som avstod. Här röstade dock den stora majoriteten i ELDR nej till att stryka punkt 11. De stora majoriteterna i PPE-DE och PSE ville inte heller stryka punkten. Det blev sedan omröstning med namnupprop om punkt 11 i sig. Den löd

"stöder ansträngningarna att eventuellt införa en EU-skatt som en direkt inkomst, som inte leder till ökade kostnader för skattebetalarna och som kunde förstärka bandet mellan unionen och dess medborgare".

195 parlamentariker röstade ja till, 290 nej och 20 avstod. Denna punkt hade starkt stöd inom PSE, utom bland engelsmännen, bland de gröna/regionalisterna och av 30 ledamöter från PPE-DE samt även av Le Pen.

Ja till punkt 11 röstade socialdemokraterna Andersson, Färm, Hedkvist Petersen och Karlsson. **Nej** röstade de tre folkpartisterna, Olsson (c), Schmid och Sjöstedt (båda v), de fem moderaterna, de två kristdemokraterna, Theorin (s) och Schörling (mp). Frånvarande, ej röstande var Gahrton (mp) och Eriksson (v).

De svenska socialdemokraternas olika sätt att rösta var säkerligen en väl överlagd handling och väl diskuterad i den socialdemokratiska gruppen, ty Hulthén avstod och Theorin röstade nej. Som kuriosas kan notera att också Le Pen från franska Nationella Fronten röstade för denna punkt i likhet med de fyra svenska socialdemokraterna och Wijkman (kd).

I denna fråga ligger de fem ovan nämnda svenska EU-parlamentarikerna också långt vid sidan av vad partierna i Sverige tycker. Är det någon politiker i svensk riksdag som driver frågan om införandet av en särskild EU-skatt?

Göran Färm skrev i Norrköpings Tidningar 30/3 2004 ett bemötande om EU-skatt till Gunilla Carlsson (m). Han förklarar sin idé så här:

"Gunilla Carlsson påstår att ingen förstår skillnaden mellan å ena sidan att EU skulle få beskattningsrätt, det vill säga rätt att på egen hand beskatta EU:s medlemsstater och medborgare, och att å andra sidan EU finansieras av en skatt som medlemsstaterna själva beslutar över (vilket delvis sker redan i dag): Jag tror att väljarna förstår denna fundamentala skillnad... Beskattningsrätt för EU är hela socialdemokratin bestämt emot och har alltid varit."

Var och en får fundera över Färms inlägg i Norrköpings Tidningar och jämföra det med hans röstning (och även röstförklaring 17/11 1999) i EU-parlamentet. Färm trasslar dock in sig i förklaringar som minst sagt ter sig konstiga och frågan är varför han inte ger upp tankarna på någon slags "EU-skatt" överhuvudtaget. Så viktig för EU-medborgarna kan denna "EU-avgiftsreform" knappast vara?

Moderaterna hävdar att den svenska socialdemokratiska gruppen i Bryssel röstat för en EU-skatt. Göran Färm (s) hävdar DN 7/5 2004 att den socialdemokratiska delegationen för flera år sedan röstade för en formulering, som skulle kunna "misstolkas" som en öppning för en EU-skatt. Men han säger också att moderaterna verkar ha missat att socialdemokraterna de senaste åren röstat emot den formuleringen, och faktiskt lyckats få bort den.

Men socialdemokraternas röstförklaring från 17/11 1999 talar sitt tydliga språk: "vi bör få en mer direkt koppling mellan unionen och dess medborgare vad gäller finansieringen av EU:s budget, och stegvis öka unionens ekonomiska oberoende." De har också smugit i buskarna och inte tagit en klar ställning mot tankarna på en speciell EU-skatt med rak koppling mellan EU:s medborgare och finansieringen av EU:s budget. Färm har säkerligen aspirerat på en tung post i budgetutskottet för den socialdemokratiska EU-parlamentsgruppen. Då kan han inte gå emot en principiell åsikt som EU-parlamentsgruppen intar i en grundläggande fråga inom utskottets ämnesområde. När det väl är valrörelse i Sverige 2004 så får Färm lägga sig på en annan linje för att anpassa sig till den svenska politiska debatten.

2.3.2.3 EU:s ekonomiska oberoende - Haugbetänkandet 2004

Än en gång dök frågan upp om att EU ska bli oberoende av överföringar från medlemsstaterna. Denna gång mer indirekt eftersom föredragande Jutta Haug (tyska SPD, PSE) skriver om sina bakomliggande motiv i B-delen (A5-0063/2004, 2004-02-26), själva motiveringstexten som EU-parlamentet inte tar ställning till. Då EU-parlamentets ställningstagande och vad EU-parlamentarierna egentligen röstade för då de röstade för A-delen blev omdebatterat så återges nedan både A- och B-delen i betänkandet:

"Systemet för gemenskapernas egna medel (P5_TA(2004)0110, 2004-02-26)

Europaparlamentets lagstiftningsresolution om förslaget till rådets förordning om ändring av förordning (EG, Euratom) nr 1150/2000 om genomförande av beslut 2000/597/EG, Euratom om systemet för gemenskapernas egna medel (KOM(2003) 366 - C5-0326/2003

- 2003/0131(CNS)

(Samrådsförfarandet) Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av kommissionens förslag till rådet (KOM(2003) 366),
 - med beaktande av artikel 279.2 i EG-fördraget, i enlighet med vilken rådet har hört parlamentet (C5-0326/2003),
 - med beaktande av artikel 67 i arbetsordningen,
 - med beaktande av betänkandet från budgetutskottet (A5-0063/2004).
- 1 Europaparlamentet godkänner kommissionens förslag såsom ändrat av parlamentet.
 - 2 Europaparlamentet uppmanar kommissionen att ändra sitt förslag i överensstämmelse härmed, i enlighet med artikel 250.2 i EG-fördraget.
 - 3 Rådet uppmanas att underrätta parlamentet om rådet har för avsikt att avvika från den text som parlamentet har godkänt.
 - 4 Rådet uppmanas att på nytt höra Europaparlamentet om rådet har för avsikt att väsentligt ändra kommissionens förslag.
 - 5 Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att delge rådet och kommissionen parlamentets ståndpunkt."

Kommissionens förslag

1. Ändring 1
2. ARTIKEL 1, LED 16A (nytt)
3. Artikel 21b (ny) (Förordning (EG, Euratom) nr 1150/2000)

Parlamentets ändringsförslag 21b

16a. Följande nya artikel 21b skall införas under avdelning IX:

"Artikel 21a

I enlighet med artikel 9 i beslut 2000/597/EG, Euratom skall kommissionen före den 1 januari 2006 göra en övergripande översyn av systemet med egna medel. I de nya förslag som kommissionen skall lägga fram på grundval av denna översyn skall särskild uppmärksamhet ägnas artikel 2.3, artikel 4 och artikel 5 i det beslutet."

Jutta Haug (tyska SPD, PSE):

"Del B. Motivering och bakgrund

Avsikten med detta förslag är att uppdatera genomförandeförordning 1150/2000 efter rådets senaste beslut av den 29 september 2000 om systemet för Europeiska gemenskapernas egna medel. Det syftar också till att få de finansiella bestämmelserna i linje med vissa protokoll som är bifogade Amsterdambfördraget. I sin ståndpunkt om reformeringen av systemet för egna medel av den 11 mars 1999 betonade Europaparlamentet att det nya systemet skulle inriktas på att avskaffa de existerande kompensationsmekanismerna, att finansiera budgeten genom medlemsstaterna i enlighet med enhetliga kriterier och att säkra insyn och demokrati vid skapandet av de egna resurserna.

Det betonade även att Europeiska unionens finansiella självständighet måste förstärkas och att, i detta syfte, nya egna resurser skulle införas som inte har formen av bidrag från medlemsstaterna och som inte, totalt sett, ökar skattebördan för vanliga medborgare. Efter dessa riktlinjer antog Europaparlamentet ändringsförslag till det nya förslaget om egna medel från 1999 och betonade att det var nödvändigt för EU

- att skapa ett system som måste vara enkelt och lättbegripligt för allmänheten,
- att grunda detta system på de kriterier som bäst ger uttryck för Europas medborgares förmåga att bidra, samtidigt som användandet av kompensationsmekanismer för inkomstämåldamål undviks och obalanser i stället korrigeras genom att utgiftsstrukturen reformeras,
- att kontinuerligt eftersträva att bli oberoende av överföringar från medlemsstaterna,
- att korrigera de drag i de befintliga egna medlen som ger upphov till förvirring på grund av de undantag som tillämpas för nationella bidrag.

I synnerhet uttalade sig Europaparlamentet mot att öka den uppbördspremie som skulle behållas av medlemsstaterna från 10 procent till 25 procent av de traditionella egna medlen och mot att korrigera - befintliga - budgetobalanser mellan medlemsstater enbart på inkomstsidan. Det krävde bindande bestämmelser för ett stegvis avskaffande av den korrigeringsmekanism som inrättats till förmån för Förenade kungariket.

Genom att inrätta nya autonoma egna medel som är direkt knutna till enskilda medborgare (utan att skattebördan ökas) skulle det falska problemet med medlemsstaternas nettobidrag till budgeten upphöra att existera eftersom gemenskapsmedlen då tydligt skulle

kunna tillskrivas medborgare snarare än stater. Ingen av parlamentets föreslagna ändringar infördes av rådet i dess beslut av den 29 september 2000. Rabatten för Förenade kungariket kodifierades och det gällde också justeringarna av Österrikes, Tysklands, Nederländernas och Sveriges andelar för finansiering av rabatten. I stället för att planera för ett stegvis avskaffande av rabatten för Förenade kungariket lät man en liknande mekanism även omfatta andra medlemsstater, vilket medförde att systemet blev ännu mer svårbegripligt och komplicerat.

Ökningen till en andel på 25 procent av de traditionella egna medlen som kan behållas av medlemsstaterna för att kompensera deras uppbördskostnader ledde till en minskning av beloppet för traditionella egna medel med 23 procent under 2002 jämfört med 2001. Genom att minska de traditionella egna medlen kommer allmänheten i högre grad att uppfatta Europeiska unionens medel som överföringar ("medlemsavgifter") från medlemsstaterna, vilket kommer att leda till fler och fler diskussioner kring ämnet nettobudgetbalans.

Bedömning av kommissionens förslag och föreslagna ändringar

Villkoren i rådets senaste beslut om egna medel är kända fakta. Därför skulle det liggande förslaget om att anpassa genomförandeförordningen kunna anses vara en rent teknisk fråga. Ett alternativ skulle därför vara att låta det passera som en sådan. Föredraganden är dock fortfarande övertygad om att parlamentets argument i debatten om systemet för egna medel är giltiga. Hon vill därför utnyttja denna möjlighet för att återigen understryka parlamentets ståndpunkt. Detta är den underliggande orsaken till de föreslagna ändringarna från föredraganden, vilka återinför parlamentets huvudsakliga ståndpunkter från mars 1999.

Föredraganden anser att betydelsen av översynsklausulen, som ingår i rådets beslut, gör det nödvändigt att även inkludera en hänvisning till denna bland skälen i genomförandeförordningen. Ökningen av de uppbördskostnader som får behållas av medlemsstaterna är så kraftig att den behöver revideras. Varje nytt system bör knyta det exakta beloppet för uppbördspremien till medlemsstatens insatser för att bekämpa bedrägerier inom inkomst- och utgiftsområdet. Eftersom förslaget inför begreppet om korrigeringsmekanismer för obalanser i budgeten även i de relevanta artiklarna i genomförandeförordningen, är det viktigt att notera att detta begrepp också kommer att utredas i samband med översynen av systemet för egna medel, som skall genomföras av kommissionen före den 1 januari 2006."

Omröstningen

Totalt röstade 334 EU-parlamentariker för betänkandet i sin helhet (A-delen), 72 röstade nej och 47 lade ned sina röster. **Ja** röstade Olsson (c), Malmström (fp) och de fem närvarande socialdemokraterna. **Nej** röstade Sacrédeus (kd) och de fem moderaterna. Schmidt (fp), Paulsen (fp), de tre vänsterpartisterna, Gahrton (mp) och Wijkman (kd) avstod. Frånvarande var Andersson (s) och Schörling (mp).

Vad röstade EU-parlamentet om? Det finns olika tolkningar om det. Göran Färm (s) hävdar i ett svar till Gunilla Carlsson (Norrköpings Tidningar 30/3 2004 "Skärpning Gunilla Carlsson") att betänkandet endast innehöll ett enda förslag: att den brittiska rabatten på EU-avgiften ska försvinna. Föredragandens motivering röstade man inte om hävdar Färm.

Det är i och för sig sant. Men att stödja ett betänkande där föredragandens grundtanke framkommer i motiveringen är att smyga i buskarna. Det är också intressant att ha i åtanke hur Färm och de andra svenska socialdemokraterna uttryckte sig 1999 när det var långt kvar till EU-parlamentsvalet 2004.

Sacrédeus från kristdemokraterna tolkade betänkandet enligt följande i sin röstförklaring:

"Jag har röstat nej till betänkandet, vilket dock bifölls med 334 röster mot 72 och med 42 nedlagda röster. I betänkandet begärs "en övergripande översyn av systemet för egna medel". Det är svårt att tolka detta krav på annat sätt än att parlamentet vill öppna upp för en EU-beskattnings på samma sätt som uttalades i Jutta Haugs betänkande (A5-0238/2001) om EU:s egna medel som antogs av parlamentets majoritet den 5 juli 2001.

Vare sig medborgarna i Sverige eller övriga EU-länder längtar efter ytterligare en skattenivå. All historisk erfarenhet visar att en ny skattenivå blir kvar samt leder till höjt skatte-tryck med tiden. Ytterst handlar det om den principiella frågan om vem som skall ha rätt att utkräva skatt, om principen om "det svenska folkets urgamla rätt att sig själva beskatta" nu skall tömmas på sitt innehåll.

PPE-DE-gruppen vill inte införa en fjärde skattenivå, en EU-skatt, ovanpå den till kommun, landsting och stat. Utöver detta kan knappast någon önska sig en tyngre skatte-

börda i medlemsländerna. I Sveriges fall skulle detta bli extra betungande med redan idag världens högsta skattetryck."

2.3.3 EU:s budget för år 2001

De svenska socialdemokraterna gjorde en minirevolt mot sin egen regering om 2001 års budget. Trots att den svenska regeringen krävt låga utgifter efterlyste den socialdemokratiska EU-parlamentsgruppen (2000-10-26) en budget som kunde höja medlemsländernas EU-avgift, i Sveriges fall handlade det om en höjning av EU-avgiften med 500-600 miljoner svenska kronor.

Sommaren 2000 godkände den svenska regeringen en EU-budget på 785,3 miljarder kronor. Samma siffror vann ett brett stöd från samtliga partier i riksdagens EU-nämnd. Men i EU-parlamentet var det annorlunda. Där arbetade de svenska socialdemokraterna för att höja utgifterna med 18 miljarder kronor.

Alla övriga svenska partier i EU-parlamentet arbetade för en stram EU-budget 2001. Men socialdemokraternas budgetexpert Göran Färm sade att EU:s budgetsystem gör det omöjligt att flytta pengar från till exempel jordbruk till bistånd. Därför ansåg han att budgettaket måste spräckas. Den egna regeringens strikta linje dömde Färm ut som "allt för finansdepartemental" i sin utformning. Han sade att det inte bara får vara omsorgen om EU:s skattkista som styr utan att man också måste ta ett politiskt ansvar för EU:s politik.

2.4 Med en röst i utrikespolitiken

EU-parlamentets utrikesutskott sysslar mest med tyckanden utanför den lagstiftande proceduren. Men utskottet är trots allt en mötesplats till vilket en del av världens toppolitiker kommer och gör uttalanden. I utskottet sitter också flera EU-parlamentariker som varit ministrar i medlemsländerna och som har goda kontakter in i kretsarna av ledande politiker i medlemsländerna.

2.4.1 Gemensam diplomati - Galeote Quecedobetänkandet

Detta betänkande (A5-0210/2000, 2000-09-05) betyder att det inte pläderar för en enda diplomatjänst, vilken skall ersätta medlemsstaternas utrikes tjänster med en europeisk utrikes tjänst, utan syftet är att föreslå en rad anpassningar av EU:s yttre representation till de nya förhållandena i Europa och internationellt. De olika förfaranden som föreslås i betänkandet säkerställer en större effektivitet och kan på ett bättre bidra till EU:s gemensamma utrikespolitik, skriver föredraganden i slutet av sin motivering som bifogas till betänkandet. Några klipp ur det antagna betänkandet är intressanta att återge:

A Sedan femtiotalet och fram till idag har gemenskapens utrikesverksamhet utökats konstant och gradvis övergått från att vara av rent ekonomisk karaktär till att i allt högre grad omfatta politiska och diplomatiska aspekter.

B Det stora antalet tjänstemän som inom rådet och kommissionen arbetar med yttre förbindelser är experter på sina respektive områden, men i allmänhet saknar de den diplomatiska utbildning som behövs för att utföra denna alltmer omfattande utrikesverksamhet.

D Den politiska kommittén gjorde en positiv insats då den 26 november 1999 godkände det europeiska diplomatprogrammet som riktar sig till nationella diplomater och tjänstemän vid kommissionen och rådet för att på så sätt bidra till att skapa en europeisk utrikespolitisk identitet, men programmet har i praktiken inte blivit särskilt omfattande och måste därför

omarbetas och få ny fart.

E Det är nödvändigt att försöka bilda en gemensam professionell och permanent diplomattjänst som är anpassad efter de nya förutsättningarna och som på ett effektivt sätt kan bidra till att EU:s mål uppnås i internationella frågor.

H Rent formellt lyder visserligen delegationerna endast under kommissionen, men de är i verkligheten även knutna till rådet och Europaparlamentet och utför i praktiken ett mer omfattande representationsarbete som inbegriper hela gemenskapen, vilket bör återspeglas i juridiskt hänseende.

I Omvandlingen av kommissionens delegationer till gemenskapsdelegationer betyder inte att befogenheterna måste överlåtas på nytt, eftersom gemenskapsdelegationernas arbete i de frågor som rör den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken endast skulle bedrivas i den omfattning som avses i fördraget, och med hänsyn till de befogenheter som ordförändlandet och den höge representanten för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken har.

O Syftet är absolut inte att skapa en gemensam diplomattjänst som skall ersätta medlemsstaternas utrikestjänster med en utrikestjänst som helt och hållet faller under gemenskapen, utan helt enkelt att förbättra EU:s gemensamma utrikestjänst och söka uppnå en bättre samordning med medlemsstaternas utrikestjänster, för att på så sätt anpassa sig till de nya förhållanden som råder i Europa och i världen.

Q Det går inte att utesluta möjligheten att man i framtiden, efter ett erkännande av EU:s rättsliga ställning, skulle kunna ta ambitiösare steg framåt på detta område genom att, i enlighet med Europaparlamentets upprepade uppmaningar, inrätta EU-ambassader som består av gemenskapsdelegationen och delegationerna från de medlemsstater som vill närvara i det aktuella tredje landet.

1 Parlamentet föreslår att man skall inrätta en europeisk diplomatskola, som särskilt ägnar sig åt yrkesutbildning och som skall garantera att de EU-tjänstemän som arbetar med utrikesfrågor, både för kommissionen (i delegationer och inom generaldirektoratet för yttre förbindelser) och rådet (inom generaldirektoratet för yttre förbindelser vid rådets generalsekretariat och enheten för politisk planering och tidig förvarning), inte bara får en förberedande fackutbildning i de frågor som rör gemenskapspolitiken, utan att de även får en full-

ständig diplomatisk utbildning och en fullständig utbildning i internationella förbindelser; anser att den europeiska diplomatskolan även skulle kunna ta emot personer från de medlemsstater som vill ge sina diplomater ytterligare utbildning, och erbjuda utbildning för diplomater från kandidatländerna som en del av förberedelserna inför EU-anslutningen; anser att den europeiska diplomatskolan också bör bedriva program för studier, forskning och utbildning i samarbete med institutionerna vid de europeiska universiteterna,

3 uppmanar rådet och kommissionen att undersöka olika sätt att skapa ett effektivt och överbryggande system mellan de nationella utrikestjänsterna och gemenskapens utrikestjänst, som gör det möjligt för diplomater från de olika medlemsstaterna att tillfälligt ingå i gemenskapens utrikestjänst,

4 föreslår att den allmänna budgeten skall innehålla de medel som behövs för att utvidga tjänstemännens utbildning och för att inleda arbetet med att skapa en europeisk diplomatskola; föreslår att man före slutet av detta år skall sammankalla till ett möte mellan de olika diplomatskolorna och diplomatinstituten i Europa och kommissionens behöriga organ, i syfte att utveckla utbildningsprogrammen för kommissionens tjänstemän, inrätta den europeiska diplomatskolan och utveckla ett överbryggande system mellan gemenskapens och medlemsstaternas utrikestjänster,

5 anser att det, trots att (EU-)parlamentet tidigare uttryckt önskemål om att delegationerna skall omvandlas till EU-ambassader, med tanke på att EU ännu saknar rättslig ställning och för att säkerställa att förändringarna sker gradvis, vore lämpligare att kommissionens delegationer omvandlas till gemenskapsdelegationer (eftersom gemenskapen är en juridisk person enligt internationell rätt) och att de därvid behåller sin plats i kommissionens organisation samtidigt som de utvecklar sina rättsliga band till parlamentet och rådets generalsekretariat,

7 föreslår att samtliga delegationschefer skall inställa sig hos (EU-)parlamentets utskott för utrikesfrågor, mänskliga rättigheter, gemensam säkerhet och försvarspolitik innan de tillträder sina tjänster, för att redogöra för och diskutera sina arbetsprogram,

10 föreslår att man utarbetar bestämmelser för delegationernas förbindelser med den höge representanten för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, och att delegationerna enligt dessa bestämmelser även skall ha till uppgift att bistå såväl den höge representanten

för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken som Europaparlamentets ledamöter då de besöker det område där delegationen i fråga är belägen,

12 föreslår att medlemsstaternas ambassader (i synnerhet det aktuella ordförandelandets ambassad) i ett land och delegationen i samma land skall utarbeta gemensamma rapporter där de på ett samordnat sätt ger uttryck för sina ståndpunkter,

13 anser att den gemensamma EU-diplomatin skall säkerställa en samordnad representation av Europeiska unionen i internationella organ såsom FN, IMF, OSSE, Europarådet och liknande, samt i regionala sammanhang i Sydamerika, Centralamerika, Afrika etc.,

14 föreslår att den höge representanten för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken förelägger rådet och Europaparlamentet en årlig rapport om resultatet av samordningen av medlemsstaternas ståndpunkter inom de internationella organisationerna,

16 föreslår att de medlemsstater som så vill skall kunna låta samordna sina diplomatiska delegationer med gemenskapsdelegationerna, vilket skulle leda till en bättre koordinering av utrikesverksamheten och lägre kostnader i och med att man delar på infrastrukturskostnaderna,

17 föreslår att man skall göra det möjligt för de medlemsstater som så vill att använda sig av kommissionens nuvarande delegationer i de tredje länder där de inte har någon egen diplomatisk representation, genom att där stationera egna diplomater som, förutom att berika gemenskapens utrikespolitik, även skulle bidra till att upprätthålla de bilaterala förbindelserna,

Sju svenska EU-parlamentariker röstade **ja** till detta betänkande: Olsson (c), moderaterna (Arvidsson, Carlsson, Cederschiöld, Grönfeldt Bergman, Stenmarck) och Sacrédeus (kd). Fem röstade **nej**: vänsterpartiet (Eriksson, Schmid, Sjöstedt), Theorin (s) och Schörling (mp). Nio valde att avstå: folkpartiet (Malmström, Paulsen, Schmidt), socialdemokraterna (Andersson, Färm, Hedkvist Petersén, Hulthén, Karlsson) och Gahrton (mp).

Maj Britt Theorin skrev i en röstförklaring att hon välkomnade initiativet att förbättra utbildningen för EU-tjänstemän som arbetar med utrikesfrågor, men hon kunde inte stödja skapandet av en gemensam diplomatkår. Hon skrev

också citat: "Medlemsstaterna har ansvar för utrikesdiplomati, och jag anser att omvandling av kommissionens delegationer till gemenskapsdelegationer med juridisk ställning riskerar leda till intressekonflikter med medlemsstaternas diplomatiska delegationer."

2.4.2 Gemensam utrikes- och säkerhetspolitik - Brokbetänkandet

Betänkandet (A5-0340/2000, 2000-11-30) av Elmar Brok (tysk CDU-ledamot och tillika ordförande i EU-parlamentets utrikesutskott) uttrycker en långtgående EU-federalism. Några intressanta punkter i betänkandet som antogs är värda att särskilt notera:

C För att göra den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken mer trovärdig och effektiv har Europeiska unionen skapat en gemensam europeisk säkerhets- och försvarspolitik, som tillåter unionen att förfoga över en komplett uppsättning civila och militära styrmedel för att skydda sina grundläggande värden och sina intressen, vilket under alla omständigheter förutsätter att unionens beslut om ingripanden inom ramen för Petersberguppdragen ges demokratisk legitimitet såväl av Europaparlamentet som av de nationella parlamenten.

E I de gemensamma strategier som infördes genom Amsterdamfördraget och som gör det möjligt för EU att agera på områden där medlemsstaterna har viktiga gemensamma intressen, uttrycks unionens utrikespolitiska prioriteringar.

F Genom de gemensamma strategierna införs viss flexibilitet i den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, eftersom besluten inom ramen för de gemensamma strategierna fattas med kvalificerad majoritet.

G Ytterligare en faktor för ökad flexibilitet som införts genom Amsterdamfördraget är ett lands möjlighet att använda sig av konstruktiv röstnedläggelse, vilket gör det möjligt att fatta beslut om insatser i vilka vissa medlemsstater av inrikespolitiska skäl inte vill medverka.

H Den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken är endast ett av de politikområden som tillåter unionen att agera utrikespolitiskt, och det bör påminnas om att unionen i enlighet med artikel 3 i EU-fördraget skall se till att den handlar samstämt i relationerna med omvärlden.

K Den pågående regeringskonferensen borde utnyttjas för att åstadkomma förbättringar

av EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik och gemensamma säkerhets- och försvarspolitik, inte minst vad gäller Europaparlamentets deltagande vad gäller båda politikområden, så att politiken förs närmare medborgarna och fungerar mer demokratiskt.

Säkrande av freden och försvar av EU:s intressen och grundläggande värderingar som ledstjärnor för GUSP

- 1 Parlamentet konstaterar att hörnstenarna för GUSP utgörs av att säkra fred och frihet och att skydda EU:s grundläggande värderingar och intressen i Europa och i världen,
- 2 betonar, även mot bakgrund av detta, att respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, främjande av demokratin och rättsstaten samt skydd av minoriteternas rättigheter tjänar dessa syften och i detta sammanhang utgör viktiga grundvalar för Europeiska unionens utrikespolitik, vilket visas i avtalen med tredje land (demokratiklausulen), i de gemensamma strategierna, i utvidgningspolitiken och nu även i den gemensamma europeiska säkerhets- och försvarspolitikerna,

Amsterdampfördragets nya mekanismer

- 65 noterar att Amsterdampfördraget i jämförelse med Maastrichtfördraget inneburit förbättringar av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, eftersom de gemensamma strategierna innebär att effektiviteten inom GUSP ökar; dessutom har tydligheten ökat genom inrättandet av posten som hög representant för GUSP, och flexibiliteten har ökat genom möjligheten till konstruktiv röstnedläggelse,
- 66 önskar att denna möjlighet till konstruktiv röstnedläggelse, som är en grundläggande faktor för flexibiliteten i beslutsprocessen gällande GUSP och den gemensamma europeiska säkerhets- och försvarspolitikerna, inte skall användas av vissa medlemsstater på ett systematiskt sätt så att den undergräver den ömsesidiga solidariteten mellan staterna inom unionen,
- 67 anser att skapandet av posten som hög representant för GUSP visserligen innebär att unionen bättre synliggörs, men ändå oundvikligen leder till behörighetskonflikter med den kommissionsledamot som har ansvar för utrikesfrågorna, vilket är ett bevis på hur olämplig Europeiska unionens struktur med olika pelare är,
- 68 önskar att denna situation skall beaktas i samband med diskussionerna om EU-institu-

tionernas framtid, och föreslår för sin del att den uppgift som utövas av den höge representanten skall anförtros en vice kommissionsordförande, som skall ansvara för utrikesförbindelserna och GUSP, och som skall vara ansvarig såväl gentemot rådet som gentemot Europaparlamentet,

69 anser, i väntan på ytterligare klargöranden, att man i samarbete med kommissionen bör utveckla enheten för politisk planering och tidig förvarning och ställa VEU:s satellitcenter och institut för säkerhetsstudier till dess förfogande, så att den till fullo kan sköta sin uppgift som ett organ för förebyggande åtgärder, analys och planering, i enlighet med texten i bilaga 6 till Amsterdamfördraget,

Utrikesförbindelsernas organisering

70 anser att den omstrukturering av utrikesavdelningarna som gjordes sedan den nya kommissionen inrättats var positiv, då den innebar att den geografiskt motiverade spridningen av ansvar mellan flera olika kommissionsledamöter upphörde, men upprepar samtidigt att posten som hög representant för GUSP bör införlivas med kommissionen,

71 betonar att rådet och kommissionen måste bedriva ett nära samarbete där båda institutionernas behörighet respekteras, särskilt då man skall genomföra konfliktförebyggande åtgärder eller ansvara för krishantering, eftersom trovärdigheten i unionens utrikespolitik står på spel,

72 påminner om att gemenskapsinstrumenten kan bidra på ett avgörande sätt till att målen inom GUSP förverkligas, och anser därmed att man bör öka samstämdheten och effektiviteten borde ge ökat utrymme åt den nya trojka som skisserades i Amsterdamfördraget; anser därför att rådets tjänstgörande ordförandeskap systematiskt och i en anda av partnerskap måste låta den höge representanten och kommissionsledamoten med ansvar för utrikesfrågor medverka i initiativen och verksamheten inom den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, i egenskap av delar av trojkan, i väntan på att de båda funktionerna skall slås samman,

75 noterar att medlemsstaterna, i enlighet med vad som uppgavs på det informella rådsmötet i Evian, har 40 000 diplomater, fördelade på 1 500 ambassader; konstaterar att denna mycket stora apparat inte i tillräcklig utsträckning används för de gemensamma intressena,

76 uppmanar därför medlemsstaterna att bättre samordna sin ambassadverksamhet i län-

derna utanför EU och låta ambassaderna verka i nära samarbete med kommissionens delegationer; anser att dessa delegationer i allt större utsträckning borde få karaktär av EU-ambassader och samordna medlemsstaternas diplomat- och konsulattjänster, något som skulle kunna genomföras som försöksverksamhet,

77 anser slutligen att inrättande av en EU-diplomatskola, såsom föreslogs i parlamentets ovannämnda resolution av den 5 september 2000 om den gemensamma EU-diplomatin, skulle utgöra ett steg i rätt riktning mot införande av en gemensam diplomati i den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitikens tjänst,

Femton svenska EU-parlamentsledamöter röstade **ja** till Brokresolutionen, däribland sex socialdemokrater, två folkpartister, fem moderater och två kristdemokrater. Fem svenska EU-parlamentsledamöter röstade **nej** till Brokresolutionen (tre vänsterpartister och två miljöpartister). De svenska socialdemokraterna (Andersson, Färm, Hedkvist Petersén, Hulthén, Hans Karlsson och Theorin) lämnade in följande röstförklaring:

"Vi välkomnar och stöder betänkandet som berör många viktiga tendenser i utvecklingen av den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Vi kan dock inte stödja att den uppgift som utövas av den höge representanten överförs till kommissionen.

Vi kan inte heller stödja omvandlingen av gemenskapens delegationer till EU-ambassader. Medlemsstaterna har ansvar för utrikesdiplomati. Vi anser att omvandling av kommissionens delegationer till gemenskapsdelegationer riskerar leda till intressekonflikter med medlemsstaternas nationella diplomatiska delegationer."

Även om man i en röstförklaring uttrycker skepsis om någon enskild punkt i betänkandet så röstar man ja till genomförandet av hela paketet om man röstar för resolutionen i sin helhet.

2.4.3 Rådets årsrapport om utrikes- och säkerhetspolitik samt de finansiella konsekvenserna av budgeten - Brokbetänkandet

EU-parlamentets syn på uppbyggnaden av en gemensam utrikes- och säker-

hetspolitik brukar behandlas varje år i samband med att ministerrådet avlämnar en årlig rapport (A5-0348/2003, 2003-10-23) i ämnet. EU-parlamentets majoritet är alltid av den åsikten att utvecklingen mot en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik i EU går för långsamt. Nedan ett utdrag av intressanta punkter ur den antagna texten:

B Det kalla kriget är slut och de metoder och den anda som förknippades med detta har övergivits, och inför EU:s utvidgning till 25 stater är det nu på tiden att vi i ljuset av den politiska utvecklingen och det nuvarande internationella läget omdefinierar Europas roll i världen och ser den utrikespolitiska krisen i samband med Irakkriget som ett tillfälle och en möjlighet att göra EU till en utrikespolitiskt trovärdig och inflytelserik aktör.

C Det diskussionsunderlag som den höge representanten för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (GUSP), Javier Solana, lade fram för stats- och regeringscheferna i Thessaloniki om en europeisk säkerhetsdoktrin är en god grund för en fördjupad dialog mellan rådet, kommissionen och Europaparlamentet om en europeisk säkerhetsstrategi.

E Den europeiska säkerhetsstrategin, baserad på ett omfattande säkerhetskoncept som sträcker sig bortom den strikt militära dimensionen och säkerställer en lösningsmodell bestående av politiska, ekonomiska, sociala och interkulturella ansträngningar samt respekt för de mänskliga rättigheterna, kommer med säkerhet att kunna förebygga, mildra och lösa konflikter.

G Omfattande koncept krävs för att bekämpa de nya hoten och säkerhetsriskerna. Koncepten skall inbegripa politiska strategier för fattigdomsbekämpning, skydd mot klimatförändringar, miljöskydd, skydd av de mänskliga rättigheterna och främjande av demokrati, rättsstatsprincipen och god förvaltningssed. Som ett sista alternativ får även militära åtgärder vidtas, och dessa skall alltid vidtas i enlighet med FN:s bestämmelser.

H Europeiska konventet har lagt fram viktiga institutionella reformförslag som kan göra det lättare att på institutionell nivå skapa större samhörighet inom GUSP. Konventet föreslog exempelvis att en utrikesministerpost skulle inrättas inom unionen, att fördjupade samarbeten skulle bli möjliga inom ESFP och att en europeisk byrå för krigsmateriel skulle grundas för att främja att de nationella försvarsutgifterna används så effektivt som möjligt.

I Europaparlamentet noterar med intresse det initiativ som Tyskland, Frankrike,

Luxemburg och Belgien tog den 29 april 2003 för att öka ESFP:s trovärdighet.

J En grundförutsättning för ytterligare framsteg i utformningen av en trovärdig ESFP är att medlemsstaterna enas om en i verklig mening gemensam utrikespolitik som kännetecknas av en gemensam hållning i frågor av avgörande betydelse för utrikes- och säkerhetspolitiken.

1 Europaparlamentet betraktar rådets årliga rapport 2002 som fullständigt olämplig som grund för en utrikespolitisk dialog mellan rådet och parlamentet, eftersom den enbart innehåller en uppräkningslista av de åtgärder rådet vidtagit, men inga politiska utvärderingar eller principiella prioriteringar, och inte heller fokuserar tillräckligt på de ekonomiska konsekvenserna.

2 Europaparlamentet understryker att det i den gemensamma förklaringen av den 25 november 2002 om finansieringen av GUSP föreskrivs att den information som anges i punkt 40 i det interinstitutionella avtalet skall skickas till parlamentet inom 5 dagar efter att ett beslut som medför utgifter fattats på området för GUSP. Europaparlamentet beklagar att rådet endast överlämnar en finansieringsöversikt om utgifterna är inom ramen för EU:s budget och insisterar på att dessa översikter, av öppenhetsskäl och för att parlamentet i alla fall skall ha en övergripande uppskattning av hur mycket GUSP-finansiering som går till en viss region/kris, skall överlämnas för alla beslut på området för GUSP.

3 Europaparlamentet anser mot bakgrund av den krisartade utveckling som GUSP genomgick under Irakkonflikten att framtida årsrapporter måste innehålla en noggrann utvärdering av EU:s utrikes- och säkerhetspolitik. Parlamentet anser också att rapporten bör kompletteras med en skriftlig rapport från den höge representanten/unionens utrikesminister om de framsteg som gjorts för att införa ett europeiskt säkerhetskoncept.

4 Europaparlamentet välkomnar därför ovannämnda strategidokument, som är ett initiativ som borde ha tagits för länge sedan för att få till stånd en principiell debatt om en europeisk säkerhetsdoktrin som alla EU-institutioner måste delta i på lika villkor.

5 Europaparlamentet stöder de tre strategiska målen i ovannämnda strategidokument, nämligen

- stabilitet och gott styre i vårt närmaste grannskap,
- en internationell ordning som grundar sig på effektiv multilateralitet och
- bekämpning av såväl gamla som nya hot i syfte att förebygga konflikter redan innan en kris brutit ut.

6 Europaparlamentet anser att de europeiska länderna måste göra en klar prioritering av sina utrikes- och säkerhetspolitiska intressen och mål, tillsammans definiera dessa och också fastställa de geografiska tyngdpunkterna. Europaparlamentet kräver att diskussionerna och besluten om Europeiska unionens säkerhetsstrategi sker på ett öppet sätt och med EU-medborgarnas medverkan och att Europaparlamentet kommer att delta på lika villkor som övriga EU-institutioner.

7 Europaparlamentet anser att det ligger i unionens eget säkerhetsintresse att få vetenskap om och om möjligt förebygga potentiella kriser och på ett tidigt stadium lösa konflikter vid de yttre gränsernas omedelbara närhet och att genom en kreativ grannskapspolitik skapa en krets av vänskapligt sinnade länder.

8 Europaparlamentet anser därför att unionens huvudintresse måste inriktas på följande närregioner så en säkerhetszon runt Europa skapas och utvidgas: Västra Balkan, Ryssland, Ukraina, Vitryssland och Moldavien, Södra Kaukasien, Södra Medelhavsområdet, Västafrika och Östafrika samt Mellanöstern.

15 Europaparlamentet påpekar att den europeiska utrikes- och säkerhetspolitikens trovärdighet även är beroende av unionens militära resurser och unionens beredskap att sätta in dem, i enlighet med folkrätten, som en sista utväg i konflikter.

16 *Europaparlamentet välkomnar därför Europeiska konventets förslag om fördjupat samarbete inom säkerhets- och försvarspolitiken, inklusive en solidaritetsklausul om ömsesidigt bistånd mellan medlemsstaterna vid terroristattacker och katastrofer försakade av människor och en klausul om ömsesidigt bistånd vid angrepp utifrån.* Parlamentet beklagar dock att biståndsklausulen inte är så omfattande som formuleringen i artikel V i Brysselfördraget av den 17 mars 1948, ändrat genom Parisöverenskommelserna av den 23 oktober 1954.

17 *Europaparlamentet välkomnar att utökningen av de militära resurserna finns bland målen i utkastet till fördrag om upprättande av en konstitution för Europa och att en europeisk byrå för krigsmateriel skall främja den här processen på forsknings- och anskaffningsområdet.* Parlamentet anser att krigsmaterielbyrån i första hand skall samordna större gemensamma projekt och att kommissionen och parlamentet skall delta i den konkreta utformningen av byrån, framför allt beträffande finansieringen.

18 Europaparlamentet påpekar ändå att en aktiv europeisk politik för nedrustnings- och

vapenkontroll utgör ett nyckelelement inom den konfliktförebyggande verksamheten, som enligt framtidskonventionens förslag skall vara ett gemensamt politikområde inom unionens externa åtaganden. Parlamentet uppmanar därför rådet att vidta konkreta åtgärder i denna riktning.

19 *Europaparlamentet understryker vikten av att medlemsstaterna enligt konstitutionen åtar sig att inte agera utgående från ensidiga nationella intressen i internationella frågor innan EU fått tillfälle att fastställa en europeisk ståndpunkt i frågan.*

20 *Europaparlamentet välkomnar avsikten att tillsätta en utrikesminister för unionen. Om denne skall kunna sköta sin tjänst på ett effektivt sätt måste också de behöriga administrativa avdelningarna på rådet och kommissionen sammanföras till ett samlat utrikesministerium, om utrikesministern också är kommissionens vice ordförande måste denne arbeta enligt gemenskapsmetoder. På så sätt skulle man kunna övervinna den effektivitetshämmande pelarstrukturen.*

21 *Europaparlamentet kritiserar att man ämnar bibehålla principen om enhällighet inom utrikes- och säkerhetspolitiken och anser att detta är ett allvarligt hinder för den rättsliga handlingsförmåga som unionen behöver. Parlamentet kräver majoritetsomröstningar, åtminstone då beslut fattas om förslag från unionens utrikesminister, eventuellt med förstärkt kvalificerad majoritet.*

25 *Europaparlamentet föreslår därför att man skall tillsätta kommissionsledamöter som har särskilda utrikespolitiska uppgifter och som skulle lyda under unionens blivande utrikesminister inte minst för att upprätthålla en ständig kontakt med Europaparlamentet, utan att för den skull förringa utrikesministerns personliga ansvar.*

27 *Europaparlamentet upprepar sin åsikt om att de gemensamma kostnaderna för operationer, även militära operationer, inom ESNP måste finansieras via gemenskapsbudgeten.*

28 *Europaparlamentet understryker att EU:s förmåga att skaffa sig adekvata militära medel kommer att avgöra hur trovärdiga EU:s utrikespolitiska och försvarspolitiska mål blir.*

29 *Europaparlamentet upprepar mot denna bakgrund med eftertryck sin förhoppning om att EU snabbt kan mobilisera sina civila och militära resurser. En särskild budgetmekanism för snabba reaktioner bör undersökas och på lång sikt bör gemenskapen få en egen försvarsbudget.*

- 33** Europaparlamentet anser att ett ytterligare befästande av förbindelserna mellan EU och Nato som organisationer som kompletterar varandra är ett viktigt element vid utvecklandet av ett europeiskt säkerhetskoncept.
- 34** Europaparlamentet förespråkar en europeisk kollektiv kapacitet för planering och ledning av europeiska operationer och ett multinationellt högkvarter som kan grupperas i fält för sådana operationer i de fall då Nato inte agerar och EU inte gör några anspråk på Natos resurser.
- 35** Europaparlamentet är medvetet om att EU:s nuvarande militära resurser visserligen är tillräckliga för att klara av mindre Petersberguppgifter, men att de inte räcker till för att klara av större fredsframtvängande insatser.
- 36** Europaparlamentet betraktar därför införandet av mer driftskompatibilitet och insatsmöjligheter som en viktig förutsättning för att Europa skall kunna bilda en balanserad koalition med Förenta staterna, både inom och utanför Nato.
- 37** Europaparlamentet upprepar sitt krav, framlagt i ovannämnda resolution av den 10 april 2003, att EU vidareutvecklar sin militära kapacitet i två steg: EU bör redan 2004 ha en militär styrka på 5 000 man som hålls i ständig beredskap för humanitära operationer och räddningsoperationer. Senast 2009 bör EU kunna utföra operationer i det europeiska närområdet på samma nivå och med samma intensitet som vid konflikten i Kosovo, antingen i samarbete med Nato eller på egen hand.
- 38** EU bör senast 2004 ha inrättat en fast styrka på 5 000 man som hålls i ständig beredskap för räddningsoperationer och humanitära operationer, i vilken såväl civil som militär personal ingår och som är beredd att träda in i en konflikt på mindre än tio dagar (snabbinsats) samt ständigt är redo att ingripa på rotationsbasis.
- 39** Denna styrkas uppgift bör vara att evakuera europeiska medborgare vid politiska kriser, genomföra humanitära insatser, inbegripet försök att avvärja massakrer, samt bistå vid naturkatastrofer runt om i världen.
- 40** Den fransk-tyska brigaden, utvidgad med trupper från andra länder, bör till en början utgöra kärnan i den militära delen av denna styrka medan den civila delen bör kunna uppställas på grundval av de resurser för civil krishantering som fastställdes i slutsatserna från Europeiska rådets möte i Göteborg.

41 Europaparlamentet stöder upprättandet av en EU-byrå för forskning och krigsmateriel som i första hand bör inriktas på att se till den ovannämnda styrkans resursbehov, i synnerhet vad gäller transporter, spaning och stridsledning. Parlamentet anser bestämt att skuggbudgetar som totalt faller utanför ramen för parlamentarisk kontroll bör undvikas.

42 Inrättandet av en europeisk snabbinsatsstyrka bör vara förenlig med utvecklingen av Natos snabbinsatsstyrka.

43 Europaparlamentet välkomnar tendensen att förebyggande av konflikter håller på att bli den uttalade kärnan i den europeiska utrikespolitiken. Genom att kombinera diplomatiska strävanden med införandet av olika gemenskapsinstrument och genom att göra EU:s utrikespolitik mer enhetlig och konsekvent försöker man åstadkomma regional stabilisering, fredsbevarande och återställande av statlig auktoritet.

45 Europaparlamentet understryker att det nu, efter de framsteg som gjorts i utveckling av militära och polisiära operationer, är av största vikt att man omgående och i praktisk mening utvecklar kapaciteten att med civila medel förebygga och hantera kriser, inbegripet strategier och åtgärder för att involvera icke-statliga aktörer såväl lokalt som internationellt. Parlamentet upprepar i detta sammanhang sin rekommendation att man inrättar av en europeisk civil fredskår, och uppmanar rådet och kommissionen att regelbundet offentliggöra rapporter om vilka framsteg som uppnåtts på detta område.

47 Europaparlamentet välkomnar de åtgärder som EU vidtagit i den internationella kampen mot terrorism, såsom frysning av terroristorganisationernas ekonomiska källor, den tekniska hjälp som kommissionen gett Indonesien, Pakistan och Filippinerna. Parlamentet noterar det ömsesidiga utlämningsavtal som nyligen slöts mellan Förenta staterna och EU och införandet av standardiserade klausuler om terroristbekämpning i avtal med tredje land. Europaparlamentet anser att det vore ytterst viktigt att inbegripa frågan om ett gemensamt försvar av det europeiska territoriet (Homeland Defence) i de uppgifter som skall ingå i ett europeiskt säkerhetskoncept.

49 Europaparlamentet anser att ett nytänkande vad gäller de transatlantiska förbindelserna bör ges högsta prioritet, eftersom endast Förenta staterna och Europa delar ett särskilt ansvar när det gäller att likvärdigt och tillsammans arbeta för fred, stabilitet, demokrati, tolerans och hållbar utveckling i världen. *För att vara en trovärdig och inflytelserik partner måste Europa*

agera på ett mer samordnat sätt och utveckla sin kapacitet.

Någon ONU hölls aldrig om betänkandet i sig. Men det hölls en ONU om punkt (skäl) H:

"Europeiska konventet har lagt fram viktiga institutionella reformförslag som kan göra det lättare att på institutionell nivå skapa större samhörighet inom GUSP. Konventet föreslog exempelvis att en utrikesministerpost skulle inrättas inom unionen, att samarbetet inom säkerhets- och försvarspolitiken kunde utökas och en europeisk byrå för krigsmateriel grundas för att främja att de nationella försvarsutgifterna används så effektivt som möjligt".

Punkt H bifölls med 308 ja mot 129 nej och 15 nedlagda. Det var de tre stora grupperna PPE-DE (utom de brittiska konservativa), PSE (en finsk och en dansk socialdemokrat röstade nej) och ELDR (utom de finska centerpartisterna) som röstade för punkt H. **Ja** röstade Paulsen (fp), Schmidt (fp), Arvidsson (m), Stenmarck (m) samt fem socialdemokrater (Andersson, Färm, Hedkvist Petersen, Karlsson och Sandberg-Fries). **Nej:** Schmid (v), Sjöstedt (v), Sacrédeus (kd), Schörling (mp) och Gahrton (mp). Frånvarande var Olsson (c), Malmström (fp), Wijkman (kd), Wachtmeister (m), Cederschiöld (m), Grönfeldt Bergman (m), Theorin (s) och Eriksson (v). Intressanta röstförklaringar värda att notera:

Andersson, Färm, Hedkvist Petersen, Karlsson och Sandberg-Fries (s) (PSE):

"Betänkandet är i många stycken bra. Till exempel är det viktigt att påpeka att en säkerhetsstrategi för EU utarbetas inom ramen för FN-systemet. Folkrådets betydelse betonas på flera ställen. Det görs klart att man för att kunna bekämpa de nya hot och säkerhetsrisker som Europa står inför måste ha politiska strategier för fattigdomsbekämpning, klimatskydd, skydd av de mänskliga rättigheterna och främjande av demokrati och rättsstaten.

Samtidigt finns det saker i betänkandet som vi inte kan acceptera. Vi vill behålla principen om enhällighetsbeslut i utrikes- och säkerhetspolitiken och vi avvisar å det bestämdaste ett gemensamt försvar av det europeiska territoriet. Dessutom vill vi inte ha en

utökning av de militära resurserna eller att gemenskapen skall få en egen försvarsbudget. Vi kan därför inte rösta för betänkandet."

Berthu (GL):

"Jag röstade emot Broks betänkande, som syftar till att omvandla GUSP till en enhetlig övernationell politik utan större hänsyn till vad som egentligen sker i medlemsstaterna. Som jag sade i mitt förra inlägg när den sittande talmannen stängde av min mikrofon eftersom jag hade överskridit min tilldelade tid med tio sekunder, trots att Brok fick överskrida sin så mycket han ville, skulle den "europeiske utrikesminister" som enligt konventets förslag skulle genomföra denna politik dessutom ha kommissionens, den höge representantens och ordförandeskapets för ministerrådet befogenheter. Således skulle han i sig förena skyldigheter av mycket skilda slag, vilket skulle leda till en väldig blandning av stilar.

I sitt öppningsanförande vid regeringskonferensen den 4 oktober 2003 sade Europaparlamentets talman, som uppenbarligen var rädd för att den nye ordföranden i Europeiska rådet skulle inkräkta på hans revir, att vi måste "undvika att det uppstår förvirring om vilken roll Europeiska rådets ordförandeskap och kommissionens ordförandeskap skall inneha". Det faktum att kommissionens vice ordförande, med ansvar för yttre förbindelser, leder utrikesministerrådet tycks dock inte ge upphov till invändningar från något håll. Vi kräver att "utrikesministern" inte skall sitta ordförande för utrikesministerrådet och att han tvärtom skall ha klart avgränsade uppgifter."

Sacrédeus (kd) (PPE-DE):

"Jag har bland annat röstat nej till följande nu bifallna punkter: Enligt punkt 20 krävs "majoritetsomröstningar, åtminstone då beslut fattas om förslag från den europeiska utrikesministern". Av punkt 26 framgår "att de gemensamma kostnaderna för operationer, även militära operationer, inom den europeiska säkerhets- och försvarspolitikerna måste finansieras via gemenskapsbudgeten". I punkt 28 önskas en europeisk försvarsbudget och i punkt 46 ett "hemlandsförsvar" för Europa ("Homeland Defence").

Svenska kristdemokraterna vill stärka EU:s utrikespolitiska samarbete - utan att det leder till att varje medlemsstat avhänder sin egen militära beslutsrätt eller tvingas till medfi-

nansiering av militär verksamhet man inte kan stödja. I försvarssamarbetet måste vetorätten kvarstå, likaså principen att EU:s militära samarbete inte utvecklas vid sidan om Nordatlantpakten utan inom NATO-samarbetets hägn."

2.5 Politisk makt på enskilda sakområden

På en mängd olika sakområden försöker också EU-parlamentet att flytta fram EU-institutionernas maktpositioner. Problemet är att var och en av EU-parlamentarikerna har just sin hjärtefråga som de önskar få upp på EU:s bord. Det kan gälla stora som små politiska frågor som direktiv om zoologiska trädgårdar, EU-läromedel i historia, turismens främjande, gemensam skogspolitik för EU, införandet av könsneutrala priser på marknaden, direktiv mot mobbning på arbetsplatsen, skapandet av en Medelhavsbank för investeringar, ökad EU-samordning inom utbildningspolitiken, EU-politik för barn, inkluderingen av cyklar i EU:s transportpolitik, att idrotten ska in under gemenskapsrätten, att djureheter för jordbrukssubventioner inom EU också ska gälla biodling med mera, med mera.

2.5.1 Tjänstedirektivet - okontroversiellt i EU-parlamentet

EU-kommissionens förslag till tjänstedirektiv är ett intressant exempel på en fråga som varit uppe i EU-parlamentet som principfråga ett par gånger utan att väcka uppmärksamhet och som många svenska EU-parlamentariker röstat för utan att reagera.

Den 4 oktober 2001 röstade EU-parlamentet om Bergerbetänkandet (A5-0310/2001, 2001-10-04) som handlade om kommissionens meddelande "En strategi för tjänster på den inre marknaden". EU-parlamentet antog endast en resolution i frågan utanför de lagstiftande procedurerna.

Betänkandet som antogs innehåller några intressanta punkter som måste uppmärksammas. I punkt 1 skriver man: "... stöder kommissionens initiativ och betonar att det i politiskt och ekonomiskt hänseende är angeläget att förverkliga den inre marknaden för tjänster genom att undanröja alla rättsliga och admi-

nistrativa hinder för de tjänsteleverantörer som vill verka på den europeiska marknaden". Principen om att ursprungsland ska gälla för tjänster tas upp i slutet av punkt 13: "... erinrar om att man i största möjliga utsträckning bör tillämpa ömsesidigt erkännande av nationella regler och krav samt principen om ursprungsland".

Visserligen hölls åtta elektroniska omröstningar om detaljer i betänkandet, men tydligen inget så viktigt att någon av partigrupperna ville ha omröstning med namnupprop. Grönfeldt Bergman från moderaterna hade ett inlägg i debatten om bland annat detta betänkande 3/10. Hon sade att behovet för kommissionens föreslagna strategi för att skapa en inre marknad för tjänster är stort. Från övriga svenska ledamöterna finns i övrigt inget registrerat från sessionsdebatten eller omröstningen. Frågan är om en del av EU-parlamentarierna överhuvudtaget förstod frågans sprängkraft?

Tjänster på den inre marknaden kom upp igen 13/2 2003 när EU-parlamentet behandlade Harbourbetänkandet (A5-0026/2003, 2003-02-13) i en resolution om EU-kommissionens meddelande "Översyn av strategin för den inre marknaden 2002 - Att uppfylla löftena". Betänkandet var även denna gång endast en resolution, ett uttalande alltså. Det innehåller en antal intressanta punkter värda att notera:

- I** *Medlemsstaternas krav på skyddsklausuler kan skada enhetligheten i gemenskapslagstiftningen. ...*
- M** Medlemsstaterna förhåller sig allmänt motvilligt till ytterligare genomförande av den inre marknaden, om inte kommissionen och parlamentet driver på dem.
- 6** Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att begränsa kraven på skyddsklausuler till ett minimum och uppmanar kommissionen att se till tillräckliga garantier skapas för medlemsstaterna utarbetande av skyddsklausuler och tillsynen av detta.
- 35** Europaparlamentet insisterar på att rådskonstellationen för konkurrenskraft bekräftar att medlemsstaterna stöder principerna om ursprungsland och ömsesidigt erkännande, som en nödvändig och grundläggande basis för förverkligandet av den inre marknaden för varor och tjänster.

40 Europaparlamentet anser att även om principerna om ursprungsland och ömsesidigt erkännande är väsentliga, med tanke på genomförandet av den inre marknaden för varor och tjänster, bör man i lämpliga fall trygga målsättningar som ligger i allmänhetens intresse, i synnerhet konsumentskyddet, genom en harmonisering av nationella bestämmelser.

41 Europaparlamentet håller med om att ömsesidigt erkännande skulle kunna vara ett ännu mer effektivt redskap för den inre marknaden om medlemsstaterna ville tillämpa principen korrekt och *avskaffa sådana bestämmelser i sin nationella lagstiftning som hindrar denna princip.*

43 Europaparlamentet understryker att ömsesidigt erkännande spelar en avgörande roll för inrättandet av en gemensam marknad för tjänster. Parlamentet bekräftar sitt stöd för ett ömsesidigt erkännande av finansiella tjänster, vilket det visat genom sitt stöd för handlingsplanen för finansiella tjänster och kommissionens meddelande om elektronisk handel och finansiella tjänster (KOM(2001)66).

Betänkandet antogs genom en enda omröstning - den hölls dock genom omröstning med namnupprop - och påvisade den stora enigheten mellan de stora partigrupperna. Med 304 röster mot 17 godkändes resolutionen. De stora grupperna PPE-DE, PSE och ELDR röstade mangrant för resolutionen. Likaså gjorde nästan hela den gröna gruppen, utom tre ledamöter.

Följande röstade **ja**: Olsson (fp), Paulsen (fp), Schmidt (fp), Sacrédeus (kd), Arvidsson (m), Stenmarck (m), Wachtmeister (m), Andersson (s), Färm (s), Sandberg-Fries (s) och Theorin (s). Gahrton och Schörling från miljöpartiet lade ned sina röster. Frånvarande var en folkpartist, en kristdemokrat, två moderater, två socialdemokrater och tre vänsterpartister.

EU-parlamentets majoritet är starka anhängare av fullbordandet av den inre marknaden och den totala fria rörligheten för personer, varor, kapital och tjänster. De ser övergripande på den här frågan och hyser föga bryderier att det kan skapa problem när till exempel tjänster ska utföras på den svenska marknaden enligt regler som gäller på den spanska marknaden bland annat när det gäller lönenivå. Harmonisering på den inre marknaden är vad allt handlar om

när det kommer till problemets kärna.

Men de svenska socialdemokraternas position till tjänstedirektivet har nu förändrats. På Riksdagens frågestund 18/3 2004 på en fråga från Gabriel Romanus (fp) uttalade Göran Persson följande:

"Herr talman! Gabriel Romanus pekar på en fråga som nog är större än vad vi här i kammaren hittills har registrerat. Vi har i dag på allmänberedningen gått igenom frågan och etablerat en statsrådsgrupp som går horisontellt i Regeringskansliet. Det är flera departement som är berörda. Detta gäller inte bara alkoholpolitiken. Det kan handla om Apoteksbolaget, Svensk Bilprovning, Svenska Spel, våra vatten- och avloppssystem, kollektivavtalen och det kan också handla om vård, skola och omsorg. Det handlar om att allt ska konkurrensutsättas och betraktas som någonting som finns på en marknad.

Det finns de som tycker så i Europaunionen. De kallas i regel för nyliberaler. Ibland får de ett genomslag i ett och annat dokument som presteras i kommissionen. Det innebär inte att det så småningom blir resultatet. Vi ska göra vad vi kan för att stoppa detta. Vi ska också se till att det sprids en kunskap om att det är en vidare fråga än enbart alkoholpolitiken, även om den är stor nog i sig att engagera hela denna kammare i ett uppror mot att vi ska betrakta detta som en tjänst eller vara som man kan handla med hur som helst i samma utsträckning som man exempelvis säljer korv. Det kan man inte."

Det är dock konstigt att de svenska socialdemokraterna inte reagerat tidigare i EU-parlamentet när förslaget om att ursprungsland för tjänster ska gälla på EU:s inre marknad i framtiden. Det är en viktig princip som ändå sticker ut rätt så mycket i ett betänkande som kommer upp till behandling i EU-parlamentet.

2.5.2 Strategi för att modernisera social trygghet -

Anderssonbetänkandet

Medlemsstaterna har drivit frågan om att skriva om förordning 1408 utifrån att man nu får problem med de domslut i EG-domstolen med vårdtagare som sökt vård i andra EU-länder och sedan begärt ersättning för vårdkostnaden från det egna landets sjukförsäkringssystem. Det är inte bara i sjukvårdsfrågor EU-med-

borgarna har vänt sig till EU-domstolen med klagomål, det rinner in en strid ström ärenden om allt från föräldraledighet till a-kasseersättningar.

Syftet med förordning 1408, hävdar myndigheter, var bara att fastslå vilket land som har ansvar för det sociala skydds nätet när folk flyttar omkring - inte att ge folk extra rättigheter. EU-kommissionen har följt ländernas uppmaning och lagt fram ett förslag till ny förordning. Där vänder emellertid kommissionen på perspektivet. I stället för att 1408 blir en handledning för myndigheter så tar den medborgares rättigheter till socialt skydd som utgångspunkt. En av konsekvenserna med det ändrade synsättet är att många fler skulle garanteras ett socialt skydds nät.

EU-parlamentet för sin del antog 16/2 2000 Anderssonbetänkandet (A5-0033/2000) om en samordnad strategi för att modernisera social trygghet. Betänkandet var mycket långtgående och föreslog att socialpolitiken i hela EU ska samordnas, skatterna harmoniseras och att välfärdssystemet skall inordnas under EMU-processen. Enligt betänkandet ska EU-kommissionen styra medlemsländernas uppförande och kunna ta dem i örat om de inte genomför "en effektiv och ambitiös" skattesamordning (punkt 7 i betänkandet). Detta samtidigt som det inte finns någon social integration bland EU:s medborgare.

EU-parlamentarikern och sociologen Herman Schmid (v) kritiserade Jan Andersson (s) och EU-kommissionen för att man försöker tvinga fram en social integration uppifrån och som en gemensam alleuropeisk process. Herman Schmid påpekade att i verkligheten försiggår social integration inom nationer, regioner och lokala samhällen, men inte på tvärs över kulturella och politiska gränser. Social integration är en helt annan slags process än ekonomisk och politisk integration, sade Herman Schmid. Social integration förutsätter kulturell gemenskap och direktkommunikation mellan människor. "Det sociala Europa" är en skrivbordsprodukt som är långt från verklighetens värld.

EU-parlamentariker Jan Andersson (s) säger till Svenska Dagbladet i februari 2000 att han inte fruktar Kohlldomen i EG-domstolen och tanken att EU-medborgare skulle kunna få sjukvård i något annat land. Han säger:

"Det kan väl vara en utmärkt resursfördelning särskilt när den modernaste sjukvårdsteknologin blir så kostsam. Har vi i Sverige en utvecklad cancerbehandling är det väl bättre att danskar får den hos oss - mot betalning - än att de bygger upp samma i Danmark?"

Intressant att notera är dock att han i denna fråga säkert inte har samma uppfattning som den svenska socialdemokratiska regeringen, som ju i EG-domstolen deltagit i argumentationen mot ekonomisk ersättning rakt av till medborgare som söker vård utomlands.

EU-federalisternas tanke att EU behöver en socialpolitik har växt fram ur det ekonomiska projektet med en gemensam valuta. En gemensam ekonomisk politik ska följas av en sysselsättningspolitik där man i EU gemensamt driver en politisk linje för att skapa fler jobb, starkare företag och högre välförhållanden. Detta ska sedan följas av en gemensam socialpolitik där medborgarna ska kunna vara flexibla och rörliga. Ett socialt skyddsnät i EU klassas nu som en produktionsfaktor och en ekonomisk nödvändighet. Steg för steg ska tas mot en slags europeisk enhetsstat.

EU-länderna har länge slagit ifrån sig när socialpolitik på EU-nivå kommit upp. Det har setts som en nationell fråga. Men rörliga (och krävande) EU-medborgare samt ministrars ständiga umgänge med EU-kollegor har påverkat inställningen. EU-kommissionen har nu vågat lägga fram ett förslag till hur man gemensamt kan reformera trygghetssystemen och medlemsstaterna är nu intresserade av frågan.

Bristen på arbetskraft kräver ökad invandring, vilken dock inte får orsaka sociala problem. Antalet äldre som ska försörjas växer och kvinnorna i EU föder färre barn.

I förslaget till social strategi finns fyra mål för socialförsäkringssystemen. Det ska löna sig att arbeta och pensionerna ska göras säkra och pensionssystemen hållbara. Den sociala integrationen ska främjas och fattigdomen bekämpas. En hållbar hälso- och sjukvård av hög kvalitet ska också garanteras.

Därmed ingår i detta tankar som att skatten på arbete måste sänkas,

bidragspolitiken ska uppmuntra folk att lämna bidragsberoendet och börja arbeta samt pensionssystemen ska inte uppmuntra till tidig pension.

Utslagningen av människor ska motarbetas och utsatta grupper få extra stöd för att komma ut i arbetslivet. Däremot handlar det ännu inte om att EU ska fatta beslut om socialbidrag, handikappfrågor eller folkpensionens utformning.

Tills vidare ska medlemsstaterna i första hand bara utbyta erfarenheter och lyckade exempel. De generella förhandlingarna mellan medlemsstaterna om den sociala strategin är inte så problematisk. Men när man kommer in på detaljer kan synsätten skilja sig åt mellan EU-länderna. Några länder är ovilliga att skriva in att förtidspensionering ska undvikas. Sverige kan vilja ha med skrivningar om EU-idén att varje land bör lagstifta om en lägsta inkomst.

EU-kommissionens begäran om att få avlägga rapport om den sociala utvecklingen i medlemsstaterna är kan inte heller lämplig. Inget land vill få varken kritik eller rekommendationer från Bryssel på det sociala området. Det vore en mycket ovälkommen inblandning i den nationella politiska debatten. (Nilsson, 2000-02-21)

EU-kommissionen och EU-parlamentarikern Jan Andersson (s) driver alltså en motsatt linje till de flesta nationella regeringarna som är de som ska finansiera reformen.

Åtta svenska ledamöter röstade **ja** till resolutionen (som enbart var ett tyckande från EU-parlamentet utanför de lagstiftande procedurerna) i sin helhet, de sex socialdemokratiska EU-parlamentarikerna (Andersson, Färm, Hedkvist Petersén, Hulthén, Schori, Theorin) samt kristdemokraterna Sacrédeus och Wijikman. Fem svenska ledamöter (moderaterna) röstade **nej** till resolutionen och åtta svenska ledamöter (de tre folkpartisterna, de tre vänsterpartisterna och de två miljöpartisterna) avstod i slutvoteringen. En svensk ledamot, Olsson (c), var frånvarande. Totalt röstade 397 ledamöter för betänkandet, 69 mot och 51 lade ned sina röster. PSE-grupp röstade enhälligt för, stora majoriteter inom PPE-DE, ELDR och de gröna/regionalisterna röstade också för.

2.5.3 Silikonimplantat - Fourtoubetänkandet

Den resolution (A5-0186/2001, 2001-06-13) som EU-parlamentet antog hade som viktigaste innehåll:

- "3 rekommenderar i synnerhet att man i de åtgärder som föreslås beaktar följande punkter:
- d** detaljerade upplysningar om bröstimplantat, nödvändiga följdoperationer och andra följdåtgärder bör registreras i EU genom att varje medlemsstat inrättar obligatoriska nationella bröstimplantatsregister,
 - e** detta patientregister skall utgöra en databas för långsiktig forskning om silikonimplantat; principen om sekretess och respekt för privatlivet måste följas vid inrättandet av detta register,
 - f** före beslut om implantation bör patienten träffa den kirurg som skall utföra operationen, få tydlig information om de ofrånkomliga risker och eventuella biverkningar som är förknippade med implantatet och om olika alternativ samt ges tillräcklig betänketid; en fördjupad genomgång av patientens sjukdomshistoria bör också ske före operationen; efter operationen bör patienten erbjudas rådgivning och genomgå årliga postoperativa kontroller,
 - g** bröstimplantat av kosmetiska skäl bör inte tillåtas på patienter under 18 år,
- 4 betonar vikten av att inrätta forskningsprogram för att garantera att den europeiska lagstiftningen syftar till att utveckla och förbättra åtgärder för att skydda hälsan bland dem som får implantat och för att förbättra certifiering, saluföring och kontroll av implantat,"

Omröstning med namnupprop hölls bara på resolutionen i sin helhet. **Ja** till detta betänkande med ovanstående innehåll röstade 422 ledamöter, däribland två svenska socialdemokrater (Andersson och Theorin) samt två miljöpartisterna (Gahrton och Schörling). **Nej** till resolutionen röstade 70 ledamöter, däribland en centerpartist, tre folkpartister, fem moderater och två kristdemokrater. Frånvarande vid omröstning var övriga fyra socialdemokrater och de tre vänsterpartisterna. Betänkandet var ett eget initiativ från EU-parlamentets sida och alltså bara ett tyckande. Huruvida silikonimplantat är en fråga som bör handhas på EU-nivå eller inte finns det nog en annan uppfattning om i bland annat den svenska riksdagen.

2.5.4 Mobbning på arbetsplatsen - Anderssonbetänkandet

Genom att man på EU-nivå också ska syssla med arbetsmiljö och socialpolitik så är också mobbning på arbetsplatsen något som också ska åtgärdas på EU-nivå. Det ansåg i alla fall EU-parlamentet 20/9 2001 när man antog Anderssonbetänkandet (A5-0283/2001, 2000-09-20) i detta ämne. Enligt en opinionsundersökning gjord av Dublinfonden uppgav 8 % av arbetstagarna att de under de senaste 12 månaderna hade utsatts för mobbning på arbetsplatsen.

Då åtgärder mot mobbning enligt EU-parlamentet måste ses som ett viktigt inslag i strävandena efter högre kvalitet och förbättrade sociala relationer på arbetsplatsen samt bidrar till att motverka social utslagning så är det motiv nog för EU-insatser och ligger i linje med den europeiska sociala agendan och sysselsättningsriktlinjerna.

EU-parlamentet uppmanar bland annat EU-kommissionen att senast i mars 2002 i en grönbok redovisa en detaljerad analys i fråga om situationen i fråga om mobbning på arbetsplatsen i respektive medlemsstat samt att senast i oktober 2002 lägga fram ett handlingsprogram om åtgärder på EU-nivå mot mobbning på arbetsplatsen.

Vill EU gå vidare med ämnet hur kvaliteten i arbetet ska förbättras så kommer man nog att hitta många fler saker än mobbning som det måste skriva handlingsplaner om. Varför inte handlingsplaner om raster och lunchuppehåll under arbetet, kvalitén på maten man äter under lunchuppehållet, hälsa och säkerhet på vägen till och från arbetet med mera. Allt det kan nog föras in under ämnet arbetsmiljö som EU-fråga.

Det hölls ingen omröstning med namnupprop på Anderssonbetänkandet så de svenska EU-parlamentarikernas inställning till mobbning på arbetsplatsen som EU-fråga är inte ordentligt känd.

Men en röstförklaring lämnades in av folkpartisterna (Paulsen, Malmström, Schmidt) där de bland annat skrev att de tror på principen om subsidiaritet och därför aktivt driver frågan om en konstitution för EU där ansvarsfördelningen är tydlig för envar. EU skall enbart syssla med de frågor

som man kan bäst - de gränsöverskridande, anser folkpartisterna. EU-nivån är inte den bästa för åtgärder mot detta problem, menar folkpartisterna.

2.5.5 Reseersättning - Buitenwegbetänkandet

Som alltid varje år så läggs ett förslag till resolutionstexten om den allmänna budgeten att EU-parlamentarikerna ska få reseersättning utifrån faktiska kostnader och inte erhålla den frikostiga reseersättning de har idag. Följande ändringsförslag (nummer 1) förelåg 25 oktober 2001 (A5-0329) från föredraganden Buitenweg och Heide Rühle för Verts/ALE-gruppen (den gröna/regionalistiska gruppen):

14. understryker att ledamotsstadgan måste antas så snart som möjligt, tillsammans med nya regler för ledamöternas utgifter; anser att ledamöternas utgifter för resor bör ersättas på grundval av faktiska utgifter, och att verifikationer som bekräftar en korrekt användning av sekretariatsersättningen och kontorsersättningen bör inlämnas,

Detta förslag röstades ned med 268 nej mot 196 ja och 19 ledamöter avstod. En majoritet av de svenska EU-parlamentarikerna röstar i regel för ändringsförslag av den art som finns ovan. I Sverige har frågan tidigare år väckt stor uppmärksamhet i pressen. Elva svenska ledamöter (Olsson (c), Malmström (fp), Schmidt (fp), Schmid (v), Sjöstedt (v), Andersson (s), Färm (s), Hulthén (s), Theorin (s), Gahrton (mp) och Schörling (mp)), röstade **ja** till ändringsförslag nummer 1. Fyra moderater (Arvidsson, Cederschiöld, Grönfeldt Bergman och Stenmarck), en kristdemokrat (Sacrédeus) och en socialdemokrat (Karlsson) röstade **nej** till förslaget. Inga felröstningar finns anmälda från svenska ledamöter på denna punkt. Men i kristdemokraternas och Karlssons fall kan det likafullt ha varit fråga om felröstningar, vilket är lätt hänt då både majoriteten i den socialdemokratiska EU-parlamentsgruppen och majoriteten i den kristdemokratiska/konservativa EU-parlamentsgruppen röstade nej till ändringsförslaget.

2.5.6 Stöd till biodling och förbättring av binas hälsotillstånd

Denna resolution (B5-0410/2003, 2003-10-09) EU-parlamentet antog endast genom handuppräckning är intressant på ett sätt. Det går inte att utläsa överhuvudtaget hur de svenska EU-parlamentarikerna röstade när det gäller denna resolution.

Den antogs med handuppräckning då den tydligen inte ansågs vara så kontroversiell att det behövde begäras namnuppropunkt Det finns heller inge röstförklaringar inlämnade från några svenska ledamöter som klargör deras inställning i frågan.

Resolutionen som antogs handlar om den europeiska biodlingens svårigheter och tar upp sjukdomsproblem bland bin och inkomstförlusterna för biodlarna. I punkt K skriver man: "Den europeiska biodlingen är i behov av ett starkt stöd för att lämpliga åtgärder skall kunna utvecklas så att man kan bemästra de nuvarande svårigheterna och varaktigt förbättra binas hälsotillstånd." Förslagen till åtgärder är flera. Några utdrag nedan:

- 2 Europaparlamentet kräver att kommissionen utför en multifaktoriell analys för att fastställa vilka nyckelfaktorer, dvs. sjukdomar hos bin, biodlingsmetoder, jordbruksmetoder, växtskyddsmedel, klimatförhållanden med mera, som påverkar binas hälsotillstånd.
- 3 Europaparlamentet kräver att man genom riktlinjer och utbildningsprogram stöder en god biodlingssed i syfte att varaktigt förbättra binas hälsotillstånd och den europeiska honungens kvalitet.
- 4 Europaparlamentet kräver att kommissionen inrättar en kommitté bestående av internationellt erkända experter på biodling.
- 5 Europaparlamentet kräver att de europeiska biodlarna får representativa företrädare i kommittén.
- 6 Europaparlamentet kräver att kommissionen fastställer vilka befogenheter kommittén skall ha, bland annat utarbetande av biodlingsmetoder och en framtida anpassning av reglerna för godkännande av växtskyddsmedel till problemen med bikupans hälsotillstånd och kontaminering av livsmedel.
- 7 Europaparlamentet uppmanar kommissionen att inleda ett europeiskt forskningssamar-

bete för att genomföra en omfattande multifaktoriell analys av binas hälsotillstånd.

9 Europaparlamentet kräver att man snarast kommer fram till en lösning för att ersätta biodlare som har förlorat stora delar av sin besättning så att de får hjälp att återuppbygga verksamheten.

Att biodlingen ska in under den gemensamma jordbrukspolitiken inom EU har EU-parlamentet föreslagit tidigare. Intressant nog så petas en punkt 12 in i resolutionen som ligger lite utanför temat med biodling. Punkt 12 lyder:

"Europaparlamentet uttrycker sin oro över konsekvenserna för jordbruket av de omfattande skogsbränderna denna sommar, särskilt i Portugal. Parlamentet uppmanar kommissionen att utvärdera de direkta och indirekta skador som skogsbränderna orsakat jordbrukssektorn samt vidta nödvändiga stödåtgärder på gemenskapsnivå. Parlamentet anser att jordbrukssektorn bör inbegripas i strategin för förebyggande åtgärder mot skogsbränder."

De svenska EU-parlamentarikerna brukar enhälligt angripa EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Huruvida de svenska EU-parlamentarikerna inom sina respektive partigrupper i EU-parlamentet protesterat mot behandlingen och antagandet av denna resolution i EU-parlamentet är ej känt.

2.5.7 Fler politikområden till parlamentet

I betänkanden och resolutioner framförs här och var krav på att specifika frågor ska upp på EU-nivå. Man kan notera att moderaterna från sommaren 2002 blivit flitiga skribenter av röstförklaringar där de reserverar sig på en del punkter i betänkandena att enskilda sakfrågor ska upp på EU-nivå. Till exempel 3/7 2002 skrev moderaterna i en röstförklaring at de inte anser att frågor som abort och sexualundervisning omfattas av EU:s behörighet. Samordning av sysselsättnings- och socialpolitiken anser moderaterna också ska ligga kvar på nationell nivå (röstförklaring 25/9 2002).

De svenska socialdemokraterna har också i slutet av mandatperioden blivit flitigare på att uttrycka betänksamheter över EU-parlaments majoritets nit

att samla upp politiska frågor till EU-nivå. Men röstförklaringarna har mest den funktionen att man anmäler till protokollet en något avvikande uppfattning, men man följer med i den stora EU-federalistiska malström som drivs av PPE-DE-, PSE- och ELDR-grupperna i EU-parlamentet.

De svenska EU-parlamentarikerna i dessa grupper uttrycker ibland betänkligheter över en del av frågorna som föreslås föras upp på EU-nivå, men samtidigt driver de i andra sammanhang sina egna förslag om nya funktioner på EU-nivå. Det kan gälla EU-lagstiftning mot mobbning på arbetsplatser eller en EU-ombudsman för jämställdhet som de svenska socialdemokraterna driver eller ett europeiskt FBI som folkpartiet vill ha.

Allmänt sett så har detaljfrågorna mindre betydelse - det essentiella är att när det gäller EU:s struktur med uppbyggnaden av överstatliga EU-institutioner, en gemensam utrikes- och försvarspolitik med mera så är svenska socialdemokrater, folkpartister, centerpartister, kristdemokrater och moderater kuggar i det maskineriet.

2.6 Mer pengar till parlamentarikerna

En gemensam lönesättning och stadga för EU-parlamentarikerna har varit en lång huvudvärk. Ett problem har varit vilken månadslön som ska sättas när EU-parlamentarikerna från de femton medlemsländerna före utvidgningen hade månadslöner mellan motsvarande omkring 25 000 och 100 000 kronor. Ingen EU-parlamentariker ville till exempel sänka sin lön. Med utvidgningen av EU österut inträder länder där parlamentarikerna har omkring 7 500 till 9 000 svenska kronor i månaden, vilket innebär att löneklyftan växer.

Ett annat problem har varit att det ställts krav att EU-parlamentarikernas frikostiga reseersättningsvillkor skulle försvinna och reseersättningar i stället ska utbetalas mot faktiska resekostnader. För Sverige, Danmark, Nederländerna och Storbritannien var det en kontroversiell sak att EU-parlamentarikerna skulle betala en betydligt lägre EU-skatt och att lönerna inte skulle beskattas nationellt. De fyra länderna fick igenom ett villkor i förhandlingarna att EU-parlamentarikernas arvoden skulle omfattas av nationella skatterättsliga bestämmelser.

EU-parlamentet har behandlat ärendet återkommande under mandatperioden. Den 17/12 2003 var ärendet uppe återigen. Den gemensamma lönenivå som föreslås sättas ligger på 8 600 euro i månaden (eller mer) för EU-parlamentarikerna. En annan kontroversiell fråga i resolutionen är att ledamöterna ska ha rätt till ålderspension från 63 år. Vilket kan tyckas vara inkonsekvent när man i många länder är ute efter att höja pensionsåldern. Här backade dock EU-parlamentet från en tidigare position att ålderspension skulle utgå från 60 års ålder.

345 ledamöter röstade för EU-parlamentets resolution, 94 mot och 88 ledamöter lade ned sina röster. Många tyska, franska och italienska ledamöter

röstade mot. Ja röstade Olsson (c), de tre folkpartisterna, Sacrédeus (kd), fyra moderater samt de sex socialdemokraterna. Ingen svensk röstade nej. De tre vänsterpartisterna och de två miljöpartisterna avstod. Frånvarande var Wijkman (kd) och Cederschiöld (m). Cederschiöld anmälde till protokollet att hon haft för avsikt att rösta ja.

Frågan ligger hos ministerrådet, men det återstår att de om förslaget vinner gehör. I en del medlemsländer, bland annat i Sverige, har förslaget till lönenivå för EU-parlamentarikerna väckt hårt motstånd. De svenska socialdemokraterna röstar för resolutionen, men skriver i sin röstförklaring att de kommer att fortsätta att påverka den svenska regeringen att i ministerrådet kämpa för en mer rimlig lönenivå. Röstförklaringen är alltså sådan att man både har kakan kvar och äter den. Det är ju alltid enkelt att hoppas att andra kan ta ett ansvar för att beslutet ska bli bättre. Röstförklaringar som svenska ledamöter lämnade in:

Andersson, Färm, Hedkvist Petersen, Karlsson, Sandberg-Fries och Theorin (s) (PSE):

"Vi betonar vikten av att vi äntligen närmar oss en ledamotsstadga som innebär slutet på det system med förtäckta ersättningar som hittills funnits i parlamentet. Vi välkomnar ett system med reseersättningar för faktiska kostnader. Ett system med en lön - om än högre än nuvarande för många - är bättre eftersom det är ett öppet system som väljarna kan granska och bedöma. Trots denna grundinställning vill vi härmed förklara att vi anser att den lönenivå som förespråkas i parlamentets betänkande från juni 2003 är för hög och att vi kommer att fortsätta att påverka vår regering att i rådet kämpa för en mer rimlig lönenivå."

Frahm (danska Socialistisk Folkeparti), Sjöstedt (v)(GUE/NGL) och Lund (danska socialdemokraterna/PSE):

"Vi har i dag varken röstat för eller emot förslaget till gemensam resolution B5-0543/2003 om stadgan för ledamöterna. Det nuvarande systemet, där resekostnader återbetalas utan insyn och utan skatteavdrag tillsammans med allmänna omkostnader, är oacceptabelt. Detta förslag till stadga för ledamöterna innebär dock ingen tillfredsställande lösning på problemet.

Det är inte acceptabelt att

- ersättningen till danska och svenska ledamöter höjs med över 50 procent
- det fortfarande, utöver återbetalningen av de faktiska resekostnaderna, skall utgå en skattefri ersättning baserad på resans avstånd och tid
- ersättning för allmänna omkostnader (för närvarande cirka 26 000 danska kronor per månad) fortfarande skall betalas ut skattefritt och utan redovisning.

Eftersom systemen i ledamöternas hemländer ser mycket olika ut och majoriteten inte vill sätta stopp för skattefria system vore det lämpligast att överlåta åt de enskilda medlemsstaterna eller till berörda partier eller rörelser i varje enskild medlemsstat att fastställa egna bestämmelser för sina Europaparlamentariker."

Malmström, Paulsen och Schmidt, Olle (fp) (ELDR):

"Det är oerhört viktigt att snabbt få till stånd öppna, klara och tydliga gemensamma regler. Vi har därför valt att rösta för resolutionen, dock inte för de förslag som kräver sänkt pensionsålder. Vi anser också att lönerna bör vara mer i paritet med de svenska riksdagsledamöternas och att de skall beskattas nationellt."

3 Den federalistiska linjen

Både EU-parlamentet och EU-kommissionen verkar som opinionsbildande som motorer för EU-federalism. Det är dock inte alltid de lyckas. Inför arbetet med Nicefördraget drev både parlamentet och kommissionen mycket långtgående överstatliga reformer för att göra EU-samarbetet mer "smidigt".

Ett intressant exempel hur EU-kommissionen agerat opinionsbildande och försökt sätta agendan för en regeringskonferens är från september 1999. EU-kommissionen tillsatte i september 1999 tre "vise män", Belgiens före detta premiärminister Dehaene, före detta brittiske handelsministern Lord David Simon och före detta tyske presidenten Rickard von Weizsäcker, att presentera en rapport om den institutionella innebörden av utvidgningen inför den kommande regeringskonferensen.

Dessa tre "vise män" skulle i totalt oberoende identifiera institutionella problem och presentera argument för varför dessa frågor skulle tas upp på regeringskonferensen. Men det var ingen slump att kommissionen tillfrågade som föredragande för denna grupp belgaren Dehaene, hans åsikter som en glödande EU-federalist var väl kända. Den 18 oktober 1999 presenterade de tre vise männen sina förslag.

I princip sade de vad EU-kommissionen ville att de skulle säga. Enligt det tre vise männen var det nu den bästa och möjligen också sista chansen till att få ordning på EU:s konstitutionella regler inför den förestående utvidgningen med 12 nya medlemsstater. Det vill säga - det var nu kanske sista chansen att skapa en EU-konstitution därför att efter utvidgningen finns det inte tillräcklig enighet för EU-federalismen.

Dehaenegruppen ansåg att varje medlemsstat skulle ha rätt till åtminstone en kommissionär i framtiden. Men för att inte kommissionen skulle bli mer tungrodd och byråkratisk så föreslogs att ordföranden, alltså Romano Prodi, skulle få en utökad exekutiv makt. Ordföranden borde också få större infly-

tande över valet av kommissionärer och större befogenhet att organisera kommissionen arbete, menade Dehaenegruppen.

Vad gällde ministerrådet så ville Dehaenegruppen reformera beslutandeprocessen så att alla medlemsstater skulle få ett "rimligt" inflytande över vilka lagar EU antar. Det innebar att de ville öka användningen av omröstningar där beslut kan fattas av en kvalificerad majoritet - vilket skulle innebära ett slut på möjligheterna för enskilda medlemsländer att blockera en fråga genom att lägga in veto.

EU-parlamentet ansåg man att antalet ledamöter inte fick överstiga 700 oberoende av hur många medlemsstater som träder in i EU. Lite utanför uppdraget till Dehaenegruppen så föreslog de också ett utökat samarbete inom försvars- och säkerhetspolitiken. Besluten som togs av stats- och regeringscheferna i Köln sommaren 1999 om ett utökat samarbete på detta område krävde konsekvensändringar i den nya grundlagen för EU, ansåg gruppen.

EU-kommissionen var givetvis positiva till de vise männens förslag. Förslagen överensstämde väl med uttalanden som Prodi tidigare gjort. Men reaktionerna hos stats- och regeringscheferna var mera avmätta. Sverige med flera länder ville ha en så kortfattad dagordning som möjligt på nästa regeringskonferens eftersom nya frågor som försvarssamarbete och ökad samordning inom EU är kontroversiella frågor i hemmadebatten. Vad som skulle stå på dagordningen vid nästa regeringskonferens var också något som stats- och regeringscheferna själva skulle bestämma.

EU-kommissionen och EU-parlamentet ville påverka dem i riktning mot att utöka dagordningen med så många nya frågor som möjligt för att driva på en ökad politisk samordning och överstatlighet på EU-nivå. EU-kommissionen stod för Dehaenegruppens sammanträdeskostnader. De stod också i samband med dessa möten för resekostnaderna till Bryssel, hotellkostnader i Bryssel när det krävdes och alla luncher. Kommissionen betalade också arvodet till gruppens "föredragande" och tillhandahöll sekretariatsstöd (allt enligt svar på fråga E-2595/99 från Daniel Hannan, brittisk konservativ EU-parlamentariker).

Genom Dehaenegruppens opinionsbildande insats skapade EU-kommissionen tolkningsföreträdare angående hur EU skulle förändras - alltså i mer överstatlig riktning. Den 26 januari 2000 presenterade EU-kommissionen sitt egna förslag till ny grundlag för EU. Det viktigaste i deras förslag var att de ville låta de EU-länder som vill gå före i samarbetet göra det i en snabbfil, men man ska inte tillåta några länder att ta det lite lugnare och avvakta med att anta fattade EU-beslut. Minst åtta samarbetande länder ska få gå vidare med samarbetsprojekt, så länge inte dessa står i strid med EU:s mål. För att inte "kaos" ska uppstå i det beslutande ministerrådet sedan EU utvidgats föreslog EU-kommissionen att man som regel ska ta beslut med ett majoritetsförfarande och i största möjliga mån avstå från kravet på enhällighet.

EU-parlamentet försöker också att sätta dagordningen för EU:s framtidsdebatt. Men de har inte samma framgång. EU-parlamentets talman har inte samma genomslagskraft i opinionen som EU-kommissionens ordförande. EU-parlamentarikerna är dock så många fler än kommissionärerna, under mandatperioden 1999-2004 har de varit 626 stycken, oräknat kandidatländernas adjungerade EU-parlamentsledamöter under slutet av mandatperioden.

De 626 EU-parlamentarikerna har i regel ett kunskapsförsteg i debatten inom de respektive nationella partierna om EU:s framtida institutionella utformning. Gruppledaren för respektive nationell partidelegation i EU-parlamentet sitter oftast med i det nationella partiets högsta beslutande organ mellan partikongresserna, de skriver ofta debattartiklar i media och förslag till partikongresser som förespråkar ökad EU-överstatlighet med mera. I regel är de motorerna för ökad EU-federalism inom sina respektive partier.

EU-parlamentarikerna är överrepresenterade på respektive "Europapartiet" kongress och gruppledaren för respektive EU-parlamentsgrupp är i regel med på mötena när nationella partiledare och/eller regeringschefer i respektive politisk familj träffas. EU-parlamentets talman håller också ett öppningstal när EU:s stats- och regeringschefer håller toppmöten.

Allt detta sammantaget gör att EU-parlamentarikerna som "politisk särin-

tressegrupp" är relativt starka inom opinionsbildandet i sina respektive partier. De har en starkare position än vad legitimiteten i valdeltagandet till EU-parlamentsvalen egentligen ger dem.

3.1 Den socialdemokratiska gruppen

Att EU-parlamentets socialdemokratiska grupp utgör den EU-federalistiska lobbyen inom det europeiska socialdemokratiska partiet kan belysas av följande exempel. När det Europeiska socialdemokratiska partiet skulle ha kongress i Berlin i maj 2001 sade vice statsminister Lena Hjelm-Wallén i den socialdemokratiska tidningen *Aktuellt i Politiken* (Richter, 2001):

"...alla partierna har alla åsikter inom sig, inget är entydigt federalistiskt. Däremot finns det en skillnad mellan dem som sitter i EU-parlamentet och oss som har vår politiska verksamhet hemma. Det märks på ESP-mötena hur erfarenheterna från det vardagliga arbetet i parlamentet påverkar delegaterna till att bli mer federalistiska. Därför har vi ofta en diskussion mellan det nationella och det som rör Europaparlamentet."

Till PSE-kongressen (PSE eller ESP, Europeiska Socialdemokratiska Partiets kongress) lanserade också ett femtiotal EU-parlamentariker från den socialdemokratiska partigruppen i EU-parlamentet ett manifest för en "ny federalism". Dock skrev ingen socialdemokratisk EU-parlamentariker från Danmark, Finland och Sverige under manifestet. Detta manifest föreslog att EU-kommissionen skulle bli EU:s regering eller EU:s exekutiv och att EU-kommissionens ordförande ska kallas EU:s premiärminister samt EU-kommissionärerna för EU-ministrar. EU-kommissionens generaldirektorat för miljöfrågor skulle bli EU-departementet för miljö. Ordföranden för ministerrådet skulle enligt manifestet kallas för EU-president.

Efter EU-parlamentsvalet 1999 bildades en tvärpolitisk grupp för en "europeisk konstitution" i EU-parlamentet. Denna grupp bedriver givetvis ett intensivt politiskt arbete för att EU-parlamentet ska bli jämlikt som EU-institution med kommissionen samt få ökat inflytande gentemot ministerrådet. Deras

mål är skapandet av ett federalt Europas Förenta Stater. I november 2001 uppmanade denna tvärpolitiska grupp inför toppmötet i Laeken EU-institutionerna, de nationella regeringarna och de nationella parlamenten att stödja en EU-regering som är ansvarig inför en EU-konstitution i slutet av 2003 så att en EU-regering kunde bildas som är ansvarig inför EU-parlamentet.

De svenska socialdemokratiska EU-parlamentarikerna har flera europeiska partivänner i denna tvärpolitiska grupp, bland annat Jo Leinen från tyska SPD, som tillika har en stark roll i PSE:s utskottsgrupp i EU-parlamentet konstitutionella utskott. De svenska EU-parlamentarikerna följer i princip de EU-federalistiska initiativ som Jo Leinen och Richard Corbett tar i detta utskotts arbete. Richard Corbett har en lång bakgrund som aktiv i den EU-federalistiska rörelsen och var EU-parlamentstjänsteman innan han blev invald i EU-parlamentet.

Några exempel på ändringsförslag som Richard Corbett lämnade in i den socialdemokratiska gruppens namn inför behandlingen av betänkandet inför regeringskonferensen (A5-0086/2000) 13/4 2000. Richard Corbett, Jannis Sakellariou och Hannes Swoboda för PSE-gruppen lämnade in ett ändringsförslag (nummer 55) som löd:

"Punkt 34.2. Ett försvarsministerråd bör införas som skall syssla med de tekniska och operativa delarna av den europeiska säkerhets- och försvarspolitik. Alla ärenden som rör GUSP skall läggas fram för beslut i rådet (allmänna frågor)."

Manuel Medina Ortega, Jo Leinen och Richard Corbett lämnade också för PSE-gruppen in följande ändringsförslag (nummer 82):

"Punkt 18. Artikel 230 i EG-fördraget bör ändras så att Europaparlamentet får rätt att väcka talan vid domstolen för maktmissbruk, bristande behörighet, åsidosättande av väsentliga förmöreskrifter, åsidosättande av fördraget eller någon rättsregel som rör dess tillämpning eller underlåtande att vidta åtgärder."

Richard Corbett lämnade för PSE-gruppen in ett förslag till tillägg (nummer 86) på punkt 34.6 som löd (tillägg i kursiv stil):

"Möjligheten enligt artikel 23.2 i unionsfördraget för en medlemsstat att motsätta sig antagandet av ett beslut som skall fattas med kvalificerad majoritet och hänskjutandet av sådana fall till Europeiska rådet bör ses över; Istället för ett veto bör man i regerings-konferensen undersöka möjligheterna att låta en medlemsstat som motsätter sig en gemensam ståndpunkt eller gemensam åtgärd att avstå från att godkänna den gemensamma ståndpunkten respektive att delta i den gemensamma åtgärden."

Han lade också förslag till en ny punkt (ändringsförslag 87) som berör de alliansfria staterna i EU. Det förslaget löd:

"En sådan integrering och dess konsekvenser medför institutionella problem som måste beaktas. De traditionellt sett neutrala medlemsstaterna och de som inte ingår i någon allians måste kunna delta fullt ut och på lika villkor i EU:s insatser."

När det gäller två viktiga frågor, dels om hur långt ministerrådet ska gå i att fatta beslut med kvalificerad majoritet och huruvida samtliga medlemsländer ska vara representerade i EU-kommissionen föreslog Corbett följande:

"**25.3** Enhällighet i rådet krävs endast för beslut med konstitutionell natur . Enhällighet för anslutning bör gälla godkännande av varje anslutningsprocess. Det bör inte vara möjligt för en första ny medlemsstat att blockera en efterföljande om det blir ett hopp mellan deras anslutningsår. (ändringsförslag 91).

10.3 Kommissionens ordförande skall i samförstånd med medlemsstaterna utse medlemmarna i kollegiet. Han skall se till att kommissionen innehåller en medborgare från varje medlemsstat åtminstone varannan mandatperiod. Varje land får utse en kommissarie på fem i ett kollegium på 7. (ändringsförslag 95)"

3.2 Den kristdemokratiska/konservativa gruppen

Den kristdemokratiska/konservativa gruppens ledning är minst lika EU-federalistisk i sina förslag. I EU:s "konstitutionella" frågor har PPE-DE-gruppen

haft en stark talesman i Jacques Santer, EU-kommissionens tidigare ordförande. Några exempel på ändringsförslag som ledamöter från PPE-DE lämnade in i den socialdemokratiska gruppens namn inför behandlingen av betänkandet inför regeringskonferensen (A5-0086/2000) 13/4 2000.

Ändringsförslag 172 från Hanja Maij-Weggen (nederländska kristdemokraterna inom PPE-DE) föreslog att punkt 4 i betänkandet skulle lyda som följer:

"Bekräftat att det maximala antalet ledamöter för Europaparlamentet skall vara 700 och önskar att det i fördraget bör inskrivas en möjlighet till en enda europeisk valkrets varvid varje väljare skall ha två valsedlar: en på grundval av en nationell lista och en på grundval av en europeisk lista; anser att villkoren för den europeiska listan skall kunna fastställas senare."

Marianne L P Thyssen (flamländska kristdemokraterna inom PPE-DE) föreslog för sin del (ändringsförslag 175) att punkt 4 skulle lyda:

"Fördraget bör innehålla bestämmelser om att ett antal tilläggsledamöter (6 ord utgår) skulle från och med 2009 kunna väljas inom ramen för en enda europeisk valkrets (resten utgår)."

Idag får varje medlemsland utse en kommissarie på fem i ett kollegium på 7. Jacques Santer och Astrid Lulling (båda från Luxemburgs kristna-sociala parti inom PPE-DE) föreslog i ändringsförslag 190 att punkt 10.2 skulle lyda:

"Kommissionens ordförande skall i samförstånd med medlemsstaterna utse medlemmarna i kollegiet. Han skall se till att kommissionen innehåller en medborgare från varje medlemsstat åtminstone varannan mandatperiod."

Santer och Lulling föreslog också i ändringsförslag 191 att punkt 25.3 skulle lyda: "Enhällighet i rådet krävs endast för beslut med konstitutionell och fundamental karaktär." Enhällighet för anslutning bör gälla godkännande av varje anslutningsprocess. Det bör inte vara möjligt för en första ny medlemsstat att

blockera en efterföljande om det blir ett hopp mellan deras anslutningsår.

Elmar Brok från tyska kristdemokraterna CDU och tillika ordförande i utrikesutskottet i EU-parlamentet lämnade in två ändringsförslag till resolutionen för PPE-DE-gruppen. Ändringsförslag 210 föreslog en förändring i resolutionens punkt 3.2 om minsta tilldelning av platser för ett land i EU-parlamentet:

"Före valet år 2009 skall, oberoende av takten i anslutningarna, antalet företrädare i Europaparlamentet som väljs i varje medlemsstat beräknas på grundval av folkmängden i en union till vilken alla aktuella kandidatländer som man inlett förhandlingar med skulle ha anslutit sig, upp till 700 platser. Antalet skall bestämmas utifrån folkmängden enligt en mer proportionell fördelningsnyckel än hittills, korrigerad med en degressiv faktor och en minsta tilldelning av fyra platser per stat." (Idag är varje land garanterad sex ledamöter, min anmärkning)

Brok föreslog också i ändringsförslag 215 ett tillägg i punkt 34.6 för att göra det "smidigare" om en medlemsstat inte delar majoritetsuppfattningen. Punkt 34.6 skulle enligt Brok förtydligas enligt följande:

"Möjligheten enligt artikel 23.2 i unionsfördraget för en medlemsstat att motsätta sig antagandet av ett beslut som skall fattas med kvalificerad majoritet och hänskjutandet av sådana fall till Europeiska rådet bör ses över. I stället för ett veto bör regeringskonferensen undersöka lösningar som skulle göra det möjligt för en medlemsstat som motsätter sig en gemensam ståndpunkt eller en gemensam åtgärd att avstå från att ställa sig bakom den gemensamma ståndpunkten eller från att delta i den gemensamma åtgärden."

3.3 Den liberala gruppen

I ELDR-gruppen finns verkligt hängivna anhängare av EU-överstatlighet. Den är också den mest eniga gruppen i detta ställningstagande. Andrew Duff från de brittiska liberaldemokraterna är en flitig förslagsställare i det konstitutionella utskottet och till parlamentets sessioner när det konstitutionella utskottets betänkanden behandlas.

Några exempel på Duffs ändringsförslag till omröstningen 13/4 2000 inför omröstningen om betänkanudet inför regeringskonferensen. Ändringsförslag 151, förslag till förändring av punkt 25.3: "Enhällighet i rådet krävs endast för beslut med konstitutionell och grundläggande karaktär." Enhällighet för anslutning bör gälla godkännande av varje anslutningsprocess. Det bör inte vara möjligt för en första ny medlemsstat att blockera en efterföljande om det blir ett hopp mellan deras anslutningsår.

"Betydelsen av ökad europeisk konkurrenskraft, stärkt gemensam valuta och en moderniserad europeisk social modell bör betonas. Samordningen av unionens ekonomiska politik bör stärkas." (Ändringsförslag 158. Punkt 35.)

3.4 Den gröna/regionalistiska gruppen

Den gröna/regionalistiska gruppen har starka EU-federalistiska inslag. Regionalisterna vill betona regionernas och EU:s roll och försvaga medlemsstaternas politiska beslutsnivå. De gröna är mer splittrade, de brittiska, irländska och svenska gröna är skeptiska mot framväxandet av ett Europas Förenta Stater.

Men i parlamentets konstitutionella utskott företräds de gröna av brinnande EU-federalister. Parlamentarikern Monica Frassoni från belgiska fransk-talande Ecolo är egentligen italienska, men arbetade länge som EU-funktionär för den gröna gruppen i samma utskott och har också länge varit aktiv i den EU-federalistiska rörelsen. Som en illustration för den gröna gruppens EU-federalistiska företrädares politiska linje så ges här några exempel på ändringsförslag som Monica Frassoni (belgiska Ecolo), Johannes Vogenhuber (de österrikiska gröna) och Gérard Onesta (de franska gröna) lade å den gröna/regionalistiska gruppens vägnar inför Dimitrakopoulos/Leinenbetänkandet 13/4 2000 inför regeringskonferensen i EU. De grönas ändringsförslag 58 föreslog en ny punkt 4a som löd:

"Det är absolut nödvändigt att den kommande gemensamma vallagen garanterar att unionens medborgare representeras fullt ut i Europaparlamentet. Följaktligen bör minskningen

av antalet platser per medlemsstat inom ramen för utvidgningen, eventuellt kopplad till en eventuell regionalisering av omröstningen, inte leda till att oacceptabla spärrar införs. Den andel ledamöter som väljs från en europeisk transnationell lista kan med fördel bidra till att se till att olika europeiska partigrupper representeras proportionellt."

Och med ändringsförslag 130 föreslog de ett intressant långtgående tillägg i punkt 49 (deras förslag till tillägg är den andra meningen):

"Det finns inga bestämmelser eller tydliga institutionella mekanismer för att fastlägga en gemensam energipolitik. Inför kärnkraftens avveckling bör Euratomfördraget integreras helt i ett nytt kapitel om gemensam energipolitik i EG-fördraget och underställas medbeslutandeförfarandet."

4 Politiskt opinionsarbete för ökad EU-federalism

EU-parlamentarikerna spelar en stor roll som politiska opinionsbildare och lobbyister inom deras respektive politiska partier och gentemot deras partiledare (som i en del fall också är regeringschef) för en ökad överstatlig politisk styrning av den Europeiska unionen.

Många gånger är EU-parlamentarikerna ambassadörer och försvarsadvokater för EU-systemet gentemot sina väljare - i stället för att vara sina väljares och det egna landets representant i EU-parlamentet. De hamnar också på andra slutsatser än sina partikamrater som sitter i den svenska riksdagen. Exempelvis har den svenska riksdagen varit emot att förslaget till stadga om de grundläggande mänskliga rättigheterna i EU ska bli juridiskt bindande i EU. Riksdagens EU-nämnd har varit enig i sitt motstånd till detta medan exempelvis moderaternas och folkpartiets EU-parlamentariker varit för stadgans införlivande i EU:s fördrag.

De svenska EU-parlamentarikerna från moderaterna, folkpartiet, centerpartiet, kristdemokraterna (med undantag av Lennart Sacrédeus) och socialdemokraterna (med undantag av Maj Britt Theorin) utgör oftast de mest EU-vänliga förespråkarna inom sina respektive partier. Det finns många exempel på hur dessa EU-parlamentariker i olika sakfrågor förespråkar en politisk linje som inte är riktigt förankrad i det egna partiet.

De svenska socialdemokraternas lobbying för ökad EU-överstat syns tydligt när man sammanställer deras politiska agerande inom svensk opinionsbildning.

1 EU-parlamentariker Pierre Schori argumenterade på DN Debatt 30/11 1999 för Sveriges inträde i EMU, såväl av ekonomiska som politiska skäl. Han skrev "Vi står i farstun och har en marginaliserad roll i EU:s viktiga framtidsfrågor."

2 På DN Debatt 18/11 1999 argumenterade Pierre Schori för en gemensam militär kapacitet i EU. "Här har det varit alltför mycket radiotystnad", skrev Schori.

3 Hösten 1999 tar EU-parlamentet en hårdare budgetstrid med ministerrådet än vanligt. Redan när den första budgeten skall tas av det nyvalda EU-parlamentet syns en tydlig skillnad mellan de svenska socialdemokraterna i EU-parlamentet och den svenska socialdemokratiska regeringen.

EU-parlamentet gjorde allt för att öka sitt inflytande och pressa medlemsstaterna att betala mer pengar till EU. För att ge tyngd åt kraven använde EU-parlamentet Kosovo som slagträ i debatten.

De svenska socialdemokraterna i EU-parlamentet röstade för att spränga EU:s budgettak för år 2000 (28/10 1999). Detta trots en skriftlig uppmaning från partikamraten och finansministern Bosse Ringholm att rösta mot detta. Kostnaden för Sverige om EU:s utgifter skulle ökas enligt de svenska socialdemokratiska EU-parlamentarikernas önskan beräknas till 1 miljard.

Måndagen 13/12 1999 avfärdade EU-parlamentets budgetutskott en kompromiss. De hade en stridsplan. I korthet kan man beskriva den så att de skulle godkänna budgeten år 2000 som den förelåg - men att bara anslå fem månaders bistånd för Kosovo. Genom den taktiken kunde det bli så att medlemsländerna tvingades ut på en ny förhandlingsrunda våren 2000. Då var EU-parlamentets sikte inställt på att spräcka utgiftstaket för externa åtgärder, som begränsats till drygt 39 miljarder kronor. Medlemsländerna, inklusive Sverige, vägrade att förhandla om ökade anslag. För att finansiera icke-budgeterade insatser i Kosovo, Östtimor, Turkiet och Marocko ville ministerrådet i stället spara på andra biståndsområden samt banta betalningarna.

Men, Göran Färm, svensk socialdemokrat i budgetutskottet, hade inte samma åsikt som partikamraterna i den svenska regeringen. Han ansåg att det skapade en budget som var fylld med luft. Per Stenmarck från de svenska moderaterna delade dock den svenska regeringens uppfattning. Han ansåg att striden kunde leda till höjda kostnader för EU-ländernas skattebetalare.

Efter ett extramöte sent på tisdagskvällen den 14/12 1999 mellan EU-parlamentet och ministerrådet så förklarade sig emellertid båda parter beredda att acceptera en uppgörelse dagen efter.

Genom uppgörelsen gav EU-parlamentet upp kravet på omförhandling av utgiftstaket för externa åtgärder, drygt 39 miljarder kronor år 2000. I kompromissen avsattes 360 miljoner euro, drygt tre miljarder kronor vid denna tid, till Kosovo, vilket i kombination med tidigare anslag skulle räcka för att täcka hjälpbehovet under hela 2000. I uppgörelsen tvingades även medlemsstaterna att ge efter på flera punkter. Bland annat minskades bantningen av EU:s betalningar från knappt 30 till drygt 16 miljarder kronor år 2000. Eftergiften från rådet var nödvändig eftersom EU-parlamentet varnade för en växande klyfta mellan vad som utlovats och vad som betalas.

Kompromissen behandlades under onsdagen av medlemsländernas EU-ambassadörer. Samtliga nationella regeringar väntades därefter ge skriftligt klartecken innan EU-parlamentet slutligen röstade om budgeten i en andra behandling på torsdagen. (Lindgren, 1999a och 1999b)

En av anledningarna till den stora skillnaden i budgeten mellan vad som utlovas att betalas och vad som sedan har betalats ut är Medaprogrammet, som är ett biståndsprogram i Medelhavsområdet. Det är ett intressant fall att belysa i relation till budgetstriden som var mellan EU-parlamentet och ministerrådet. I EU-kommissionens årsrapport över Medaprogrammet 1999 (KOM(2000) 472) så konstateras att åtagandena utnyttjades till fullo under perioden 1995-1999. Men under samma period uppgick betalningarna bara till 26 % av åtagandena.

Det berodde bland annat på genomförandeperioden på cirka fyra år för projekten, förseningar i fråga om flera Medapartners undertecknande av ramavtalen samt problem av flera skäl, bland annat politiska sådana, i det finansiella samarbetet med Turkiet, Algeriet, Libanon och Syrien. En stor del av ansvaret ansåg kommissionen också berodde på Medapartnerernas brist på beslutsamhet när det gällde att gå vidare med strukturreformerna.

Så det låg alltså mycket pengar kvar i Medaprogrammet. Åtagandena uppgick till 3 435 miljoner euro, medan betalningarna bara hade uppgått till 890 miljoner euro. I Syriens fall att ingenting betalats mot 99 miljoner euro som låg i åtaganden. I Libanons fall hade 1 miljon euro betalats men det fanns 182 miljoner euro i åtaganden. I Turkiets fall hade bara 4 % av åtagandena betalats ut. Bäst till låg Västbanken och Gaza där 48,6 % av åtagandena hade betalats. Men totalt sett låg det alltså 2 545 miljoner euro kvar i Medaprogrammet (22 905 miljoner svenska kronor).

Röster höjdes bland annat från brittiska konservativa att man borde skära i Medaprogrammet. Men det fanns det inte majoritet för i EU-parlamentet hösten 2000 när EU:s budget för år 2001 debatterades. I budgeten för år 2002 drev också en majoritet i EU-parlamentet en ökning av anslagen till Medaprogrammet. Detta trots att mycket pengar låg kvar outbetalda på grund av låg genomförandegrad. Anledningen till kravet på ökning var helt enkelt att de sydeuropeiska EU-parlamentarikerna så starkt drev på i frågan och lyckades finna en majoritet för sin linje. De svenska socialdemokraterna har fogat sig till denna linje.

4 De socialdemokratiska EU-parlamentarikerna (med undantag av Maj Britt Theorin) har sedan valet 1999 bedrivit en intensiv lobbying för att de svenska socialdemokraterna ska inta en mer positiv inställning till en federal utveckling av EU. Före det att socialdemokraterna tog ett EMU-positivt ställningstagande var EU-parlamentarikerna aktiva för ett ja till svenskt EMU-medlemskapunkt Det finns många exempel:

EU-parlamentariker Jan Andersson (s) har argumenterat för att Sverige ska driva fram ett beslut i EU om lägstanivå på till exempel miljöskatter, kapitalskatt, alkoholskatt med mera (debattartikel i Aftonbladet 24/8 2000).

5 I oktober 2000 stödde de svenska socialdemokraterna i EU-parlamentet kravet om att höja EU:s utgifter med 18 miljarder kronor. I Sverige stod däremot riksdagspartierna eniga bakom den socialdemokratiska regeringens åsikt att EU:s budget för år 2001 inte skulle höjas med detta beloppunkt EU-parla-

mentariker Göran Färm (s) kallade i Dagens Nyheter 30/10 2000 den svenska regeringens inställning för "alltför finansdepartemental" och sade att det inte bara får vara omsorgen om finansdepartementets skattkista som styr. Man måste också ta ansvar för EU:s politik, kommenterade Färm.

6 I början av 2001 skrev fem av de socialdemokratiska EU-parlamentarikererna en artikel i idétidskriften Tiden där de kritiserade förslaget till nytt partiprogram för att det betraktade EU-medlemskapet nästan på samma sätt som medlemskapet i FN - ett internationellt engagemang som alla andra. De fem s-parlamentarikererna skrev att citat "Den gränsöverskridande, inte minst europeiska, dimensionen är sorgligt frånvarande i sakavsnittet där den borde vara en självklar del". Programmet dolde enligt EU-parlamentarikererna att EU är en gemenskap, där det fattas överstatliga beslut som är juridiskt bindande. Programförslagets avsnitt om skatter och om demokrati var lika tomma på en europeisk dimension, tyckte EU-parlamentarikererna.

7 Efter Göran Perssons tal vid Humboldt-universitetet i Berlin i oktober 2001 kritiserade Jan Andersson (s) Persson i en artikel i Dagens Nyheter debattsida. Persson hade talat om hur arbetet i ministerrådet ska göras effektivare, men enligt Andersson glömde Persson EU-parlamentet i sitt tal. Enligt Andersson är det "logiskt att ett folkvalt parlament på överstatlig nivå utövar den demokratiska kontrollen när enskilda regeringar inte har vetorätt i ministerrådet". Det är knappast en formulering som Göran Persson vill uttala.

8 På den socialdemokratiska partikongressen i Västerås i november 2001 förespråkade de svenska socialdemokraternas gruppleddare Jan Andersson ett ökat inflytande för EU-parlamentet och han ansåg att partistyrelsens förslag framställde överstatligheten som något nödvändigt ont och inte speglade verkligheten i EU. Som exempel sade Andersson att utan överstatlighet hade det inte blivit något beslut om EU-MBL eller de nya öppenhetsreglerna. Men försvarsminister Björn von Sydow var partistyrelsens föredragande och han sade att de skrivningar om överstatlighet som föreslogs på sikt innebär ett annat EU, där det nationella inflytandet skulle minska. Den socialdemokratiska par-

tikongressen sade nej till ökat inflytande för EU-parlamentet.

9 Under den svenska folkomröstningen om ett EMU-medlemskap kampanjade fem socialdemokratiska EU-parlamentariker för ja-sidan, en socialdemokratisk EU-parlamentariker (Maj Britt Theorin) kampanjade för Socialdemokrater mot EMU. I folkomröstningen valundersökningar visar det sig att ungefär 53 % av de socialdemokratiska sympatisörerna röstade nej till ett svenskt EMU-medlemskap. Det är alltså slående hur den svenska socialdemokratiska EU-parlamentsgruppen går i otakt med sina egna väljare i en sådan fundamental EU-fråga.

10 EU-parlamentariker Göran Färm (s) skriver i Östgöta Correspondenten 1/3 2004 att "EU:s budget behöver öka, men litet". Han menar att vi ska diskutera vad vi ska ha EU till och att det är för tidigt att tala om att bara satsa på de nya medlemsländerna, när till exempel Spanien, Portugal och Grekland ligger långt under EU:s ekonomiska genomsnitt. Det skulle kunna tolkas som att vi låter de fattigaste av de 15 "gamla" medlemsländerna betala utvidgningen, mer än de rika länderna. Färm vill inte diskutera Sveriges ökade EU-avgift utan är mer uppfylld av tanken hur EU:s budget i sin helhet ska se ut.

Alla dessa exempel belyser sammantaget helhetsbilden av hur en välbetald EU-ambassadörsgrupp verkar inom det svenska socialdemokratiska för uppbyggnaden av en EU-överstat. Gruppledaren för den svenska socialdemokratiska EU-parlamentsgruppen (först Pierre Schori 1999-2000, därefter Jan Andersson) sitter med i det svenska socialdemokratiska partiets verkställande utskott och har därmed en direkt påverkansmöjlighet på partiordföranden Göran Persson inför EU:s toppmöten. Samma mönster finns inom de andra politiska partierna i Sverige och i övriga EU-länder.

5 Slutsats

EU-parlamentsvalet är inte något vänster-högerval. Men särskilt socialdemokraterna och moderaterna vill att väljarna skall se valet i ett sådant perspektiv. I själva verket är det en helt annan konfliktdimension, mellan överstatlighet och självbestämmande, som är den avgörande i valet.

EU-parlamentet är vid sidan av EU-kommissionen den främsta drivkraften inom unionen för mer överstatlighet. Det ligger delvis i sakens natur, eftersom mer överstatlighet, mindre makt för de nationella parlamenten, också skulle ge EU-parlamentet mer makt.

Det råder i praktiken ett brett samförstånd mellan de stora partigrupperna, socialdemokrater, konservativa och liberaler i denna församling om att öka överstatligheten.

I allt väsentligt är de flesta svenska EU-parlamentariker "Brysseliserade". Det är det som är den mest relevanta "partibeteckningen", från socialdemokrater till moderater. Socialdemokraten Lena Hjelm-Wallén har betecknande nog gjort observationen hur "erfarenheterna från det vardagliga arbetet i parlamentet påverkar delegaterna till att bli mer federalistiska."

Den svenska europapolitiska debatten lider annars av att de ledande aktörerna inte står för den politik som de i praktisk handling bejaktar. Det finns en skarp diskrepans mellan de försäkringar som ges till hemmapubliken och den politik som understöds i Bryssel. I denna rapport framträder detta faktum med all önskvärd tydlighet.

Spännvidden mellan överstatlighet och mellanstatlighet är särskilt tydlig i det arbete som bedrivs i parlamentets konstitutionella utskott, i budgetutskottet samt i utrikesutskottet.

Flertalet svenska EU-parlamentariker har genomgående understött de resolutioner och uttalanden som pekar i överstatlig riktning. Det är visserligen blott fråga om en nyansskillnad mellan "ja-partierna", men vår undersökning

visar likväl att det är socialdemokraterna som mest okritiskt accepterar ökat EU-inflytande på politikområde efter politikområde.

Det har partiets EU-parlamentariker (undantaget Maj Britt Theorin) anmärkningsvärt nog även gjort på ett så känsligt område som utrikes- och försvarspolitiken. Av den svenska "alliansfrihet" som affischeras av socialdemokratin på hemmaplan märks ingenting i Bryssel.

Socialdemokraten Pierre Schori röstade ja till att överstatliga beslut, utan vetorätt, skall tas på alla områden utom konstitutionella frågor, alltså även på känsliga områden som skatter, försvar och rättssystem.

I denna anda har sedan socialdemokraterna, i gott samförstånd med moderater, folkpartister, kristdemokraten Anders Wijkman och centerpartisten Karl-Erik Olsson, fortsatt att verka.

Moderaterna Arvidsson, Carlsson, Stenmarck och socialdemokraterna Andersson, Färm, Hedkvist Petersen och Karlsson röstade alla emot en skrivning om att den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken inte skall tvinga "medlemsstater som betraktar neutralitet och/eller alliansfrihet som ett positivt begrepp att ofrivilligt dras in i väpnade konflikter."

Moderaterna, socialdemokraterna och folkpartisterna röstade också emot förslaget att garantera de militärt alliansfria staterna möjligheten att "föra en oberoende utrikes-, säkerhets-, och försvarspolitik".

Folkpartiets agerande är samstämmigt med den federalistiska politik som man torgför inför väljarna. Att däremot socialdemokraterna i EU-parlamentet agerar helt i strid med partiets alliansfrihetsretorik är demokratiskt skandalöst.

Alliansen för överstatlighet har manifesterat sig gång efter annan. Förslaget att ge mer makt till de stora länderna både i ministerrådet och i EU-parlamentet vann brett stöd, från socialdemokrater till moderater. Socialdemokraterna Färm, Hedkvist Petersen och Schori, moderaterna Arvidsson, Cederschiöld och Stenmarck, folkpartisten Schmidt och kristdemokraten Sacrédeus röstade därmed för att dramatiskt minska Sveriges inflytande i unionen.

Däremot har de svenska EU-parlamentarikerna flera gånger hamnat på

direkt kollisionkurs med den nationella, svenska politiken. Svenska socialdemokraterna i parlamentet röstade för att spränga EU:s budgettak, trots en skriftlig uppmaning från partikamraten och finansministern Bosse Ringholm om att rösta emot detta. För Sveriges del skulle ökningen motsvara en extra kostnad på en miljard kronor. EU-parlamentarikern Göran Färm (s) avfärdade invändningen från Bosse Ringholm som "finansdepartemental".

Enighet har rått i riksdagens EU-nämnd om att säga nej till att göra en stadga om mänskliga rättigheter till juridiskt bindande i EU, eftersom detta med rätta uppfattats som ett uttryck för en överstatlig strävan. Exempelvis moderaterna och folkpartisterna i EU-parlamentet har emellertid sagt ja till detta.

I valrörelsen har EU-kommissionens förslag till tjänstedirektiv fångats upp av socialdemokraterna för att stärka påståendet att valet handlar om vänsterhöger, om att säga ja eller nej till "marknadens" ökade makt. I själva verket har frågan om tjänstedirektivet varit uppe i EU-parlamentet vid flera tillfällen de senaste tre åren, dock aldrig som en vänster-högerfråga. Ärendets behandling har tvärtom varit ännu en bekräftelse av den stora enigheten mellan de socialdemokratiska, konservativa och liberala partigrupperna.

Socialdemokraterna, moderaterna, folkpartiet, centern och kristdemokraterna är alla överens om en sak: Att ge EU mer makt. Partiernas agerande i EU-parlamentet under den gångna mandatperioden understryker detta.

Appendix 1:

Förvirrade omröstningar i EU-parlamentet

Det ligger i socialdemokraternas och moderaternas intresse att fokusera på höger-vänsterfrågor i EU-parlamentsvalrörelsen för att sätta sig själva i fokus i den politiska debatten.

EU-parlamentet behandlar många lagstiftningsdirektiv som till exempel avgas och buller från fritidsbåtar, avfallsstatistik strategi för en integrerad förvaltning av kustområden, djurhälsovillkor som skall tillämpas vid förflyttningar av sällskapsdjur utan kommersiellt syfte, om ansvarsförsäkring för motorfordon hastighetsmätare för två- och trehjuliga motorfordon, luftfartssäkerhet i civil luftfart, lufttrafikföretags skadeståndsansvar vid olyckor, driftskompatibiliteten hos det transeuropeiska järnvägssystemet för konventionella tåg, rapporteringsformaliteter för fartyg som ankommer till eller avgår från EU:s hamnar, energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör, inrättandet av den andra etappen av EU:s åtgärdsprogram för utbildning Sokrates, tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagarna vid arbetsgivarens insolvens, djurhälsoproblem som påverkar handel med nötkreatur och svin inom EU, med mera, med mera.

Det handlar om tekniska direktiv som många gånger i Sverige avhandlas på myndighetsnivå och berör den kommunala nivån. Här löses många frågor i breda förhandlingsuppställningar mellan partigrupperna och det är sällan politiska ideologier spelar en roll här.

Höger-vänsterfrågor dyker oftast upp i "tyckandefrågor", det vill säga då EU-parlamentet antar resolutioner om utrikespolitiska frågor, om mänskliga rättigheter i det ena eller det andra landet, om "Tobin-skatt" skall utredas eller dylikt. Dessa frågor står idag utanför de lagstiftande procedurerna och vi anser

att det bör fortsätta vara så då dessa frågor i regel skall avhandlas på medlemss-nivå. De politiska ideologierna i höger-vänstertermer är inte heller lätta att definiera. Många gånger tillhör exempelvis EU-parlamentariker från de social-demokratiska partierna de socialliberala högerflyglarna i sina respektive nationella partier, vilket gör att det inte finns svart och vitt när det gäller höger och vänster i EU-parlamentet.

Hur stor roll spelar höger-vänsterfrågor i EU-parlamentet? Det är svårt att besvara rent generellt, men vi kan belysa ett par exempel på omröstningar i EU-parlamentet där det är slumpen som spelar en avgörande roll för resultatet och där höger-vänster i princip är totalt oviktigt. Uppgifterna är hämtade ur "Röstförfarandet i EU-parlamentet 2001 - En empirisk analys" av Jan Å Johansson och Jonas Sjöstedt.

A 1.1 Lehnebetänkandet - Företagsuppköpsdirektivet den 4 juli 2001

Onsdagen den 4 juli 2001 i Strasbourg så startar omröstningen något försenat klockan 12.09. Först behandlades tre ärenden med förenklat förfarande. Ett av dem var ett medbeslutandeärende i andra behandling och gällde åtgärder mot antipersonella minor. Två betänkanden utan debatt klubbades också igenom. Detta tog ungefär fyra och en halv minut och då hann man dessutom med en ordningsfråga där en EU-parlamentariker klagade på att det inte fanns tillräckligt med hotellrum i Strasbourg så besöksgrupper fick inkvarteras långt från staden.

Därefter blev det riktigt intressant. Ett betänkande enligt medbeslutande-proceduren i tredje behandlingen angående ett direktiv på bolagsrättens område om uppköpserbjudanden skulle upp till omröstning. Frågan handlade om det europeiska storkapitalets institutionella regler för köp och övertagande av stora företag. Direktivet skulle ha inneburit gemensamma regler för företagsuppköp i EU. Det ansågs som en viktig reform för att underlätta omstruktureringar av företag över gränserna.

Arbetet med direktivet hade pågått i tolv år. I början av juni nåddes ett för-

likningsresultat i frågan mellan rådet och EU-parlamentets förlikningskommitté i ärendet. Men i ministerrådet var Tyskland emot förslaget. I mitten av maj hade den tyske förbundskanslern Schröder ätit middag med Volkswagens styrelseordförande. Efter den middagen bytte Tyskland ståndpunkt. De hävdade att det skulle bli allt för lätt för utländska företag att lägga fientliga bud på tyska företag. Bland annat fanns det krav från Tyskland att en bolagsstyrelse skulle kunna ta till motåtgärder för att förhindra ovälkomna uppköp, utan att först låta aktieägarna i en bolagsstämma ta ställning till ett konkret bud.

I direktivförslaget skulle den yttersta beslutsrätten om ett uppköp ligga hos bolagsstämman. Bolagsstyrelsen skulle få mycket små möjligheter att på egen hand hindra fientliga uppköp. Direktivförslaget som förelåg skulle också ge de anställda rätt till full information inför ett företagsköp, samt även om planer på nedläggningar och nedskärningar.

Det visade sig att också omröstningen i EU-parlamentet ställde nationella traditioner mot varandra. På ena sida utkristalliserade sig en anglosaxisk tradition som präglas av *laissez faire* och "open market"-principer. På den andra sidan stod en korporativ och protektionistisk kontinental tradition. Den förstnämnda traditionen förespråkades i EU-parlamentets debatt av framför allt de brittiska EU-parlamentarikerna. De var för direktivet som det förelåg.

Den andra traditionen företrädde av de tyska ledamöterna och framför allt av den tyske ledamoten Lehne från tyska CDU. Han var EU-parlamentets föredragande i ärendet och var missnöjd med förlikningen med rådet. I EU-parlamentets andra behandling i december 2000 hade 15 ändringsförslag antagits. Efter förlikningsresultatet ansåg en minoritet på sex ledamöter av 14 att det låg allt för långt från de ändringsförslag som EU-parlamentet hade presenterat.

För eller mot förlikningsresultatet delade de två stora grupperna kristdemokraterna/konservativa (PPE-DE) och socialdemokraterna (PSE) i två nästan lika stora delar.

Före det att omröstningen skulle ske klargjorde föredraganden Lehne

(CDU/PPE-DE) att den som delade föredragens åsikt skulle rösta nej till betänkandet.

Klockan 12.15.07 enligt EU-parlamentets klocka var omröstningen om Lehnebetänkandet avslutad. Röstresultatet blev 273 för och 273 mot betänkandet, 22 ledamöter avstod. 568 parlamentariker deltog i denna omröstning. Talmannen sa först att betänkandet var antaget, men läste sedan högt ur arbetsordningen. Enligt artikel 83 krävs att en enkel majoritet är för ett förslag för att det skall anses som antaget och artikel 128 punkt 3 slår fast att förslaget ska anses som förkastat vid lika röstetal. Betänkandet förklarades alltså förkastat.

Den brittiske konservative ledamoten McMillan-Scott frågade talman fru Fontaine (franska UDF/PPE-DE) hur hon röstat i ärendet. Hon svarade att hon inte hade röstat alls och det var en princip menade hon att talmannen bara röstade när det var något mycket, mycket speciellt (något mycket speciellt måste vara som den gången 16/5 2001 när hon röstade för bibehållna fredagssessioner i Strasbourg år 2002). McMillan-Scott sade att förlikningsutskottet som förhandlat fram direktivförslaget var av den åsikten att talmannen skulle ha röstat och då skulle direktivet ha antagits. Om det är så vet vi inte - Fontaines parti UDF var delat i frågan.

Men talmannens röst visade sig inte vara avgörande. En mängd andra slumpfaktorer avgjorde omröstningen. Fyra ledamöter anmälde till protokollet efter omröstningen att de hade för avsikt att rösta ja. De missade av någon anledning att rösta.

Efter att ha debatterat hur omröstningen om Lehnebetänkandet gått till i mer än tio minuter så gick man över till att rösta om nästa betänkande. Då visade det sig i nästa omröstning med namnupprop klockan 12.28 att fler ledamöter hade kommit till. Då deltog 585 ledamöter. 17 ledamöter hade helt enkelt av olika skäl inte hunnit in i salen för att rösta 12.15. Till exempel den danska ledamoten Anne Jensen från liberala Venstre blev försenad från en intervju och hann inte rösta. Hon skulle ha röstat för direktivet. Minst en leda-

mot röstade med högsta sannolikhet fel men avstod från att korrigera det i protokollet. En korrigering i protokollet förändrar ändå inte resultatet. Denna gång var det dock ingen som klagade på att deras röstningsmaskin inte fungerade, vilket också brukar hända då och då.

Totalt skrev 597 EU-parlamentariker in sig denna dag, plus att det klockan 12.28 var tre ledamöter som röstade som aldrig skrev in sig på sessionens närvarolista. Om man undantar talmannen så lyckades inte samtliga EU-parlamentariker trycka på röstknapparna på en och samma gång i någon enda omröstning. Något som också kan vara ödesdigert när röstetalet blir lika i ett medbeslutandeärende.

Efter omröstningen förekom också viss förvirring eftersom det preliminära röstprotokollet uppvisade resultatet 273 för och 272 mot. Ett fel hade uppstått på grund av att en ny italiensk ledamot som kommit in i EU-parlamentet som ersättare två dagar tidigare. Han fanns inte ordentligt inskriven i det elektroniska registret.

Många olika slumpfaktorer kan alltså avgöra en omröstning vid jämna resultat. Att införa ett kvittningssystem som i svensk riksdag är också omöjligt i en sådan här situation då flera partigrupper var splittrade. Britter och skandinaver röstade generellt ja till direktivförslaget. Tyskarna som deltog på omröstningen röstade alla nej. Skulle man ha kvittat närvarande mot frånvarande ledamöter utifrån nationell tillhörighet? Detta är inte acceptabelt eftersom "nationella intressen" *absolut* inte förekommer i denna "de sanna européernas skara".

EU-kommissionär Fritz Bolkestein, ansvarig för konkurrensfrågor, sade efteråt att detta var ett allvarligt bakslag för EU:s ambitioner att bli världens starkaste ekonomi.

Sveriges handelsminister Pagrotsky sade i Dagens Nyheter dagen efter omröstningen att man trots man var i mål och att förutsättningarna ökat för en moderniserad industri i Europa. Pagrotsky sade också att inom tio år skulle vi (alltså EU-länderna, vår anmärkning) hinna i fatt USA.

Så det var alltså ett nej från EU-parlamentet med stora konsekvenser för EU i sig. Allt detta avgjordes av en omröstning i EU-parlamentet med stora inslag av slumpartade faktorer.

Detta var andra gången i historien som EU-parlamentet avvisade ett direktivförslag som man nått en överenskommelse om i en förlikningskommitté. Senast det hände var i mars 1995 direktivförslaget om rätt att ta patent på mänskliga gener avvisades. Det ärendet återkom sedan i förändrad form till EU-parlamentet för behandling i juli 1997 och i maj 1998.

Göran Persson uppmanade dagen före omröstningen EU-parlamentets ledamöter att godkänna förhandlingsresultatet och varnade då för att ett nej kunde få principiella konsekvenser för EU-parlamentets arbete.

Tabell 1. Fördelningen av rösterna i EU-parlamentet utifrån de nationella delegationerna i omröstningen om Lehnebetänkandet 4 juli 2001

Land	Ja	Nej	Avstod	Frånvarande	Totalt
Sverige	19	0	3	0	22
Österrike	4	14	1	2	21
Belgien	5	16	0	4	25
Tyskland	1	95	0	3	99
Danmark	13	0	1	2	16
Spanien	26	31	1	6	64
Frankrike	45	26	10	6	87
Finland	11	2	1	2	16
Grekland	2	21	0	2	25
Italien	32	36	3	16	87
Irland	10	2	0	3	15
Luxemburg	5	1	0	0	6
Nederländerna	9	22	0	0	31
Portugal	19	1	2	3	25
Storbritannien	72	6	0	9	87
EU 15	273	273	22	58	626

Spaniens, Frankrikes och Italiens delegationer hade en relativt jämn fördelning mellan ja- och nej-röstande. I övriga länder röstade man mycket nationsbundet.

De tre skandinaviska länderna Danmark, Finland och Sverige samt Storbritannien, Irland, Luxemburg och Portugal stod mot främst Tyskland, Österrike, Grekland och Belgien. Utan tvekan pressade för en gångs skull respektive medlemsländers nationella regeringar och EU-parlamentarikernas nationella moderpartier på för att EU-parlamentarikerna skulle rösta på ett visst sätt. Vi vet att till exempel den brittiska och den svenska regeringen utövade stark press mot sina respektive nationella delegationer att rösta som de gjorde.

Tabell 2. Fördelningen av rösterna i EU-parlamentet utifrån de politiska grupperna i omröstningen om Lehnebetänkandet 4 juli 2001

Politisk grupp	Ja	Nej	Avstår	Frånvarande
PPE-DE	98	119	4	11
PSE	80	84	0	17
ELDR	45	0	0	7
De Gröna/ALE	8	31	2	5
GUE/NGL	1	30	7	4
UNE	16	0	0	5
TOL	7	4	5	3
DME (EDD)	9	5	3	1
GL	9	0	1	5
Totalt	273	273	22	58

Inte bara är parlamentsgrupperna splittrade inbördes mellan de olika nationella delegationerna, även inom de olika nationella partidelegationerna röstar man olika. Till exempel båda de grekiska PASOK- och Ny Demokrati-delegationerna (PSE respektive PPE-DE) har en ledamot vardera som avviker från partilinjerna och röstar ja medan övriga röstar nej. Den nederländska PvdA-delegationen (PSE) har också en ledamot som röstar ja medan övriga fem röstar nej. Från Tyskland röstar samtliga ledamöter nej utom en CDU:are som röstar ja. Det är alltså en del avvikelser från de nationella partilinjerna och det är svårt att veta om det i samtliga fall var medvetet eller om det var resultatet av en snabb omröstning där folk fortfarande kom in i sessionssalen och det var då svårt för enskilda ledamöter att veta vad som gällde som partilinjerna - EU-parlamentsgruppens eller den nationella partidelegationens. Den slumpmässiga faktorn av hur många medvetna avvikare från de nationella partilinjerna det fanns respektive hur många som gjorde ett rent misstag därför att de inte hunnit följa frågan på partigruppsmöten får vi aldrig veta utan att göra intervjuer med var och en av de 626 ledamöterna om deras ställningstagande i denna fråga.

A 1.2 Breyerbetänkandet - direktivet om gränsvärden för bensen och koloxid i luften den 6 juli 2000

Torsdagen den 6 juli 2000 var en dag med två långa omröstningspass. Det första passet ägde rum från omkring klockan 12.20 till 13.26. Det andra från omkring 17.35 till 19.30.

Som mest röstade 535 ledamöter på en och samma gång klockan 12.34. Men när Breyerbetänkandet om rådets gemensamma ståndpunkt om gränsvärden för bensen och koloxid i luften (medbeslutandeprocéduren, andra behandlingen) kom upp till omröstning omkring klockan 13.12 var det inte lika många röstande. Vilket troligen orsakade att de flesta av EU-parlamentets ändringsförslag föll då de låg precis på marginalen att nå 314 röster.

När man röstade om Breyerbetänkandet andra ändringsförslag klockan 13.12 så var det bara 506 som deltog. Det uppnådde 310 röster (alltså fyra mindre än vad som hade behövts för ett antagande) mot 192 nej-röster och 4 som avstod.

Utan tvekan fällde dålig närvarodisciplin ändringsförslaget. Samtliga närvarande från socialdemokraterna (PSE), liberalerna (ELDR), de gröna/regionalisterna (De Gröna/EFA) och förenade vänstern (GUE/NGL) röstade för ändringsförslaget.

Men då var det 154 socialdemokrater som deltog i omröstningen, jämfört med att de hade 158 röstande ledamöter på plats klockan 12.34. Liberalerna (ELDR) hade då 42 närvarande mot 44 ungefär 30-40 minuter tidigare. Det var alltså bara omkring sex röster för dessa grupper som gått förlorade på 28 minuter. Men det var ödesdigra röster.

Tabell 3. Avlagda röster Breyerbetänkandet (medbeslutandeprocuduren, andra behandlingen)**6 juli 2000**

Tid	Ärende	Ja	Nej	Avstod	Deltagande
13.12.11	Ändr försl 1	314	192	6	512
13.12.34	Ändr försl 2	310	192	4	506
13.13.01	Ändr försl 3, 1:a delen	307	200	5	512
13.13.23	Ändr försl 3, 2:a delen	297	207	6	510
13.13.47	Ändr försl 4	192	210	114	516

När det gäller omröstningen om ändringsförslag 1 anmälde Ford (PSE) i efterhand att han skulle ha röstat ja. Av någon anledning hann han inte trycka på ja-knappen. Hade någon ytterligare av dem som skulle rösta ja inte avlagt sin röst så hade förslaget fallit.

Tabell 4. Avlagda röster Breyerbetänkandet (medbeslutandeprocuduren, andra behandlingen)**6 juli 2000 fördelade på partigrupper**

	13.12.11	13.12.34	13.13.01	13.13.23
PPE-DE	192	191	194	191
PSE	152	151	152	151
ELDR	42	41	39	40
De Gröna/ALE	38	39	38	39
GUE/NGL	37	36	37	37
UNE	21	20	21	21
TOL	13	11	13	13
DME (EDD)	10	12	12	12
GL	7	3	6	6

De relativt jämna siffrorna på röstande i de olika partigrupperna är lite bedrägliga. I till exempel PSE-gruppen så är det en handfull personer som missar att trycka på röstknapparna några gånger. I första Breyeromröstningen deltar 152.

I den andra saknas tre ledamöter som röstade första gången men missade den andra, medan två ledamöter tillkommer som missade att rösta i den första omröstningen. Totalt var det 154 PSE-ledamöter som deltog någon gång under det att man röstade om Breyerbetänkandet. I PPE-DE-gruppen var det sammanlagt 194 ledamöter som röstade i minst en omröstning med namnupprop under Breyerbetänkandets behandling. Samtliga PPE-DE-ledamöter som deltog under omröstningen om Breyerbetänkandet röstade klockan 13.13.01. Men PPE-DE hade samma fenomen som PSE. I första omröstningen röstade 191, i andra omröstningen försvann tre röster, men två tillkom och i tredje omröstningen lyckades alla 194 trycka på sina voteringsknappar.

Fyra ledamöter från PPE-DE röstade för ändringsförslag 1. Vilket onekligen var en av de viktiga faktorerna för att det ändringsförslaget skulle lyckas samla 314 röster. Under de fem ONU på Breyerbetänkandet var PPE-DE-gruppens ja-röster fördelade enligt följande: 4-3-1-1-2. Att det var just fyra PPE-DE:are som bröt mot partilinjen i den första omröstningen var en avgörande faktor för att ändringsförslaget gick igenom.

Men också smågruppernas ja-röstande var lika avgörande. De fyra smågrupperna UNE, TOL, DME (EDD) och GL levererade till ja-sidan röstetalet 41-40-40-29-27 under de fem omröstningar på Breyerbetänkandet. Siffrorna kan tyckas relativt stabila, men för de fyra grupperna var för sig var de inte det. UNE levererade rösterna 20-20-14-3-0 till ja-sidan, TOL levererade 13-11-13-13-13, DME (EDD) levererade 3-7-7-8-8 och GL 5-2-6-5-6.

Otroligt många faktorer spelade alltså in på resultatet i de fem omröstningarna. Den stora faktorn var dock att ledamöter som skulle ha röstat ja i PSE, ELDR, GUE/NGL missade det. Med ett bättre röstningsförfarande på sessionen hade inte bara ändringsförslag 1 gått igenom, utan även nummer 2 och kanske även nummer 3, första delen. (Johansson & Sjöstedt, 2002)

Appendix 2

Svenska socialdemokrater och Le Pen

Vissa svenska socialdemokratiska EU-parlamentariker jämför ofta hur Le Pen från Nationella Fronten i Frankrike röstar på samma sätt som de svenska EU-kritikerna från vänsterpartiet och miljöpartiet.

Nu är det givetvis så att i enskilda sakfrågor så kan svenska EU-parlamentariker rösta lika som herr Le Pen. De kan rösta på samma förslag utifrån helt olika analyser. I EU-parlamentet så finns det uppdelningar utifrån höger-vänster, federalist-konfederalist, miljövän-industrilobbyistvän, EU-nettobetalare-land-EU-nettomottagarland med mera. Det finns många olika politiska skalor utifrån olika politiska ämnesområden.

Till exempel 5 juli 2001 när man i EU-parlamentet röstade om följande "stöder ansträngningarna att eventuellt införa en EU-skatt som en direkt inkomst, som inte leder till ökade kostnader för skattebetalarna och som kunde förstärka bandet mellan unionen och dess medborgare". Detta röstade såväl fyra svenska socialdemokrater som Le Pen för. Deras skäl att rösta för denna punkt kan ju dock ha varit helt olika.

Slumpmässigt har utvalts den 13 mars 2002 och de omröstningar med namnupprop (ONU) som hölls denna dag (datumet utvalt främst på grund av den stora mängden ONU just denna dag).

Den 13 mars 2002 hölls 69 ONU. Ledamöterna missar dock av olika anledningar att trycka på röstknapparna ibland vilket gör antalet jämförbara omröstningar något mindre. Resultat denna dag i hur hög utsträckning olika svenska ledamöter röstade lika som Le Pen visar följande:

Marit Paulsen (fp) röstade i 23 av 63 jämförbara omröstningar lika med Le Pen, alltså 36,5 %. Gunilla Carlsson (m) röstade lika med Le Pen 34,4 %,

Anders Wijkman (kd) 33,3 %, Jonas Sjöstedt (v) 32,8 %, Jan Andersson (s) och Per Gahrton (mp) 29,2 % samt Karl-Erik Olsson (c) 25 %.

Innebär det att Jan Andersson 13 mars 2002 till 29,2 % var fransk högerextremist? Nej - naturligtvis inte, han råkade bara i enskilda sakfrågor rösta likadant som Le Pen. Det vore ju oansvarigt att hela tiden sitta och snegla på Le Pen och ständigt rösta tvärtemot hur denne röstar.

Det oansvariga är snarare att ständigt i debatten dra paralleller mellan Le Pen och folk i Sverige som står helt annorlunda på höger-vänsterskalan. Det är inte bara kränkande och otroligt lågt tänkt, det skapar också en politisk begreppsinflation i definitionen av högerextremism och gynnar snarare dess tillväxt. Medborgarna slutar att lyssna om angrepp refererande till Le Pen ständigt hörs gentemot politiska krafter som inte är högerextrema på något sätt.

Appendix 3

Förklaringar och förkortningar

Samrådsförfarande och initiativ

EU-parlamentets har medbeslutande i en del ärenden tillsammans med ministerrådet. Det finns också ett *samrådsförfarande*. EU-parlamentet tar även egna *initiativ*.

Utskott, föredragande, betänkande och resolution

I *utskotten* behandlas de olika ärenden som kommer på EU-parlamentets bord. Utskottet utser en *föredragande* parlamentariker som blir "rapportör". Ett *betänkande*, också kallat rapport, utarbetas under ansvarig föredragandens ledning. Del A i betänkandet är den text som EU-parlamentet tar ställning till i plenum. Men föredraganden får också författa en del B som innehåller föredragandens motivering.

Om betänkandet bara är ett eget initiativ från EU-parlamentet och utanför de lagstiftande procedurerna, som till exempel medbeslutandeförfarandet, då är den text (del A) som slutligen antas i plenum inget annat än en *resolution*, ett uttalande.

EU-parlamentet behandlar också rena resolutionsförslag som lagts fram av de olika politiska grupperna, ibland även framlagda av utskott, i ämnen som exempelvis mänskliga rättigheter i Kina. Ofta lägger de politiska grupperna fram sina olika resolutionsförslag och sedan försöker de att kompromissa sig samman om ett gemensamt resolutionsförslag inför omröstningen i plenum.

Förkortningar

ECB	Europeiska Centralbanken
ECBS	Europeiska centralbankssystemet
ESA	Europeiska rymdfartsorganisationen
FBI	Federal Bureau of Investigations, USA:s federala polisbyrå.
GSFP	Gemensam europeisk säkerhets- och försvarspolitik
GUSP	Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik
IMF	Internationella valutafonden
ONU	Omröstning med namnupprop i EU-parlamentet. Omröstningar där det registreras hur var och en av ledamöterna röstar.
OSSE	Organisationen för Säkerhet och Samarbete i Europa. Omfattar 55 länder från Europa, Centralasien och Nordamerika.
VEU	Västeuropeiska unionen. Tidigare ett försvarssamarbete mellan EU-länder.

Appendix 4

EU-parlamentets sammansättning

Det EU-parlament som innehade sitt mandat åren 1999-2004 hade under huvuddelen av sin mandatperiod 626 mandat från 15 medlemsländer. Våren 2003 tillkom 162 observatörer från tio av kandidatländerna. Den 1 maj 2004 precis före EU-parlamentsvalet blev dessa observatörer ordinarie ledamöter av EU-parlamentet som då tillfälligt utökades till 788 ledamöter.

I EU-parlamentsvalet i juni 2004 valdes sedan totalt 732 ledamöter från 25 medlemsländer. De förutvarande 15 medlemsländerna fick minska sina delegationer till EU-parlamentet. Sverige gick från 22 mandat åren 1999-2004 till 19 mandat 2004-2009. Med utvidgningen av EU till Rumänien och Bulgarien kommer Sverige att minska sin delegation till 18 ledamöter. Ytterligare minskning av medlemsländernas delegationer till EU-parlamentet kommer att ske med fortsatta utvidgningar av EU.

EU-parlamentets sammansättning juli 2001

PPE-DE	Gruppen för Europeiska folkpartiet (kristdemokrater) och Europademokraterna (konservativa)	232
PSE	Europeiska socialdemokratiska partiets grupp	181
ELDR	Europeiska liberala, demokratiska och reformistiska partiets grupp	52
GUE/NGL	Gruppen Europeiska enade vänstern/Nordisk grön vänster	46
De Gröna/EFA	Gruppen De gröna/Europeiska fria alliansen (regionalister)	42
UNE	Gruppen Unionen för nationernas Europa (borgerlig)	21
TOL	Tekniska gruppen för oberoende ledamöter	19
DME	Gruppen för demokratiernas och mångfaldens Europa (EU-kritiker)	18
GL	Grupplösa	15

När det gäller fördelningen mellan partigrupperna så kan det skifta något under mandatperioden då ledamöter byter grupp ibland. Förkortningarna är olika på olika språk och ibland kan det bli förvirringar. DME kallades till exempel ofta för EDD i vardagligt tal och de Gröna/EFA kallas också för Verts/ALE.

Den nya arbetsordningen i EU-parlamentet gällande från och med juli 2004 föreskriver att för att bilda en grupp i EU-parlamentet så måste den bestå av minst 19 ledamöter från minst en femtedel av medlemsländerna. Gruppen måste också ha en politisk plattform tillsammans. TOL-gruppen som existerade en kort tid under början av mandatperioden 1999-2004 underkändes av EG-domstolen då den saknade en gemensam politisk plattform.

EU-parlamentets sammansättning januari 2005

PPE-DE	Gruppen för Europeiska folkpartiet (kristdemokrater) och Europademokraterna (konservativa)	268
PSE	Europeiska socialdemokratiska partiets grupp	202
ALDE	Gruppen Alliansen liberaler och demokrater för Europa	88
De Gröna/EFA	Gruppen De gröna/Europeiska fria alliansen (regionalister)	42
GUE/NGL	Gruppen Europeiska enade vänstern/Nordisk grön vänster	41
IND/DEM	Gruppen Oberoende/Demokrati	36
UNE	Gruppen Unionen för nationernas Europa (borgerlig)	27
GL	Grupplösa	28

Junilistan tillhör gruppen för Oberoende och Demokrati. Gruppen för Oberoende och Demokrati (Independende and Democracy, IND/DEM) är en tvärpolitisk grupp i EU-parlamentet som verkar för ett fritt samarbete mellan Europas länder och folk. Den nuvarande utvecklingen mot ett Europas Förenade Stater avvisas. Därför säger IND/DEM, som enda grupp i EU-parlamentet, nej till EU-konstitutionen. Gå till www.europarl.eu.int/inddem/ för mer information.

Källförteckning

Haug, Jutta D (2003), "BETÄNKANDE om förslaget till rådets förordning om ändring av förordning (EG, Euratom) nr 1150/2000 om genomförande av beslut 2000/597/EG, Euratom om systemet för gemenskapernas egna medel", (KOM(2003) 366 - C5 0326/2003 - 2003/0131(CNS)), A5-0063/2004, Verksamhet, Sammanträdesperioder - Fullständiga förhandlingsreferat och protokoll, Betänkande på A-nummer <<http://www2.europarl.eu.int/>>

Nilsson, Ylva (2000), "Löften om vård blir domstolsfråga", *Svenska Dagbladet*, 2000-02-21.

Richer, Ulla (2001), "Cook tar över ESP efter Scharping", *Aktuellt i Politiken*, 2001-05-07.

Schori, Pierre, "debattartikel", *Dagens Nyheter*, debattsida, 1999-11-30.

Schori, Pierre, "Här har det varit alltför mycket radiotystnad", *Dagens Nyheter*, debattsida, 1999-11-18.

Lindgren, Jonas (1999a), "EU-bråk om ökade anslag", *Dagens Nyheter/TT*, 1999-12-15.

Lindgren, Jonas (1999b), "Kompromiss om EU:s budget", *Svenska Dagbladet/TT*, 1999-12-16.

Färm, Göran (2000), "artikel", *Dagens Nyheter*, debattsida, 2000-10-30.

Andersson, Jan (2001), "artikel", *Dagens Nyheter*, debattsida, 2001-10.

Färm, Göran (2004), "EU:s budget behöver öka, men litet", *Östgöta Correspondenten*, debattsida, 2004-03-01.

Johansson, Jan Å & Sjöstedt, Jonas (2001), *Röstförfarandet i EU-parlamentet 2001 - En empirisk analys*. Maj 2002.

Tips för vidare läsning

http://www.euabc.com	Uppslagsverk om EU på flera språk med läsarvänlig version och analyser av EU-konstitutionen.
http://www.euobserver.com	U-nyheter på engelska.
http://europa.eu.int	EU:s nätportal med länkar till EU:s institutioner och officiella document.
http://www.folkomrostning.nu	Tvärpolitiskt nätverk för folkomröstning om EU-konstitutionen.
http://www.folkomrostning.net	Marknadsliberalt nätverk som kräver folkomröstning om EU-konstitutionen.
http://www.nytteuropa.nu	Tvärpolitiskt nätverk som vill bidra till en diskussion om nya vägar för samarbetet i Europa.

Författarpresentation

Jan Å Johansson är utredare vid Junilistans Bryssel-kontor. Arbetade tidigare som kanslichef på Europa ja - euro nej under EMU-folkomröstningen och dessförinnan som politisk sekreterare i EU-parlamentet för Jonas Sjöstedt (v) 1999-2003 och för Sören Wibe (s) 1995-1999. Tidigare förbundsombudsman på SSU. E-post: jjohansson@europarl.eu.int

Med kluven tunga

"Med kluven tunga" visar att de flesta svenska partier säger en sak inför svenska väljare, men röstar på ett annat sätt i Bryssel och Strasbourg. I Sverige säger de sig vara emot EU-centralisering och skapandet av ett Europas Förenta Stater. Men deras företrädare i EU-parlamentet bidrar med sitt ja-röstande just till denna utveckling.

Kontrasten mellan retoriken inför svenska väljare och den praktiska politiken i Bryssel är slående skarp hos socialdemokraterna, moderaterna, kristdemokraterna och centerpartiet. De fyra partierna ovan har i gott samförstånd bejakat mer överstatlighet. Svenska väljare vet inte att det stora flertalet av deras företrädare i EU-parlamentet vill tvinga in Sverige i en militär allians och att de konsekvent röstar för att minska Sveriges inflytande i unionen.

Junilistans kartläggning visar att deras löften om att begränsa EU:s växande maktanspråk är tom retorik. De talar med kluven tunga.

 junilistan

ISBN 91-975515-0-3

9 789197 551502